

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอนการอ่านและการเขียน เรื่อง คำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
 - 1.1 จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.4 คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.5 การสอนแบบปกติ
 - 1.6 การสอนโดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอน
 - 1.7 คำควบกล้ำ
2. การใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอน
 - 2.1 ความหมายของเพลง
 - 2.2 ความหมายของเพลงลูกทุ่ง
 - 2.3 ความสำคัญและคุณค่าของเพลง
 - 2.4 ความสำคัญของเพลงลูกทุ่ง
 - 2.5 ลักษณะของเพลง
 - 2.6 องค์ประกอบเพลงลูกทุ่ง
 - 2.7 จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน
 - 2.8 หลักการสร้างเพลงประกอบการสอน
 - 2.9 หลักการแต่งเพลงลูกทุ่ง
 - 2.10 วิธีการแต่งเพลงลูกทุ่ง
 - 2.11 การเลือกเพลงประกอบการสอน
 - 2.12 นักร้องลูกทุ่งให้ความสำคัญกับการออกเสียงควบกล้ำ
3. การอ่าน
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความมุ่งหมายของการอ่าน
 - 3.3 ความสำคัญในการอ่าน
 - 3.4 ประเภทของการอ่าน

- 3.5 หลักทั่วไปในการอ่านออกเสียง
- 3.6 หลักวิธีและแนวทางการสอนอ่าน
- 3.7 หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสอนอ่าน
- 3.8 วิธีการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ
- 3.9 ปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่าน
- 3.10 ปัญหาการอ่านออกเสียงควบกล้ำ
4. การเขียน
 - 4.1 ความหมายของการเขียน
 - 4.2 ความมุ่งหมายของการเขียน
 - 4.3 ความสำคัญของการสอนการเขียน
 - 4.4 จุดประสงค์ของการเขียน
 - 4.5 ประเภทการเขียน
 - 4.6 การสอนเขียน
 - 4.7 ขั้นตอนการสอนเขียน
 - 4.8 การเขียนคำควบกล้ำ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. เจตคติที่มีต่อการเรียนรู้อภาษาไทย
 - 6.1 ความหมายของเจตคติ
 - 6.2 ลักษณะของเจตคติ
 - 6.3 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 6.4 เจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย
 - 6.5 การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
 - 6.6 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเจตคติและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ
 - 6.7 ประโยชน์ของเจตคติ
 - 6.8 การวัดเจตคติ
 - 6.9 เครื่องมือวัดเจตคติ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

1. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 37-55) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ภาษาไทยพุทธศักราช 2551 ไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและส่งเสริมบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของหลักภาษาและภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา
3. อธิบายความหมายโดยนัยจากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย
4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
5. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม
7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
8. มีมารยาทในการอ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ป.5)

1. การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการ์นต์ อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา ข้อความที่มีความหมายโดยนัย
2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
3. การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น วรรณคดีในบทเรียน บทความ บทโฆษณา งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
4. การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม เช่น การใช้พจนานุกรม การใช้วัสดุอุปกรณ์ การอ่านฉลากยา คู่มือและเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ข่าวสารทางราชการ
5. การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
6. มารยาทในกาอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด
2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม
3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน
4. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน
5. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ
6. เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา
7. กรอกแบบรายการต่างๆ
8. เขียนเรื่องตามจินตนาการ
9. มีมารยาทในการเขียน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ป.5)

อักษรไทย

1. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
2. การเขียนสื่อสาร เช่น คำขวัญ คำอวยพร คำแนะนำและคำอธิษฐานแสดง

ขั้นตอน

3. การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดไปพัฒนางานเขียน
4. การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่างๆ ประกาศ

แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย

5. การเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ
6. การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
7. การกรอกแบบรายการ ใบฝากเงินและใบถอนเงิน ธนาณัติ แบบฝากส่งพัสดุ

ไปรษณีย์ภัณฑ์

8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
9. มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
2. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู
3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล
4. พูดยางานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา
5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ป.5)

1. การจับใจความและการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องเล่า บทความ ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน
3. การรายงาน เช่น การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน การพูดลำดับเหตุการณ์
4. มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค
2. จำแนกส่วนประกอบของประโยค
3. เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่น
4. ใช้คำราชาศัพท์
5. บอกคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
6. แต่งบทร้อยกรอง
7. ใช้สำนวนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ป.5)

1. ชนิดและหน้าที่ของคำ ได้แก่ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน
2. ประโยคและส่วนประกอบของประโยค
3. ภาษาไทยมาตรฐาน
4. ภาษาถิ่น
5. คำราชาศัพท์
6. คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
7. กาพย์ยานี 11
8. สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต
9. ชนิดและหน้าที่ของคำ

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่าน
2. ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง
3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม
4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ป.5)

1. วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานคติธรรม เพลงพื้นบ้าน วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจ

2. บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า บทอาขยานตามที่กำหนด บทร้อยกรองตามความสนใจ

4. คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ได้แก่

4.1 การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

4.2 การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อนำใจ

4.4 หลักการใช้ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

4.5 วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักชาติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

5. การสอนแบบปกติ

การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนโดยยึดรูปแบบการสอนตามข้อเสนอแนะจาก คู่มือครู การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 138)

ขั้นตอนการสอนแบบปกติ

การสอน การอ่านและการเขียนเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียน เพราะเป็น หลักเกณฑ์การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมกัน และในการสอนอ่านและ

เขียนจะดำเนินไปด้วยกันซึ่งการดำเนินการสอนครูสามารถดำเนินการสอนได้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์พื้นฐานการอ่าน

การนำเข้าสู่บทเรียนการอ่านเป็นคำและให้นักเรียนรู้ความหมายของคำที่อ่าน นักเรียนจะได้ฝึกจำคำ ฝึกสังเกตรูปคำควบกล้ำที่อ่าน

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกอ่านเนื้อหาจากบทเรียน

นักเรียนฝึกอ่านคำใหม่ในบทเรียน ฝึกอ่านตามครู เน้นการอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง โดยการฝึกอ่านเป็นกลุ่มและอ่านเป็นรายบุคคล โดยการให้นักเรียนจับคู่กันอ่านออกเสียง โดยให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน แล้วฝึกอ่านให้ครูฟัง

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านและเขียนสะกดคำ

นักเรียนฝึกอ่านคำควบกล้ำตามครูพร้อมกับสังเกตการอ่านของครู และให้นักเรียนอ่านเป็นคำ คำใดอ่านไม่ได้ให้สะกดจากบัตรคำและฝึกเขียน

ขั้นที่ 4 ขั้นอ่านเสริมบทเรียน

นักเรียนอ่านเนื้อหาในบทเรียนหนังสือแบบเรียน โดยให้นักเรียนสังเกตคำควบกล้ำในบทเรียนว่ามีคำใดบ้าง พร้อมกับวาดรูปประกอบและเขียนบรรยายสั้นๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและแสดงผลงาน

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำควบกล้ำแล้วนำคำควบกล้ำมาแต่งประโยคสรุปได้ว่าการสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดำเนินไปตามกิจกรรมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นการจัดการเรียนรูปแบบบูรณาการทักษะการฟัง การอ่าน การเขียนและการพูดพร้อมกันโดยยึดการอ่านเป็นหลัก ซึ่งลำดับ 5 ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์พื้นฐานความรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกอ่านเนื้อหาจากบทเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านและเขียนสะกดคำ

ขั้นที่ 4 ขั้นอ่านเสริมบทเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและแสดงผลงาน

6. การสอนโดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอน

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการอ่าน การเขียนเรื่องคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน โดยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผังมโนทัศน์และสาระแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คำวรา วารสารวิชาการ หนังสือแบบเรียนภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5

สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอน การอ่าน และการเขียน เรื่องคำควบกล้ำ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยการนำเอาบทเพลงลูกทุ่งมาประกอบ กิจกรรมกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญในการจัดการเรียน การสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างประสบการณ์พื้นฐานความรู้
2. ขั้นฝึกอ่านเนื้อหาจากบทเพลง
3. ขั้นอ่านและเขียนสะกดคำ
4. ขั้นอ่านเสริมบทเรียน
5. ขั้นสรุปและแสดงผลงาน

7. คำควบกล้ำ

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2529, หน้า 118-119) กล่าวว่าคำควบกล้ำ หมายถึง พยัญชนะใดๆ ที่เขียนควบกับพยัญชนะ ร ล ว ให้ออกเสียงควบกล้ำกัน

กำชัย ทองหล่อ (2540, หน้า 85-86) กล่าวว่า คำควบกล้ำ หมายถึง พยัญชนะต้น สองตัว ควบหรือกล้ำอยู่ในสระเดียวกัน

เอกฉัท จารุเมธีชน (2541, หน้า 97) กล่าวถึงอักษรควบกล้ำ พอสรุปได้ว่า คือ พยัญชนะ 2 ตัว ควบหรือกล้ำอยู่ในสระเดียวกัน ในภาษาบาลี-สันสกฤต และเขมร มีวิธีเขียน ให้ประสมหรือกล้ำกันจริงๆ โดยเขียนตัวแรกเป็นรูปตัวเขียนครึ่งรูป หรือเขียนเชิงพอให้รู้ว่าเป็นตัวอะไรแต่ในภาษาไทยอาจทำอย่างนี้ได้ จึงเพียงเรียงตัวติดกันก็เหมือนว่าพยัญชนะ ตัวเดียวกันจนบางครั้งทำให้งงได้ว่า เป็นอักษรควบหรืออักษรเรียงพยางค์ เช่น เผลา แสม เป็นต้น จึงต้องใช้การพิจารณาเป็นพิเศษ ลักษณะของตัวอักษรดังนี้ คือ

1. ลักษณะทั่วไปของอักษรควบ

1.1 อักษรควบ หรือพยัญชนะ ร ล ว ควบกับพยัญชนะตัวอื่น

1.2 ร จะเรียงหน้าหรือหลังตัวอื่นก็ได้ เช่น ครู ใคร เรียงไว้หน้า มารค สามารถเรียงไว้หลัง แต่ ล และ ว จะเรียงหลังตัวอื่นเสมอ เช่น คลอด ความ ขวา ปลา เป็นต้น

2. ชนิดของอักษรควบมี 2 ชนิด คือ

2.1 อักษรควบแท้ คือ อักษรที่เกิดจากพยัญชนะ 2 ตัวควบ หรือกล้ำอยู่ใน สระเดียวกัน ได้แก่ พยัญชนะควบกับตัว ร ล ว แล้วออกเสียงพร้อมกัน เช่น ครู กลอง ไกว ความ ฯลฯ บางครั้งก็เป็นตัวสะกดด้วยเช่น บุคร เนตร บัคร มิตร เป็นต้น (สำหรับคำมาจาก ภาษาบาลีสันสกฤต) เมื่อมีสระกำกับตัวสะกดเหล่านี้ จะทำหน้าที่เป็นตัวสะกด และออกเสียงใน พยางค์ต่อไป เช่น บุครี อ่านว่า บุค -ตรี จักรี อ่านว่า จัก -กรี เป็นต้น

2.2 อักษรควบไม่แท้ คือ อักษรควบที่เกิดจากพยัญชนะ 2 ตัว ควบ หรือกล้ำ อยู่ในสระเดียวกัน โดยมี ร เป็นตัวกล้ำเท่านั้น

ศิริวรรณ กาญจนสาลักษณ์ (2549, หน้า 21) กล่าวว่า คำควบกล้ำ คือ คำที่มี พยัญชนะต้น 2 ตัว ประสมสระเดียวกัน อ่านออกเสียงพร้อมกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 168) กล่าวว่า คำควบกล้ำ หมายถึง พยัญชนะ ที่ควบ ร ล ว ประสมสระเดียวกันออกเสียงควบกล้ำเป็นพยางค์เดียว โดยออกเสียงวรรณยุกต์ ตามพยัญชนะตัวหน้า คำควบกล้ำแบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1. คำควบกล้ำแท้ ได้แก่ อักษรที่ออกเสียงพยัญชนะ 2 ตัว ควบกล้ำกันดังนี้

1.1 พยัญชนะตัวหน้า ก ข ค ต ป ฟ ควบกับ ร เช่น กราบ ขริม ครั้ง เตรียม ไปรด พร้อม ฯลฯ

1.2 พยัญชนะตัวหน้า ก ข ค ผ พ ควบกับ ล เช่น กล้อง ขลุ่ย คล้าย เปลี่ยน ผลัก เพลง ฯลฯ

1.3 พยัญชนะตัวหน้า ก ข ค ควบกับ ว เช่น แกวงไกว ขวกไขว่ เควงคว่าง ฯลฯ

2. คำควบไม่แท้ ได้แก่ อักษรควบที่ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าเพียงตัวเดียวดังนี้

2.1 พยัญชนะตัวหน้า จ ช ส ควบกับ ร จะออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าไม่ ออกเสียง ร ควบกล้ำ เช่น จริง ไซร์ เศรษฐี สร้าง ฯลฯ

2.2 พยัญชนะตัวหน้าที่เป็น ท ควบกับ ร ออกเสียง ซ เช่น ทรวง ทราบ ทรด ไทรม ทราย ฯลฯ

สุนันท์ อัญชลินกุล (2546, หน้า 86) ให้ความหมายของคำควบกล้ำ หมายถึง คำที่มี พยัญชนะต้น 2 ตัว ออกเสียงกล้ำกัน ใช้เสียงสระเสียงเดียวกัน เป็นพยางค์เดียว

สรุปได้ว่า คำควบกล้ำ หมายถึงคำที่มีพยัญชนะต้น 2 ตัว พยัญชนะตัวที่สองเป็น ร ล และ ว ควบอยู่ในสระเดียวกันกับพยัญชนะอีกตัว คือ ก ข ค ต ป ผ พ โดยการอ่านออกเสียงควบกับ ร ล ว กล้ำกันใช้สระเสียงเดียวกัน เป็นพยางค์เดียว แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ คำควบกล้ำแท้ กับคำควบกล้ำไม่แท้

เพลง

1. ความหมายของเพลง

ดนตรีและเสียงเพลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นคู่กับมนุษย์มานานแล้ว เมื่อมนุษย์มีภาษาพูด ภาษาดนตรี ซึ่งได้เจริญควบคู่กับเสียงดนตรี จนในที่สุดก็มีการผสมผสานระหว่างภาษาพูด กับเสียงดนตรีออกมาเป็นบทเพลงต่าง ๆ เมื่อมนุษย์มีการพัฒนาการทางสติปัญญาเพิ่มขึ้น มนุษย์ก็พยายามนำดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต เพื่อเป็นการสนองตอบอารมณ์ บทเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน บทเพลงทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน ต่อมาจึงมีผู้นำเพลงมา ประกอบการเรียนการสอน

ประคอง สุทธิสาร และคณะ (2534, หน้า 5) กล่าวว่าบทเพลงประกอบการสอน เป็นสื่ออย่างหนึ่งในการที่ครูจะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างดี

ทรง จิตประสาธ (2534, หน้า 18) กล่าวถึงเพลงประกอบการสอนว่า เพลง คือลำนำทำนอง ท่วงทำนองของดนตรี คำขับร้องต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น

ดุष्ฎี พนมยงค์ (2537, หน้า 12) กล่าวไว้ว่า เสียงเพลงเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิดได้อย่างตรงที่สุด เป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์

ชัยวัฒน์ เหล่าสีบสกุลไทย (2546, หน้า 6) สรุปไว้ว่า เพลง หมายถึง ลำเนียงขับร้องทำนองดนตรีที่คนเราก่อทำขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ตลอดจนเพื่อเป็นกิจกรรมทางสังคมอีกด้วย

สรุปได้ว่า เพลง หมายถึง คำร้องที่มีผู้แต่งขึ้นมา โดยใช้แนวเพลงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและเป็นเพลงที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้องได้ นำมาประยุกต์เข้ากับเสียงทำนองจังหวะของดนตรี ทำให้เกิดความสนุกสนาน ตอบสนองต่อพัฒนาการทางกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม อีกทั้งใช้ประกอบในการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบของความบันเทิงซึ่งผู้เรียนจะไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

2. ความหมายของเพลงลูกทุ่ง

คำว่า เพลงลูกทุ่ง อาจารย์จำนง รังสิกุล คิดประดิษฐ์คำใช้ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2507 เพลงลูกทุ่ง จึงมีความชัดเจนจากเพลงลูกกรุง และเมื่อคุณประกอบ ชัยพิพัฒน์ นักจัดรายการเพลงทางสถานีไทย โทรทัศน์ ได้ใช้ชื่อรายการว่า “เพลงลูกทุ่ง” จึงทำให้ผู้ฟังเริ่มซึมซับแนวเพลงลูกทุ่ง และแยกประเภทได้ชัดเจน ความเป็นเพลงลูกทุ่งจึงเริ่มพัฒนาขึ้นตามรูปแบบของศิลปิน ค่ายเพลงแต่ละค่ายที่ผลิตผลงานเพลงออกมาสู่สาธารณชน สรุปว่า เพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ที่ควรรักษาไว้เช่นเดียวกับเพลงไทยประเภทอื่นๆ (พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2533, หน้า 25)

เพลงลูกทุ่ง เป็นวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่ง ที่สืบเนื่องมาจากเพลงพื้นบ้านที่ใช้ร้องเล่นกันโดยทั่วไป ตามชนบทไทย เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่ใช้ภาษาง่ายๆ ตรงไปตรงมา ไม่สลับซับซ้อน เป็นที่นิยมของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชนบทให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพลงลูกทุ่งหลายเพลงได้สะท้อนถึงสภาพสังคมความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย หลายเพลงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2532)

เพลงลูกทุ่งไทย นิยามคำนี้ จะมีว่าอย่างไรดี ลำสมัย บ้านนอก ยากจน ไม่ว่าจะความหมายจะเป็นเช่นไร แต่นี่คือ คำที่บ่งบอกให้รู้จักถึงความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน ไม่จำเป็นต้องอธิบายเพิ่ม ภาพสะท้อนของสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะ “เมืองหลวง” มีอะไรบ้างที่ยังหลงเหลือบ่งบอกถึงความเป็นไทยอยู่ให้เห็น ภาษา วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณี

การดำรงชีวิต ส่วนถูกกลืนหายไปกับกระแสอารยธรรมตะวันตกที่หมุนอยู่อย่างบ้าคลั่ง เยาวชนและคนไทยล้วนตกหลุมกับดักแห่งกระแสนี้ไปมากมาย (สมศักดิ์ ปริศนานันทกุล, 2551)

ความหมายใน 500 บันทึกรบเมือง นั้น "เพลงลูกทุ่ง" หมายถึง การที่ตัวนักร้องหรือผู้ที่ถ่ายทอด "เพลง" แสดงตัวเป็นเจ้าของเรื่องราวเอง โดยนำเอา "ความเป็นไป" ในเนื้อร้องเรื่องราว ถ่ายทอดออกมาเป็นบทเพลง ประหนึ่งเหมือนชีวิต และจิตใจของผู้ขับร้องเอง ฉะนั้นผู้ฟังก็จะเกิดอารมณ์ร่วม และมองว่านักร้องเพลงคนนั้นๆ อยู่ในความรู้สึก มีเรื่องราวและอยู่ในสถานภาพอันเดียวกัน จึงทำให้เกิดแนวร่วมในชีวิตประจำ โดยเปรียบเทียบว่านักร้องคนนั้นๆ เป็นตัวแทนในการที่จะบอกความรู้สึก

เพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงที่ซึมลึกอยู่ในสายเลือดของคนไทยทุกคนมาตั้งแต่อดีต เพราะคนไทยเป็นคนในสังคมเกษตรกรรม ศิลปะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับวิถีชีวิต เพลงลูกทุ่งที่ผู้เขียนศรัทธามากเป็นพิเศษ เพราะสำนึกเสมอว่าเป็นเพลงที่เป็นสัญลักษณ์ของคนไทย นั่นคือลักษณะตรงไปตรงมา จริงใจไม่อ้อมค้อม รักสนุก ละเมียดละไมในการมองธรรมชาติ ย่อนไหวกับเหตุการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น (เจนภพ จบกระบวนวรรณ, 2535)

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่แสดงออกถึงชีวิตชนบท โดยนักร้องนักดนตรีที่เรียกตัวเองว่า "ลูกทุ่ง" เพลงลูกทุ่งกำเนิดขึ้นมาเพราะการแสวงหาความอบอุ่นใจของชาวชนบทที่เข้ามาประกอบอาชีพในเมืองหลวง เพื่อให้คลายความคิดถึงบ้านจึงมีลักษณะต่างๆ ที่แสดงความเป็นชนบทของเพลง และมีลักษณะบางประการที่น่าสนใจ คือการสร้างเนื้อร้องในลักษณะที่ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขัน การแทรกบทเจรจาและเสียงหัวเราะ การแต่งเนื้อร้องที่ทันเหตุการณ์ เป็นต้น (สุชาติ โมรา, 2551)

เพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงที่มีเนื้อร้อง ทำนองหลากหลายกว่าเพลงลูกกรุง ทั้งพรรณนาถึง ความรัก ท้องทุ่งไร่นา แม่น้ำลำคลอง ป่าเขาลำเนาไพร เนื้อเพลงจะกล่าวอย่างตรงไปตรงมาเปิดเผยความในใจ ไม่อ้อมค้อม อย่างเช่น ...มีผ้าแล้วพี่ก็ยักรัก ถึงพี่อกหักรักษาไม่หาย จะคอยทูนหัวจนผ้าเธอตาย บอกอย่างไม่อายหน้าด้านหน้าทน...ทำนองเพลงลูกทุ่งในยุคแรกๆ จะเป็นจังหวะรำวง นิยมร้องกันตามต่างจังหวัด ใช้นามาร้องเป็นเพลงเชียร์รำวง วงดนตรีลูกทุ่งวงหนึ่งประกอบด้วย นักร้อง นักดนตรี หางเครื่อง (ทวีศักดิ์ ศรีสละ, 2535)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2542, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของเพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียงลีลาการร้อง การบรรเลงที่เป็นแบบแผนลักษณะเฉพาะ ซึ่งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่ง

สรุปได้ว่าเพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตชนบท สภาพสังคมชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมไทย ด้วยท่วงทำนอง คำร้องสำเนียงที่สื่อความหมายอย่างจริงใจ และลีลาการร้องเพลง การบรรเลงที่เป็นเฉพาะแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอา

ทำนองเพลง ที่กำลังเป็นที่นิยม ในปัจจุบันมาแต่งคำร้องโดยนำเนื้อหาเกี่ยวกับคำคมกล้ามา แต่งใส่ทำนองเพลง

3. ความสำคัญและคุณค่าของเพลง

เพลงและดนตรีเป็นสิ่งที่ทำให้โลกมีชีวิตชีวา และเป็นปัจจัยที่ทำให้มนุษย์มีความสุขและสงบทางใจทำให้เราเบิกบาน สนุกสนาน ช่วยคลายเครียด คลายความเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน การทำงานและชีวิตประจำวันที่มีแต่ความวุ่นวาย เพลงช่วยให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น คนมีความสุขเท่านั้นที่จะร้องเพลง นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความสำคัญของเพลงไว้ดังนี้

ศิรินพรรัตน์ พิธานสมบัติ (2526, หน้า 7) ได้สรุปถึงคุณค่าของเพลงไว้ว่า เพลงเป็นสื่อประกอบการสอน ช่วยทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา น่าเรียน สดชื่นแจ่มใส อีกทั้งยังเป็นสื่อที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูทุกระดับ ทุกประเภท ทุกโรงเรียนและทุกท้องถิ่นควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

อรสา กุมารี่ปุกหุด (2521, หน้า 34-35) กล่าวว่าในการนำเพลงมาใช้ประกอบการสอนสามารถฝึกทักษะให้แก่ นักเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การอ่าน การพูด การเขียน ถ้านำมาใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน การใช้เพลงประกอบการสอนนั้นมีประโยชน์และสร้างความสนใจให้กับนักเรียนได้มากกว่า เช่น ถ้าเราฝึกหัดให้เด็กย่อความ จากเรื่องไกลตัว ถ้าจะเปลี่ยนแปลงมาให้เด็กฝึกหัดย่อความจากเนื้อเพลงบ้าง จะได้รับความแปลกใหม่ที่ลดความน่าเบื่อต่างๆ ลงได้บ้าง

สุดใจ ทศพร, และ โชตก เก่งเขตรกิจ (2539, หน้า 76) กล่าวถึงความสำคัญของเพลงไว้ว่าเพลงสามารถสื่อความหมายของสิ่งต่างๆ ให้เรารับรู้ได้ เพลงให้อารมณ์ให้ความรู้สึกที่ดีแก่เรา ได้ฟังแล้วเกิดความสุขซึ่งและประทับใจ จนสามารถบอกได้ว่าเพลงไหนมีประโยชน์กับเราอย่างไร ควรใช้ในโอกาสใด เช่น งานแต่งงาน เพลงก็จะต้องมีลีลาอ่อนหวานนุ่มนวลให้ความรู้สึกที่สดชื่น เบิกบาน งานศพก็ต้องเป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกเศร้า ส่วนงานสวนสนามแสดงแสนยานุภาพของทหาร ก็ต้องเป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกเข้มแข็งและสง่าผ่าเผย เป็นต้น การฟังเพลงจะให้ได้ทั้งความเพลิดเพลิน ความไพเราะ และสาระของเพลงอย่างสมบูรณ์นั้น ควรทราบชื่อผู้ประพันธ์ ทำนอง เนื้อร้อง ประวัติความหมายของเพลงและดนตรี

ประนอม สุรัสวดี (2539, หน้า 111) กล่าวถึงประโยชน์ของเพลงว่า เพลงช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจ ผู้เรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศ ได้แสดงท่าทางประกอบ การใช้เพลงในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2539, หน้า 8-13) กล่าวว่าการสอนภาษาไทยด้วยเพลงมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะเพลงเป็นสิ่งที่มันเท็งอย่างหนึ่งที่คุณชอบฟัง การนำเพลงมาใช้กับการสอนภาษาไทยช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะโดยเฉพาะทักษะการฟัง เช่น การจับใจความ

สำคัญที่ได้จากการฟัง เพลงนอกจากจะให้ความไพเราะต้านเนื้อร้องและทำนองแล้ว เพลงยังสอดแทรกความรู้ คติเตือนใจอีกด้วย การใช้เพลงประกอบการสอนจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียนทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน เห็นความสำคัญของความงามทางภาษา ถ้อยคำในบทเพลงเสียงดนตรีและความไพเราะ รื่นหู สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนรักภาษาไทยในที่สุด

ละออง จันท์เจริญ (2540, หน้า 373-374) กล่าวว่าเพลงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียนได้ดี ทั้งเป็นกิจกรรมในชั้นนำ ชั้นสอน ชั้นสรุป นักเรียนประถมศึกษาเป็นวัยที่ร่าเริงสนุกสนานชอบร้องรำทำเพลง

ชัยพร รูปน้อย (2540, หน้า 12) กล่าวว่าเพลงก่อให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริงเพลิดเพลินใจ และผ่อนคลายความเครียด ส่งเสริมให้เกิดรสนิยมที่ดีต่อศิลปะในด้านบทเพลงและดนตรี ถ้านำเพลงไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วจะทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อวิชาที่เรียน และยังช่วยให้เข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ เพลงยังส่งเสริมให้มีความกล้าในด้านการแสดงออก ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะอีกด้วย

สุกรี เจริญสุข (2541, หน้า 2) ให้ความสำคัญของบทเพลงและดนตรีว่าเป็นงานศิลปะ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยเสียงเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกของศิลปิน

ไอรีน (Irene, 1995 p.12) กล่าวถึงคุณค่าของเพลงไว้ว่า เพลงเป็นสิ่งที่มีความค่าและใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษา เพลงนั้นหาได้ง่าย ทั้งยังมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ในห้องเรียน เด็กชอบฟังเพลงเพราะว่า ไม่ชอบเรียนกับบทเรียนที่เครียด

สรุปได้ว่า ให้ความสำคัญและคุณค่าของเพลงได้ว่า เพลงเป็นสิ่งบันเทิง ที่ช่วยให้คนฟังเกิดความสุข รู้สึกเพลิดเพลิน เมื่อได้ฟังหรือได้ร่วมร้องเพลง เพลงยังมีคุณค่าและบทบาทในเรื่องของการศึกษา บทเพลงแต่ละเพลงแฝงไปด้วยสาระสำคัญในบทเพลง และบทเพลงยังสามารถนำมาเป็นสื่อประกอบการสอนนักเรียน ในเรื่องทักษะการฟัง การอ่าน การพูด การเขียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

4. ความสำคัญของเพลงลูกทุ่ง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533, หน้า 20) มีพระราชดำรัสถึงเพลงลูกทุ่งไว้ตอนหนึ่งดังนี้

“เพลงลูกทุ่งมีวิวัฒนาการมาเพียง ๕๐ ปี นับว่านานมาก ถ้าจะเปรียบกับเพลงพื้นบ้านทั่วๆ ไป และเพลงไทยแล้ว นับว่าเพลงลูกทุ่งมีอายุน้อยมาก แต่ทำไมเพลงลูกทุ่งจึงได้แพร่หลายเป็นที่ติดใจคนทุกเพศทุกวัยได้มากมายทั่วประเทศ เข้าถึงใจคนฟังได้เร็วกว่าเพลงไทยสากล และเพลงไทยเสียอีก เป็นเรื่องน่าสนใจมากที่สุดทีเดียวที่ข้าพเจ้าได้ติดตามเพลงลูกทุ่งมาเพียง ๒๐ ปีเศษ โดยเฉพาะในระยะที่เรียกว่า “ยุคทองของลูกทุ่ง” แล้วตอนนั้นข้าพเจ้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมต้น มีเพื่อนวัยเดียวกันกลุ่มใหญ่ชอบฟังเพลงลูกทุ่งด้วยกัน เมื่อว่างจากการเรียนก็จะหลบมุมไปฟังวิทยุแล้ว จดเนื้อ หรือบางทีก็หาหนังสือบทเพลงลูกทุ่งมาร้องกัน

เล่นๆ สมัยนั้นแทบบันทึกเสียงยังไม่แพร่หลาย รายการลูกทุ่งในโทรทัศน์ก็ไม่ค่อยจะมี ข้าพเจ้ามักจะเอาฉิ่งติดกระเป๋าหนังสือ เพื่อใช้ตีจังหวะ เรารู้จักนักร้องลูกทุ่งทุกคน จำเพลงลูกทุ่งได้เป็นร้อยๆ เพลงทีเดียว (ถ้าเรียนหนังสือแล้วจำง่ายอย่างนี้คงจะดีแน่) ถึงจุดนี้เองทำให้นึกได้ว่า เนื้อเพลงและทำนองเพลงลูกทุ่งนั้นจำง่ายร้องตามได้ง่ายเข้าใจง่าย จึงได้เปรียบเพลงไทยและเพลงพื้นบ้าน นอกจากนั้น เพื่อนข้าพเจ้าบางคนนิยมนักร้องที่มาจากจังหวัดของตนเป็นพิเศษ นี่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ว่า นักร้องลูกทุ่งที่เสียงเพราะร้องเพลงดีนั้นมาจากทุกทิศทั่วประเทศ ร้องเพลงด้วย เสียงและลีลาที่มาจากบ้านเดิมของตน เรียกได้ว่าพูดภาษาเดียวกัน เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ทำไมเพลงลูกทุ่งจะไม่เป็นที่ยอมรับทั่วประเทศอย่างกว้างขวางก็เพราะคนบ้านเดียวกัน พูดภาษาสำเนียงเดียวกันนั่นเอง เมื่อเรียนชั้นมัธยม คราวหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้าพเจ้าจะต้องร้องเพลงความที่เคยชินกับเพลงลูกทุ่งนึกทำนองหลงได้แล้วนึกถึงสัมตำอีสานก็เข้าครวัตามบ้าง ให้แน่ใจว่าใส่อะไรกันบ้างจะได้ครบเครื่อง แล้ววันนั้นก็ได้เพลงลูกทุ่งชื่อ “สัมตำ” ออกมาร้องได้เป็นที่สนุกสนานกัน เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้นได้ฟังเพลงอย่างพินิจพิเคราะห์มากขึ้นกว่าเดิมทั้งได้เรียนดนตรีไทยจากท่านผู้รู้ต่างๆ ลึกซึ้งยิ่งขึ้นก็ให้เห็นความจริงว่า นักร้องลูกทุ่งที่ดีมากคือ การร้องเพลงด้วยเสียงแท้และร้องเต็มเสียงอย่างชัดถ้อยชัดคำ ข้อนี้เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ถ้าเสียงไม่จริงจังกำลังไม่จริงจังจะเป็นนักร้องลูกทุ่งที่ดีได้ยาก เหมือนนักร้องเพลงไทยที่ดีต้องร้องให้เต็มเสียงเช่นเดียวกันเพลงลูกทุ่งมีความคล้ายคลึงกับเพลงไทย คือการออกภาษา ลูกทุ่งมีภาษาใช้มากมาย จะเกินกว่าเพลงสิบสองภาษาของเก่าด้วยซ้ำ เพลงลูกทุ่งจะร้องออกภาษาได้ชัดเจนดี ไม่ว่าจะเป็นสำเนียง แยก พม่า ฝรั่งเศส จีนเผ่าต่างๆ รวมทั้งสำเนียงไทยทุกๆ ภาค ก็มีให้ฟังมากมายฟังเมื่อใดก็รู้ว่า เป็นสำเนียงภาคนั้น ด้วยเหตุนี้จึงได้รับความนิยมสูงทั่วประเทศได้เป็นอย่างดี เรียกได้ว่าสามารถเข้าถึงชุมชนน้อยใหญ่ทั่วประเทศได้เป็นอย่างดี สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เพลงลูกทุ่งเข้าถึงประชาชนทุกภาคทุกเพศทุกวัยได้ก็คือ ภาษาที่นักแต่งเพลงนำมาใช้เป็นภาษาที่เรียบง่าย ไม่ต้องเสียเวลาคิดก็เข้าใจทันที ในขณะที่บทร้องเพลงไทยมาจากวรรณคดี ฟังแล้วยังไม่รู้เรื่อง เพราะคนฟังจะต้องศึกษาวรรณคดีมาก่อน เมื่อฟังเพลงลูกทุ่ง จึงฟังง่ายเพลงลูกทุ่งนั้นร้องกันตั้งแต่เด็กเล็กจนคนสูงอายุก็ชอบ แต่เพลงไทยนั้น เด็กมักฟังไม่รู้เรื่อง เพราะยากเกินไป เมื่อไม่มีปัญหาเรื่องอายุและการศึกษาเข้ามา เป็นกำแพงกัน เพลงลูกทุ่งจึงเจริญงอกงาม และเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วทั้งประเทศอย่างง่ายดายและรวดเร็ว ทั้งนี้อาจจะมีสื่อ คือวิทยุ โทรทัศน์ แถบบันทึกเสียง

มีการประชาสัมพันธ์ และการคมนาคมที่สะดวกเป็นเครื่องช่วย จึงทำให้เพลง ลูกทุ่งออกไปสู่ชุมชนที่ห่างไกลทุกแห่งหนโดยใช้เวลาที่รวดเร็ว
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533, หน้า 25) พระองค์ได้พระราชทานข้อคิดเกี่ยวกับความสำคัญของเพลงลูกทุ่งไว้ว่า

1. เป็นหลักฐานของข้อมูลทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศ
2. เป็นที่รวมของภูมิปัญญา และทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน
3. เป็นเพลงที่เรียบง่าย คือ เข้าใจง่าย ร้องง่าย จำง่าย
4. สามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น กระจายได้อย่างกว้างไกลถึงชนบททุกแห่ง
5. มีความเป็นไทยในเรื่องของภาษา ทำนอง และการขับร้อง

สรุปความสำคัญของเพลงลูกทุ่ง หมายถึง หลักฐานของข้อมูลทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศเป็นที่รวมของภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นเพลงที่เรียบง่าย คือ เข้าใจง่าย ร้องง่าย จำง่ายสามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น ทุกแห่งมีความเป็นไทยในเรื่องของภาษา ทำนอง และการขับร้อง ภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่เรียบง่ายไม่ต้องเสียเวลาคิดก็เข้าใจทันที ไม่ต้องแปลความ

5. ลักษณะของเพลง

ภิญโญ บุญทอง (2528, หน้า 32) ได้เสนอแนะลักษณะของเพลงประกอบการสอนที่จะทำให้นักเรียนสนใจ สนุกสนานว่าเนื้อเพลงควรมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

1. บทเพลงเกี่ยวกับบ้านและโรงเรียน
2. บทเพลงเกี่ยวกับคนเกี่ยวข้อง
3. บทเพลงที่เกี่ยวกับการแสดงท่าทางประกอบจังหวะมีโอกาสบมือทำจังหวะ
4. บทเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมจาก วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯ
5. บทเพลงที่เกี่ยวกับเทศกาล ฤดูกาล และวันหยุดต่าง ๆ
6. บทเพลงที่เด็กสามารถแสดงเป็นเรื่องราวได้

ธนุ จีระเดชากุล (2541, หน้า 33-35) ได้นำเสนอถึง ลักษณะของเพลงโดยทั่วไปแบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

1) เพลงลูกกรุง ได้แก่ เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านความรู้สึกต่างๆ เช่นความรัก ความเศร้าใจ ความผิดหวังหรือบรรยายสภาพธรรมชาติ ฯลฯ โดยมากจะใช้ถ้อยคำที่สละสลวย ไพเราะ และมีความหมายลึกซึ้งกินใจ

2) เพลงลูกทุ่ง ได้แก่ เพลงที่สะท้อนภาพชีวิตของคนที่อยู่ในชนบท การใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ตรงความหมาย ไม่ค่อยมีสำนวนที่ลึกซึ้งมากนัก ท่วงทำนองมักได้แบบจากเพลงพื้นบ้านหรือเพลงไทยเดิม สีลาการร้องเพลงมักจะมีการเอื้อนเสียงลูกคอกมาก

3) เพลงสตริง ได้แก่ เพลงในยุคมัยที่ได้รับอิทธิพลมาจากเพลงของต่างประเทศ มักจะเน้นที่จังหวะร่อนแรง เนื้อร้องไม่เน้นเรื่องสัมผัส เป็นการเล่าเรื่องธรรมดา ความสละสลวยของถ้อยคำไม่มีเท่าใดนัก

- 4) เพลงโหมโรง หมายถึง เพลงที่ใช้บรรเลงเป็นอันดับแรกในงานหรือการแสดง
- 5) เพลงหน้าพาทย์ หมายถึง เพลงที่ใช้ประกอบกิริยาอาการต่างๆ
- 6) เพลงสำหรับร้องกับดนตรี หมายถึง เพลงสองชั้นสามชั้นและเพลงเถา
- 7) เพลงละคร หมายถึง เพลงที่ใช้ในการแสดงละครและโขน
- 8) เพลงเรื่อง หมายถึง เพลงหลายๆ เพลงนำมาบรรเลงติดต่อกัน แต่ไม่มีการขับร้องรวมไปถึง เพลงช้า เพลงเร็ว ฯลฯ

9) เพลงดับ หมายถึง เพลงหลายๆ เพลงนำมาขับร้องและบรรเลงติดต่อกัน 2 ชนิด คือ ดับเรื่อง กับ ดับเพลง

10) เพลงมโหรี หมายถึง เพลงที่ใช้ขับกล่อม เพลง 2 ชั้น 3 ชั้น และ เพลงเถา

11) เพลงภาษา หมายถึง เพลงที่มีสำเนียงเป็นชาติอื่น เช่น ลาว เขมร มอญ จีน พม่า ฝรั่งเศส เป็นต้น

สรุปลักษณะของเพลงที่ใช้ประกอบการสอน ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนาน เนื้อเพลงควรจะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใกล้ตัวของนักเรียน เช่น บ้าน โรงเรียน คนที่เกี่ยวข้อง เป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมจากวิทยุโทรทัศน์ อาจจะเป็นเพลง ลูกกรุง ลูกทุ่ง หรือเพลงสตริงก็ได้ เพลงบางชนิดใช้ได้ในงานพิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม

6. องค์ประกอบเพลงลูกทุ่ง

6.1 ทำนองและจังหวะทำนองเพลงลูกทุ่งที่คิดแปลงมาจากเพลงไทยเดิมนั้น ได้คัดการเอื้อนแบบเพลงไทยเดิมออกและใส่คำร้องไปแทนที่เอื้อน ส่วนทำนองเพลงพื้นบ้านพื้นเมืองที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งมีมาจากทุกภาค จากภาคกลางจะมีทำนองเพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงลำตัด เพลงกลองยาว เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว จากภาคอีสานจะมาจากทำนองเพลงลำ หรือหมอลำและเข็ญ ทำนองลำที่นิยมในเพลงลูกทุ่ง ได้แก่ ลำเต้ย ลำเพลิน ลำสาละวัน ส่วนทำนองเพลงเข็ญเป็นเข็ญบั้งไฟ ทำนองการขับร้องลิเกและทำนองเพลงแหล่ นับเป็นทำนองที่เพลงลูกทุ่งนำมาใช้อยู่หลายเพลง การใช้ทำนองเพลงลิเกซึ่งเป็นมหรสพพื้นบ้านเก่าแก่ของไทย มักไม่ใช้ทำนองเพลงลิเกโดดๆ แต่จะนำมาผสมกับทำนองเพลงสากล ส่วนทำนองเพลงแหล่ซึ่งใช้ในการแสดงธรรมชาติของชาวไทยเรานั้น นำเพลงลูกทุ่งนำมาใช้ 2 ลักษณะคือ 1) ใช้ทำนองเพลงแหล่ตลอดทั้งเพลง 2) ใช้ทำนองแหล่ผสมกับทำนองลิเกหรือกับทำนองเพลงสากลนักร้องลูกทุ่งที่ร้องเพลงทำนองเพลงแหล่เป็นนักร้องชายและมีจำนวนน้อยที่รู้จักกันดีได้แก่ พร ภิรมย์ ไวพจน์เพชรสุพรรณ และชินกร ไกรลาศ นับตั้งแต่พร ภิรมย์ เข้าสู่สมณเพศแล้วก็คงเหลือแต่ ไวพจน์และชินกร เท่านั้นที่มีชื่อเสียงในการแหล่ ลักษณะอีกประการหนึ่งที่พบในการขับร้องเพลง คือ การโห่ มีการโห่แบบไทยและโห่แบบตะวันตก การโห่แบบไทยปรากฏในเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงการบวชนาค การแห่ขันหมาก เป็นการโห่ประกอบขบวน การโห่แบบตะวันตก ในเพลงเรียกกันว่า "ไฮโดรีโอ" การโห่แบบนี้ในเพลงลูกทุ่งแสดงถึงอิทธิพลจากเพลงลูกทุ่งจากตะวันตก ซึ่งมีการโห่ การผิวปาก และการกู่ตะโกน ทำให้นักถึงหนุ่มโคบาลหรือควาบอยในทุ่งหญ้า เพลงลูกทุ่ง

ไทย ใช้การโหม่แบบตะวันตก กับบทเพลงชมบรรยากาศความงาม ความสงบของธรรมชาติห้อง
ทุ่งเช่นเดียวกันเพลงเหล่านี้สร้างบรรยากาศสนุกสนานมีชีวิตชีวา

6.2 คำร้องของเพลงลูกทุ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ทำให้เพลงลูกทุ่งมีคุณค่าที่
โดดเด่นนับเป็นวรรณกรรมเพลงได้ ในที่นี้จะพิจารณาคำร้องของเพลงลูกทุ่งพอสังเขป ประเด็นหลัก
2 ประการ คือ

6.2.1 ลักษณะการใช้ภาษาภาษาที่ใช้ในเพลงลูกทุ่งที่มีทั้งเป็นภาษามาตรฐาน
และภาษาชาวบ้าน เพลงลูกทุ่งที่กล่าวถึงเรื่องราวนิทานชาดกนิทานเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าตลอด
จนวรรณคดีเอกลักษณะของไทยเช่น อิเหนา รามเกียรติ์ กากี พระลอ ฯลฯ เหล่านี้ใช้ภาษา
มาตรฐานและคำร้อยกรองวิจิตรบรรจง นอกจากนี้เพลงลูกทุ่งที่พรรณนาชมธรรมชาติชีวิตอันสุข
สงบในชนบท ความรักของหนุ่มสาว ความงามของสาว มักใช้ภาษาหนังสือตามแบบแผน
อย่างไรก็ดี สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลงลูกทุ่งส่วนมาก ได้แก่ การใช้ภาษาชาวบ้าน เนื่องจาก
ผู้ที่ฟังเพลงลูกทุ่งมักเป็นชาวบ้านและชาวชนบทรวมทั้งสาระของคำร้องรวมทั้งผู้แต่งเพลงลูกทุ่ง
ส่วนใหญ่ยังมีพื้นเพมาจากชนบท มีการศึกษาน้อย ภาษาที่ใช้ในเพลงลูกทุ่งจึงเป็นภาษาพื้นๆ
แบบชาวบ้านฟังเข้าใจง่ายสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชาวชนบท

เพลงลูกทุ่งบางเพลงใช้สำเนียงร้องและศัพท์สำนวนเป็นของท้องถิ่น
เช่น สำเนียงสุพรรณ มีศัพท์และสำเนียงถิ่นภาคเหนือ ของภาคใต้และภาคอีสานครบถ้วน การ
ขับร้องด้วยสำเนียงถิ่นต่างๆสิ่งนี้เป็นลักษณะเฉพาะของเพลงลูกทุ่งเมื่อเทียบกับเพลงลูกกรุง
แล้วจะเห็นชัดว่า นักร้องเพลงลูกกรุงออกเสียงตรงตามวรรณยุกต์ของภาษามาตรฐาน ส่วน
นักร้องเพลงลูกทุ่งมักออกเสียงเพี้ยนไปจากวรรณยุกต์ ของภาษามาตรฐาน บางครั้งก็เป็น
สำเนียงที่ติดมากับตัวนักร้องเอง บางครั้งก็เป็นเพราะเจตนาที่จะเพี้ยน เพื่อสร้างความรู้สึกให้
เป็นเสียงชนบทถิ่นนั้นๆ คำที่ต้องการ นักร้องเพลงลูกทุ่งบางคนที่มีลีลาการร้องแบบเพี้ยน
สำเนียง เช่น ชาย เมืองสิงห์ รุ่งเพชร แหลมสิงห์ ศรีคีรี ศรีประจวบ ศรีเพชร ศรีสุพรรณ
สายัณห์ สัญญา จีระพันธ์ วีระพงษ์ เป็นต้น

6.2.2 สาระของคำร้องในเพลงลูกทุ่งนั้นมีคุณค่าเกี่ยวกับสังคมไทยและลูกทุ่ง
สะท้อนให้เห็นความผูกพันอันแนบแน่นของชนบทกับชนบทนิยมประเพณี ความยึดมั่นใน
พุทธศาสนาและความเชื่อเรื่องบุญกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เพลงลูกทุ่งกล่าวถึงได้แก่
สงกรานต์ เข้าพรรษา การอุปสมบท ออกพรรษา การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า ลอยกระทง การ
หมั้น การแต่งงาน ตลอดจนงานศพ ส่วนชนบทประเพณีท้องถิ่นที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งได้แก่ การ
ถวายขวัญข้าว การเล่นเพลงพื้นบ้าน การเล่นกลองยาว งานบุญพระเวศ บุญบั้งไฟ งานชักพระ
เพลงลูกทุ่งบรรยายถึงสภาพแวดล้อมธรรมชาติของชนบทไทยอันซึ่งมีความเกี่ยวพันกับการ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ท้องทุ่ง ไร่นา แม่น้ำ ต้นไม้ สัตว์ต่างๆ ตลอดจนสายลม
แสงแดด แสงจันทร์ ดวงดาว ประชากรที่กล่าวถึงในเพลงมักเป็นชาวชนบทหรือไม่กี่คนยาก
คนจน บรรยายถึงความรัก การประกอบอาชีพ ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การ

ดังกล่าวข้างต้น มิได้หมายถึงคนเต้นประกอบเพลงดังความหมายปัจจุบัน ในปัจจุบันทางเครื่องแปรรเปลี่ยนมาเป็นบุคคลที่เต้นประกอบเพลงและจำนวนผู้เต้นก็มีมากขึ้น ในการแสดงดนตรีของวงใหญ่ๆ จะมีทางเครื่องเดินประกอบทุกเพลงและมีการเปลี่ยนชุดแต่งกาย จำนวนผู้เต้นแต่ละเพลงมีประมาณ 15-20 คน ถ้าเต้นเพลงเอกผู้เต้นจะเพิ่มเป็น 30-35 คน และทางเครื่องมักแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสดใส ทางเครื่องเป็นสิ่งที่ทำให้ลูกทุ่งต่างจากลูกกรุง ผู้ชมก็ตื่นตาตื่นใจกับเสื้อผ้าและลีลาการเต้นของทางเครื่อง (จินตนา คำรงค์เลิศ, 2535)

สรุปองค์ประกอบของเพลงลูกทุ่ง คือมีทำนองจังหวะ คำร้อง ดนตรี และทางเครื่อง ทำนองเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่ตัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิมโดยตัดเสียงเอื้อนออกแล้วใส่เนื้อเพลงแทนเพลงพื้นบ้านหรือเพลงพื้นเมืองมาจากทุกภาคของประเทศไทย คำร้องของเพลงลูกทุ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เพลงลูกทุ่งมีคุณค่าโดดเด่นจนนับเป็นวรรณกรรมเพลงได้ เครื่องดนตรีประกอบไปด้วย เครื่องเป่า เครื่องสาย และเครื่องประกอบจังหวะ และทางเครื่อง

7. จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน

วิรัช ชูสูงเนิน, และ อวีวรรณ กินาวงศ์ (2522, คำนำ) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางนำเข้าสู่บทเรียน
2. เพื่อส่งเสริมหรือขยายความสนใจให้แก่เด็กและเยาวชน
3. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของเด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลิน
5. เพื่อตรวจสอบความเข้าใจบทเรียนและเป็นแนวทางในการประเมินผลบทเรียน

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (2521, หน้า 5-6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ ว่า เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาของวิชาทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวของบทเรียนได้รวดเร็วและง่ายนักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายทั้งยังช่วยให้บทเรียนนั้นมีกิจกรรมอีกด้วย ซึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนนั้นสำคัญและจำเป็นมาก การร้อง การรำ ก็มีบทบาทที่จะส่งผลต่อผู้เรียน แต่การสอนร้องรำก็ควรให้สัมพันธ์กับวิชาการอื่นๆ ด้วย

สุจริต เพียรชอบ, และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2522, หน้า 373-376) แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการนำเอาเพลงมาประกอบการสอนภาษาไทย สามารถทำได้หลายลักษณะ คือ

1. ใช้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
2. ใช้นำดำเนินการสอนโดยใช้เพลงบอกเล่าเนื้อหา
3. ใช้สรุปบทเรียนโดยการร้องเพลงหรือช่วยกันแต่งเพลงจากเนื้อหาที่เรียน
4. ใช้นำข้อบกพร่อง ในการออกเสียงภาษาไทย
5. ใช้เสริมบทเรียนและใช้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. ใช้ประเมินผลการเรียนการสอน

ชัยพร รูปน้อย (2540, หน้า 12) บอกถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเพลงดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้เรื่องเพลงและบทเพลงต่างๆ
2. เพื่อฝึกให้สามารถร้องเพลงต่างๆ ได้ดี และรู้จักเพลง
3. เพื่อส่งเสริมให้มีความกล้าในการแสดงออก
4. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริง เพลิดเพลินใจ
5. เพื่อไม่ให้เบื่อหน่ายในการเรียนและวิชาที่เรียน ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น

เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ ปลูกฝังความรักชาติบ้านเมือง

วิจิตรา เจือจันทร์ (2533, หน้า 32-33) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เพลงประกอบการสอน ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนได้อย่างซาบซึ้ง
2. เพื่อใช้เป็นกิจกรรมเสริมความจำ ความเข้าใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะ

ทางภาษา

3. เพื่อให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายวิชาที่เรียน ตั้งใจเรียนด้วยความสนุกสนาน
4. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน
5. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้จากบทเรียนโดยไม่รู้ตัว เพราะเป็นการเล่นปนเรียน
6. เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ เช่นพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาอารมณ์ พัฒนาสังคม พัฒนาเจตคติ และพัฒนาสติปัญญาของเด็ก
7. เพื่อประหยัดเวลา ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน เพลงเป็นสิ่งที่ใช้ประกอบการสอนได้ดี ใช้นำเข้าสู่บทเรียน ใช้ประกอบการเรียน ใช้สรุปเนื้อหาบทเรียนโดยการแต่งเพลงและร้องเพลง ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกไม่เบื่อหน่ายการเรียน และยังส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ เช่นบุคลิกภาพ พัฒนามารมณ์ สังคม เจตคติ และพัฒนาสติปัญญาของเด็กได้เป็นอย่างดี

8. หลักการสร้างเพลงประกอบการสอน

ลพ บุรีรัตน์ (2540, หน้า 3) เสนอแนะเทคนิคการแต่งเพลงไว้ดังนี้

1. เพลงต้องสื่อความหมายของสภาพปัจจุบันได้ดี ฟังเข้าใจง่าย และมองเห็นภาพพจน์ชัดเจน
2. ต้องดัดแปลงและพลิกผันทำนองให้ทันสมัยเหมาะสมกับผู้ฟังและสภาพปัจจุบัน
3. เพลงจะไม่ใช้กลอนหก หรือกลอนแปด แต่มีสัมผัสและขึ้นอยู่กับการให้จังหวะดนตรี ทำให้เพลงนั้นฟังดูสนุกและผู้แต่งต้องมีอิสระทางความคิด
4. การแต่งคำร้องทำนองจะไปพร้อมๆ กัน อาจใช้ปากทำดนตรี หรือเคาะจังหวะตามไปด้วยจะได้ง่ายขึ้น

วิวัฒนา วิศวกรรม (2535, หน้า 227-228) กล่าวว่า การแต่งเนื้อร้องและทำนองของเพลงสำหรับเด็ก มักจะคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ เช่น บทเพลงสั้นๆ ง่ายๆ มีคำคล้องจอง ผู้แต่งเพลงสำหรับเด็กควรมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของดนตรี ได้แก่

1. จังหวะ
2. ทำนอง
3. เสียงประสาน
4. จังหวะลักษณะ
5. อารมณ์เพลง
6. แบบแผน

กรณีทำนองมีอยู่แล้วแต่งเนื้อร้องใส่ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรพิจารณาว่าภาษาที่ใช้มีระดับเสียงตรงกับทำนองเพลงหรือไม่
2. วรรคตอนของเนื้อร้องเหมาะสมกับวรรคตอนของทำนองหรือไม่
3. จังหวะของเพลงเหมาะสมกับเนื้อร้องหรือไม่ .

กรณีแต่งทำนองใหม่ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มีช่วงเสียงที่เหมาะสม
2. มีความยาวและความยากง่ายเหมาะสมกับระดับเด็ก
3. มีรูปแบบของจังหวะที่ซ้ำๆ ทำนองซ้ำมีฟอร์มง่ายๆ
4. ไม่ควรมีเสียงครึ่งและทำนองง่ายๆ ไม่มีเสียงกระโดดมากนัก

ณรุทธิ สุทธิจิตต์ (2546, หน้า 42) กล่าวว่าสิ่งที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะการจัดเนื้อร้องกับแนวทำนองซึ่งมี 2 ลักษณะคือ

1. ลักษณะที่มีเนื้อร้องเต็ม คือลักษณะของเพลงทั่วๆ ไปที่ได้ยินได้ฟังกัน
2. ลักษณะทำนองที่มีการเอื้อน คือลักษณะของเพลงที่มีเนื้อร้องไม่เต็มแนวทำนอง ดังนั้นจึงมีการเอื้อนเนื้อร้อง ซึ่งเป็นลักษณะของเพลงไทยโดยทั่วไป ลักษณะของการจัดเนื้อร้องกับแนวทำนองในลักษณะแรกคือมีเนื้อร้องเต็มจะง่ายกว่าลักษณะของการจัดเนื้อร้องกับแนวทำนองในลักษณะหลังคือมีการเอื้อน

ยุพิน พิพิธกุล (2522, หน้า 234-235) ได้เสนอแนะลักษณะของเพลงที่ใช้ประกอบการสอนไว้ว่า

1. แต่งโดยเทียบเนื้อร้องและทำนองที่เขาร้องกันอยู่แล้ว
2. การเลือกทำนองเพลงนั้น ควรเลือกทำนองเพลงที่ฟังแล้วเกิดความคึกคักน่าสนุกสนานอยากปรบมือเข้าจังหวะ และควรเลือกจากทำนองยอดนิยมในแต่ละสมัย เพราะเป็นเพลงที่คนส่วนใหญ่ได้ยิน
3. การใช้ถ้อยคำควรดูด้วยว่า ตอนใดควรเป็นเสียงสั้น ตอนใดควรเป็นเสียงยาว

4. ก่อนลงมือแต่งเพลง ต้องฝึกซ้อมร้องเพลงให้คล่องเสียก่อน และศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาแต่งให้ลึกซึ้ง

5. เขียนเพลงเดิมไว้ แล้วแต่งเพลงเทียบเคียง โดยให้มีจำนวนพยางค์เท่ากัน หรืออาจมากน้อยกว่ากันบ้างก็ได้

6. ควรเขียนเพลงสั้นๆ

อวยชัย ผกามาต (2542, หน้า 1-4) ได้กล่าวถึงการนำเพลงมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียนเพื่อจูงใจ ได้รับความสนใจของนักเรียน ให้นักเรียนสนใจเรื่องราวบทเรียนที่ครูกำลังจะสอน ครูต้องพิจารณาจัดอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและปริมาณที่สอดคล้องกับบทเรียนมากที่สุด อาจจะนำด้วยการร้องเพลงตอนใดตอนหนึ่ง ถ้าเป็นเพลงที่มีเนื้อเพลงยาวชักถามความเข้าใจของนักเรียน หรือให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อเพลงนั้น แล้วเข้าสู่เรื่อง ที่เรียนซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อเพลงแล้ว จึงดำเนินการสอนตามกระบวนการที่เตรียมไว้ ซึ่งต้องมีกิจกรรมช่วงหนึ่งที่นักเรียนได้ร้องเพลงนั้นจนจบอย่างสนุกสนานทั้งเดี่ยวและกลุ่มมีการเคาะจังหวะหรือปรบมือทำท่าทางประกอบตามความเหมาะสม

2. ใช้ประกอบกิจกรรมรายละเอียดของบทเรียนหรือใช้ดำเนินการสอนซึ่งสามารถกระทำได้หลายลักษณะคือ

2.1 ประกอบหรือขยายเนื้อหาบทเรียน ในกรณีที่ได้แต่งเพลงเพื่อการนี้ โดยเฉพาะ นักเรียนจะจำบทเพลงได้ดีกว่าเนื้อหาโดยทั่วไปที่อาจจะสั้นไปหรือเนื้อหาไม่ชัดเจน

2.2 จัดเป็นสื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียงบางคำ เช่น คำควบกล้ำ ร ล ว ฯลฯ เลือกมาใช้ให้เหมาะสมทั้งเพลงทั่วๆ ไปและเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

2.3 จัดเป็นสื่อฝึกทักษะการพูด การแสดงความคิดเห็น หรือฝึกทักษะสัมพันธ์ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) เช่น เกี่ยวกับชื่อเพลง แนวคิด เนื้อหาสาระ ใจความ ความสมจริง ความเข้าใจในเนื้อเพลง คำเป็นคำตาย ครู ลหุ อักษรนำ หลักภาษา การใช้ภาษา ฯลฯ ทั้งเพลงทั่วไปหรือเพลงที่แต่งประกอบบทเรียนโดยเฉพาะ

2.4 จัดเป็นสื่อฝึกหาคำคล้องจองสัมผัสเป็นตัวอย่างในการฝึกแต่งคำประพันธ์

2.5 จัดเป็นสื่อการใช้โวหารต่างๆ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์

และนำไปเป็นแบบอย่าง

2.6 จัดเป็นสื่อสัมพันธ์กับวิชาหรือกลุ่มวิชาอื่นๆ

3. ใช้ในการสรุปบทเรียนหรือประเมินผลการเรียน นักเรียนได้ความคิดรวบยอด คิดสนใจ ทำให้จำได้รวดเร็วและดีกว่าสรุปโดยทั่วไป ทั้งนี้ต้องเลือกเพลงที่นำมาสรุปบทเรียนหรือประเมินผลการเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจประสบการณ์ทักษะ และเจตคติที่พึงประสงค์มากที่สุด

สรุปได้ว่าการสร้างเพลงประกอบการสอนนั้น ควรใช้เพลงประกอบการสอนได้ทุกชั้นตอนการสอน โดยเริ่มตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างความสนใจของนักเรียนและโยงเข้าสู่เรื่องที่เรียน ใช้ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อขยายเนื้อหาที่เรียน ใช้เพลงเป็นสื่อในการฝึกพูด ทักษะสัมพันธ์ในการฟัง พูด อ่าน เขียน และสามารถนำสรุปบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่จะเรียนได้ดียิ่งขึ้น

9. หลักการแต่งเพลงลูกทุ่ง

ถนอม งามสมทรัพย์ (2543. หน้า 210-212) ให้ความสำคัญหลักการแต่งเพลงไว้ว่า

1. เพื่อยืดถือเป็นอาชีพ
2. เพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์
3. เพื่อผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์

การฝึกหัดแต่งเพลง หมายถึง การฝึกหัดร้อยเรียงบทประพันธ์ร้อยแก้วให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องราว ตามความมุ่งหมายที่ผู้แต่งต้องการ รูปแบบของบทเพลง จะมีลักษณะคล้ายบทกวีหรือบทกลอนแบบหนึ่งซึ่งจะมีท่วงทำนอง และจังหวะ ตามทฤษฎีดนตรีเป็นองค์ประกอบ

บทเพลงเกิดขึ้นจากบุคคล 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทมีคำจำกัดความแตกต่างกัน

1. นักแต่งเพลง
2. นักประพันธ์เพลง
3. คนเขียนเพลง

บุคคลทั้ง 3 ประเภทนี้ อาจจะแต่งเพลง โดยต้องการยึดเป็นอาชีพ หรือเป็นพวกสมัครเล่นด้วยใจรักก็ได้ ไม่จำกัดความรู้ เพศ หรืออายุ แต่จากการสังเกตและรวบรวมข้อมูลประมวลออกมาว่า คนแต่งเพลงได้มักจะเป็นนักดนตรี นักกวี หรือไม่ก็ต้องเป็นนักร้อง ซึ่งมีพื้นฐานด้านนี้อยู่บ้างแล้ว

ประเภทของเพลง แบ่งออกได้เป็น

1. เพลงบรรเลง โดยเครื่องดนตรี มีทำนองวิธีบรรเลงและจังหวะ
2. เพลงที่มีบทขับร้องจะประกอบด้วย
 - 2.1 บทร้อง
 - 2.2 ทำนอง
 - 2.3 จังหวะ
 - 2.4 วิธีบรรเลงและขับร้อง

ผู้เริ่มเขียนเพลงจะสามารถแต่งเพลงสำเร็จได้เร็ว ควรจะต้อง

1. มีใจรัก มีความสนใจ แสวงหาและเพิ่มเติมประสบการณ์ ด้านเพลงและดนตรีตลอดเวลา
2. มีสิ่งจูงใจ ความประทับใจ ความบันเทิงใจ มีอารมณ์เป็นศิลปิน และรู้จักใช้ศิลปะในทางบวก

3. รักความก้าวหน้า มีความทะเยอทะยานไม่หยุดนิ่ง ชอบค้นคว้าสิ่งแปลกใหม่ มีความริเริ่มในตัว

4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

5. มีความรู้รอบตัวด้านสังคม ด้านภาษาไทยและหลักภาษาพอสมควร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

6. มีความรู้พื้นฐานทางดนตรีอยู่บ้าง เช่น เล่นดนตรีอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ถ้าเล่นดนตรีไม่ได้เลยก็สามารถเจาะจงหว่าเพลงในแบบต่างๆ ได้ตามสมควร หรือร้องเพลงได้อย่างน้อย 2-3 เพลง จะจัดอยู่ในประเภทร้องได้ ร้องเก่ง ร้องดี หรือร้องเพราะก็ไม่สำคัญหากทำอะไรไม่ได้เลยก็ต้องเริ่มฝึกฝน เพื่อให้รู้วิธีขับร้อง ซึ่งต้องใช้เทคนิคในรูปแบบต่างๆ

7. รู้เรื่องบทกลอน บทกวี ตามแบบฉันทลักษณ์วิธีเขียนโคลง ฉันท์ กาพย์กลอน รวมไปถึงรู้จักการผันเสียงตามรูปวรรณยุกต์ในอักษรสูง กลาง และต่ำ คำโคลงและคำกลอน ไม่จำเป็นต้องถึงขั้นเชี่ยวชาญ รู้แต่เพียงว่า บทกลอนที่นิยมนำมาใช้เขียนบทเพลง คือ กลอนแปด กลอนหก และกลอนแปด่า ส่วนคำโคลงก็ได้แก่ โคลงสี่สุภาพเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ก็มีบทกลอนประเภทอื่นๆ อยู่บ้างไม่มากนัก การที่จำเป็นต้องรู้เรื่องการผันเสียงและบทกลอนต่างๆ ก็เพื่อความเข้าใจเรื่องสัมผัสนอกสัมผัสในและทำนองเสนาะต่างๆ มีประโยชน์ในการปรับพื้นเสียงขับร้องให้เข้ากับเสียงดนตรี

8. รู้เรื่องเพลงไทยเดิม และเพลงพื้นบ้านบ้าง

9. รู้จักแยกประเภท และเอกลักษณ์ของบทเพลงต่างๆ

10. รู้จักแยกมาตรฐานของเพลงต่างชาติ ต่างประเทศ โดยใช้หลักการเข้ามาตรวจสอบ

11. รู้จักระดับไม่ชัดเจนของคำร้องและทำนอง เช่น อักษระ คำพ้อง คำควบกล้ำ ตัวอักษร ร, ล, ว, ความเพี้ยน เสียงเหนือ

12. รู้จักการทบทวนแก้ไขและสอบทาน โดยวิธี

12.1 เมื่อเขียนจบแล้วแก้ไขทันที

12.2 เขียนทิ้งไว้สักกระยะหนึ่งแล้วนำมาแก้ไขใหม่

12.3 สอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด

12.4 ให้ผู้รู้ช่วยตรวจสอบ

สรุปได้ว่าหลักการแต่งเพลงลูกทุ่ง ผู้ที่จะแต่งเพลงได้นั้น ควรที่จะต้องมีความรู้ด้านภาษาไทยและหลักภาษาพอสมควร มีใจรักในการแต่งเพลงมีความรู้เรื่องบทกลอน บทกวี มีการปรับพื้นเสียงขับร้องให้เข้ากับเสียงดนตรีและควรมีความรู้ด้านดนตรีบ้างพอสมควรร้องเพลงได้บ้าง ต้องมีการฝึกฝน เพื่อให้รู้วิธีขับร้อง ซึ่งต้องใช้เทคนิคในรูปแบบต่างๆ จึงจะสามารถเป็นนักแต่งเพลงได้

10. วิธีการแต่งเพลงลูกทุ่ง

ถนนอม งามสมทรัพย์ (2543, หน้า 210-212) ให้หลักการและวิธีการแต่งเพลงลูกทุ่งไว้ดังนี้ คือ

1. แต่งเนื้อก่อน โดยให้เนื้อเพลงสามารถสื่อความหมาย และมีความเป็นไปได้ตามเป้าประสงค์

1.1 เขียนเนื้อร้อง เป็นโคลง กลอน หรือร้อยแก้ว โดยที่ยังไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องการสัมผัส และในขั้นแรกควรกำหนดจังหวะเพลง เป็นจังหวะวอลซ์ก่อน จากนั้นจึงใส่ทำนองง่ายๆ โดยวิธีฮัมเสียง หรือใช้เครื่องดนตรีประกอบการเคาะจังหวะ ในขั้นต้นไม่ควรกำหนดทำนองให้มีเสียงเกินกว่า 5 เสียง แล้วจึงทบทวนแก้ไขคำร้อง ให้กลมกลืนกับทำนอง รวมไปถึงถ้อยคำสัมผัสตามแบบบทกวีในตอนหลัง

1.2 ใช้ทำนองเพลงพื้นเมือง ไทยเดิม เพลงสากลจากที่มีผู้แต่งไว้แล้วก็ได้จะนำมาเพียงบางส่วนหรือทั้งหมดก็ไม่ผิดกติกาใดๆ แล้วจึงเพิ่มหรือตัดทอนเนื้อร้องที่เขียนไว้โดยสังเขปนั้นให้ลงตัวกับทำนองที่มีอยู่

1.3 บางครั้งอาจบรรจุเนื้อร้องลงในทำนองเพลงในลักษณะที่เรียกว่าเพลงแปลง เพลงล้อเลียนแบบ หรือเพลงร้องแก้กัน โดยพยายามเลียนเสียงตามทำนองเดิมให้คำร้องตรงเสียงตามตัวโน้ต ให้ได้ใกล้เคียงหรือให้เหมือนมากที่สุด

2. แต่งทำนองก่อน โดยวิธีฮัมเสียงหรือใช้เครื่องดนตรีประกอบการเคาะจังหวะ หลีกเลี่ยงการบรรจุเสียงครึ่งลงไปในช่วงทำนอง ไม่ควรกำหนดทำนองให้เกินกว่า 7 เสียง (ตามบันไดเสียง)

2.1 นำเนื้อเพลงจากโคลง กลอนหรือมีผู้อื่นแต่งไว้แล้ว ลงบรรจุในทำนอง โดยเพิ่มหรือตัดทอนถ้อยคำลงตามความเหมาะสม และต้องคำนึงถึงเรื่องสัมผัสในของบทเพลงด้วย

2.2 ใส่เนื้อร้องร้อยแก้ว ลงไปในทำนองแล้วทบทวนแก้ไขให้ดีที่สุด

3. แต่งเนื้อร้องและทำนองไปพร้อมๆ กัน ผู้ที่จะใช้การแต่งวิธีนี้ ต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์เพลงในตัว หรือไม่ก็ต้องเป็นนักดนตรีมาก่อน

3.1 ใช้เครื่องดนตรี หรือเครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็กเป็นเครื่องช่วยฝึกฝนในการแต่งเพลงและเพื่อช่วยความจำ ทั้งจะเป็นการทดสอบ และทบทวนแก้ไขได้ด้วย

4. ถ้าจะถามว่า แต่งเพลงแบบใดจะดีที่สุด ใน 3 แบบ ที่กล่าวมาแล้ว ก็คงจะเป็นเรื่องที่ยากจะตอบแน่พอจะอนุมานได้ว่า ถ้าเขียนเนื้อร้องก่อนจะได้เนื้อร้องที่ค่อนข้างสละสลวย ได้ความหมายเต็มรูป แต่จะหาความไพเราะได้ยาก หากจะเขียนทำนองก่อนก็จะทำให้การสื่อความหมาย และวิธีการขับร้องประสบปัญหายุ่งยาก ฉะนั้นการจะแต่งเพลงได้เร็ว และทำได้ดีแค่ไหนเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์โดยเฉพาะของผู้แต่ง

5. เมื่อแต่งเสร็จ และทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมแล้วควรนำไปให้นักร้องทดลองร้องตามเสียงต้นแบบที่เรียกกันว่า การรังสรรค์ปั้นแต่ง เพื่อให้เข้าถึงวัตถุประสงค์ของการแต่งเพลง

6. การวิจารณ์ และการสรุปเน้นย้ำเกี่ยวกับข้อดี ข้อเสียที่มีอยู่

สรุปวิธีการแต่งเพลงลูกทุ่งที่มีการแต่งหลายวิธี เช่น แต่งเนื้อเพลงก่อน แต่งทำนองก่อน แต่งเนื้อร้องและทำนองไปพร้อมๆ กัน ถ้าเขียนเนื้อร้องก่อนจะได้เนื้อร้องที่ค่อนข้างสละสลวย ได้รับความหมายเต็มรูป แต่จะหาความไพเราะได้ยาก หากจะเขียนทำนองก่อนก็จะทำให้การสื่อความหมาย และวิธีการขับร้องประสบปัญหายุ่งยาก ฉะนั้นการจะแต่งเพลงได้เร็ว และทำได้ดีแค่ไหนเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์โดยเฉพาะของผู้แต่ง

11. การเลือกเพลงและการใช้เพลงประกอบการสอน

นักการศึกษาได้เสนอวิธีการเลือกใช้เพลงประกอบการสอน ไว้ดังนี้

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2539, หน้า 8-13) กล่าวถึงการเลือกเพลงประกอบบทเรียนว่า เนื้อหาของเพลงจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนหรือเพื่อเป็นการฝึกทักษะ จะต้องเลือกเพลงที่เหมาะสมในการฝึกทักษะนั้นๆ การเลือกเพลงมาใช้กับบทเรียนนั้น ครูผู้สอนต้องเลือก ให้เหมาะสมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ วัย และความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาสาระในบทเรียน เพื่อให้การใช้เพลงประกอบบทเรียนมีคุณค่าและประสบผลสำเร็จมากขึ้น การนำเพลงมาใช้จะต้องมีขั้นตอน เพราะเพลงสามารถนำมาประกอบได้แทบทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป และได้มีนักการศึกษาเสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

สมพล ฐูปุษา (2524, หน้า 51-52) ได้เสนอขั้นตอนในการใช้เพลงประกอบการสอน

ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 เลือกเพลงที่มีผู้แต่งไว้แล้ว ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน

1.2 ถ้าแต่งเองหรือดัดแปลงจากทำนองเพลงซึ่งมีผู้คิด ควรเรียบเรียงเนื้อหา

ให้กลมกลืนทำนองเพลงนั้น

1.3 ทดลองขับร้องเพื่อความคล่องแคล่วหรือเพื่อปรับปรุงเนื้อเพลงที่แต่งขึ้น

1.4 เตรียมอุปกรณ์ เช่น เนื้อเพลง เทปบันทึกเสียง

2. ขั้นสอน

2.1 ใช้เพลงนำสู่บทเรียน ใช้ดำเนินการสอน ใช้สรุปบทเรียนหรือทบทวนบทเรียน

2.2 ครูชี้แจงเนื้อเพลง ประโยชน์และวิธีร้องให้เด็กเข้าใจ

2.3 ครูร้องเพลงให้เด็กฟัง 1-2 จบ หรือใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วยหากร้องเอง

ไม่ได้

2.4 ให้เด็กฝึกร้องตามครูทีละวรรคหรือทีละบท

2.5 ให้เด็กฝึกร้องเอง

2.6 ถ้ามีท่าทางหรือจังหวะประกอบการร้องเพลง ครูควรให้อิสระแก่เด็กได้

ร่วมกิจกรรม แต่ต้องไม่รบกวนห้องเรียนอื่น

2.7 จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่การเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เช่น อภิปรายเล่าเรื่อง ตอบคำถาม แข่งขันกันตอบปัญหาเกี่ยวกับเนื้อเพลง เป็นต้น

3. ชั้นประถมศึกษา

3.1 ให้ผู้เรียนอ่านแผนภูมิเพลงบนกระดาษหรือครูเขียนเพลงไว้บนกระดาษ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของบทเพลงเสียก่อน และอ่านได้ถูกต้อง ครูอาจให้ผู้เรียนอ่าน 2 ครั้ง ให้อ่านธรรมชาติและให้อ่านตามจังหวะเพลงที่ร้อง

3.2 ให้ผู้เรียนฟังเพลงเป็นตัวอย่างโดยครูต้องให้ฟังหรือเปิดเทป 1-2 ครั้ง และปรบมือ พร้อมทั้งเกาะจังหวะตามทำนองเพลง เพื่อจับจังหวะการร้องเพลงให้ได้

3.3 ให้ผู้เรียนร้องตามทีละวรรคทีละตอนและตลอดทั้งเพลง บางเพลงอาจให้นักเรียนทำท่าประกอบเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และเกิดความหมายแก่ผู้เรียน เด็กจะเกิดความเข้าใจเนื้อหาของเพลงเป็นอย่างดี

3.4 ให้ผู้เรียนจดเนื้อเพลงไว้ เพื่อช่วยทบทวนความจำและนำไปร้อง

ไอรีน (Irene, 1995 p.12) ได้กล่าวถึง หลักการที่จะเลือกเพลงมาใช้ในการเรียนการสอนว่า จะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ และจะต้องเลือกเพลงอย่างระมัดระวัง ควรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเพลงจะต้องเป็นที่รู้จักกันดี ผู้เรียนรู้จักทำนองและร้องได้

เรื่องศักดิ์ อ่ำไพพันธ์ (2542, หน้า 21-25) ได้เสนอวิธีในการใช้เพลงจัดกิจกรรมในการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. การอ่านและจำ มีลำดับขั้นในการสอน คือ

1.1 ผู้สอนเตรียมบทเพลง คัดแต่ละบรรทัดออกเป็นกระดาษชิ้นเล็ก

1.2 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มจำนวนเท่ากับกระดาษที่คัด

1.3 แจกกระดาษให้นักเรียนอ่านโดยกำหนดเวลาให้

1.4 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเขียนบทเพลงลงในกระดาษแผ่นใหม่ที่ครูเตรียมให้ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งแล้วฝึกอ่านพร้อมกัน

1.5 ให้ฟังเพลงจากเทป จัดลำดับเนื้อหา ฝึกออกเสียง

2. ครูเลือกเพลงที่สามารถใช้สัญลักษณ์ ภาพประกอบ หรือท่าทาง ตลอดจนการแสดงบทบาทประกอบ มอบหมายให้นักเรียนแสดงตามใบงานที่เตรียมไว้ เช่น เพลงเกี่ยวกับอาชีพ เพลง Happy Birthday

3. โยงคำศัพท์ ประโยค กับรูปภาพ วิธีนี้เหมาะกับการสอนความหมายของคำ คำศัพท์ ประโยค โดยใช้รูปภาพประกอบ

ฮอร์เนอร์ (Homer, 1993, pp. 33-39) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนโดยใช้เพลงว่า เพลงมีความสามารถในการนำมาใช้ในการบูรณาการด้านภาษาได้อย่างดี เพลงสามารถเป็นตัวนำที่จะทำให้เกิดกิจกรรมอื่นๆ ทางภาษา เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ

การอภิปราย การเขียนเรียงความ ให้ความสนุกสนาน และเป็นเครื่องกระตุ้นในการใช้ภาษา และทำให้เกิดแรงจูงใจ

เอฟเวอร์เร็ท (Everette, 1995, pp. 40-41) ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการนำเพลงมาใช้ในชั้นเรียน กล่าวว่า เพลงเป็นสื่อในการสอนภาษาที่ 2 ได้อย่างดี เพลงยังนำมาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้หลากหลาย

ซารีโคแบน, และเมทิน (Saricoban, & Metin, 2000, p. 2) ได้นำเสนอเทคนิคการเรียนการสอนโดยใช้เพลงดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนตอบคำถามจากบทเพลงที่ได้ฟัง เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในการฟังบทเพลงของนักเรียน
2. ให้นักเรียนจับคู่ระหว่างคำศัพท์กับรูปภาพ ประโยคกับรูปภาพ เป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ประโยคได้ดี
3. ให้นักเรียนตอบคำถามข้อเท็จจริงถูกผิดจากประโยคข้อความที่นำมาจากเพลง
4. ให้นักเรียนลำดับเหตุการณ์เนื้อเรื่องจากบทเพลงที่ฟัง

สรุปได้ว่าการเลือกเพลงและการใช้เพลงประกอบการสอน ควรเลือกเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัยของผู้เรียน การใช้เพลงประกอบการสอน สามารถใช้ได้ทุกชั้นตอน ทั้งยังสามารถใช้เพลง เพื่อทบทวนหรือสรุปบทเรียนได้อีกด้วย ในการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับภาษา ก็สามารถนำเพลงมาใช้เป็นสื่อได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงนำเพลงลูกทุ่งมาประกอบการสอนโดยแทรกไปกับขั้นตอนการสอน

12. นักร้องลูกทุ่งให้ความสำคัญกับการออกเสียงควบกล้ำ

วงการเพลงลูกทุ่งเป็นอีกหนึ่งวงการที่เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทย ภาษาของเพลงลูกทุ่งมีเอกลักษณ์ที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย วันที่ 29 กรกฎาคม 2551 วันภาษาไทยแห่งชาติ นักร้องลูกทุ่งทั้งรุ่นใหม่วรุ่นเก่าให้ความสำคัญกับภาษาไทยอย่างไรบ้าง (สืบสร, 2552, พฤษภาคม 18)

พระเอกลิเก-นักร้องลูกทุ่งขวัญใจแม่ยก กุ้ง สุทธิราช วงษ์เทวัญ เผยว่า "ในเพลงลูกทุ่งถือว่าภาษาไทยสำคัญมาก การร้อง เราต้องใช้ภาษาไทยให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็คำควบกล้ำ ร เรือ ล ลิง แล้วก็เนื้อหาเพลงไม่ส่อไปในทางที่ไม่ดี คือเป็นนักร้องต้องถ่ายทอดภาษาไทยออกมาให้ชัดเจนที่สุด ที่นักร้องรุ่นใหม่ใช้ภาษาไทยแบบไม่ถูก คิดว่าน้องๆ เขาควรที่จะใช้ภาษาให้เหมาะสม เราก็เข้าใจว่าตอนนี้กระแสของต่างชาติเข้ามา น้องๆ ก็เลยอาจจะเอามาตัดแปลงให้มันเกิดความแปลกใหม่ ซึ่งมันอาจจะทำให้คนอื่นวิจารณ์ได้เหมือนกัน ผมว่าทางที่ดีใช้ภาษาให้ถูกต้องดีกว่า อยากจะฝากถึงน้องๆ ทุกคน ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เราก็ควรที่จะรักษากันไว้ เวลาใช้กับเพื่อนอาจจะมีการใช้ศัพท์ที่เป็นวัยรุ่นอันนี้ก็เข้าใจ แต่ว่าเวลาที่อยู่ในสังคมหรืออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ เราก็ควรที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องดีกว่าครับ" ขวัญใจแม่ยกฝากทิ้งท้าย

จึงหรีดขาว วงษ์เทวัญ ที่ต้องใช้ภาษาไทยทั้งในงานเพลงและงานลิเก เผยว่า “จึงหรีดเป็นคนที่ให้ความสำคัญกับภาษาไทยมากเวลาร้องเพลงภาษาไทยต้องถูกต้อง โดยเฉพาะเวลาเข้าห้องอัด อักษรระ คำควบกกล้า ร เรือ ล ลิง ต้องชัดเจนและถูกต้องที่สุด ในปัจจุบันก็เห็นน้องๆ หลายคนร้องเพลงไม่ชัด บางคนก็พูดไม่ชัดอาจจะเป็นเพราะเขาอินเตอร์ด้วย ภาษาไทยไม่ชัด แต่ที่เราเป็นคนไทยก็ควรที่จะพูดไทยให้ชัด เดี่ยวนี้วัยรุ่นเขาก็มีภาษาของเขา บางทีเราก็ฟังไม่ค่อยรู้เรื่องกับเขา แต่เป็นคนไทยก็ควรพูดภาษาไทยให้ชัด อย่าให้อายฝรั่งเขา เพราะเดี๋ยวนี้ฝรั่งบางคนพูดภาษาไทย ร เรือ ล ลิง ชัดมากกว่าคนไทยอีก เช่น คุณโจนัส (แอนเดอร์สัน) เขาเป็นคนต่างชาติแต่ว่าร้องเพลงลูกทุ่งใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องมาก บางทีเราคนไทยแท้ๆ ยังอายเลย”

น้องมายด์ ป่วนเมือง ค.ญ.บุญยพัชรี แสงทองวีรกุล ก็ให้ความสำคัญเช่นกัน “เรื่องภาษาไทยถือว่ามีค่ามากโดยเฉพาะนักร้องลูกทุ่งควรออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน เวลาที่ร้องเพลงลูกทุ่งโดยเฉพาะคำควบกกล้า ร, ล อย่างคำว่า เรอ คนสมัยใหม่มักจะออกเสียงเป็น ช แต่เราต้องออกเสียงให้ชัดเจน อยากให้ทุกคนใส่ใจกับตรงนี้ให้มากๆ ลูกทุ่งรุ่นใหม่ตอนนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อก่อน บางคนอาจจะร้องเพลงสตริงมาก่อน พอมาร้องเพลงลูกทุ่งทำให้พูดไทยไม่ชัดเจนในบางคำ มายด์เคยได้ยินผู้ใหญ่ที่เป็นครูเพลงพูดให้ฟังว่าลูกทุ่งเป็นสิ่งสะท้อนความเป็นไทยฉะนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือการร้องให้ถูกหลักภาษาไทย”

นักร้องสาว แอน จริยา มิตรชัย ที่ทั้งร้องเพลงและเล่นลิเก ให้ข้อคิดเห็นว่า “ควรให้ความสำคัญมาก เพราะเดี๋ยวนี้คนพูดภาษาไทยไม่ถูกหลัก โดยเฉพาะคำควบกกล้า อย่างคำว่า ปลา ก็ออกเสียงว่า ปา หรืออย่างคำว่า กลัว ก็ออกเสียงว่า กัว แอนก็พยายามสอนเด็กๆ ให้ออกเสียงให้ถูกต้อง จะไม่ยอมปล่อยผ่าน เพราะตัวแอนเองเป็นลิเก ปูย่าตายายสั่งสอนมาให้ให้ออกเสียงอักษรให้ถูกต้อง เดี่ยวนี้เหมือนเป็นโรคจิตได้ยินใครที่พูดไม่ถูกอักษรจะคอยสอนคอยบอกเราเองก็สอนลิเกให้น้องๆ ด้วย เพราะเด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยออกเสียงควบกกล้า และเขาบอกให้ปล่อยผ่านไปเถอะ เราก็บอกว่าปล่อยผ่านไม่ได้ เราควรจะเป็นแบบอย่างที่ดี

ลูกทุ่งสาวเมืองย่าโม สุณารี ราชสีมา บอกย้ำถึงความสำคัญว่า “ภาษาไทยกับเพลงลูกทุ่งสำคัญมาก เราจะเอาภาษามาทำเป็นเพลงแต่ว่ามันก็ต้องร้องให้ชัดเจนไม่ใช่ว่าจะมาทำให้ภาษาวิบัติหรือทำให้เสียหาย อย่างนักร้องสมัยนี้เราก็จะไปว่าเขาไม่ได้นะ คือถ้าเมโลดี้บังคับให้ต้องร้องเพี้ยนจริงๆ ก็ให้เป็นไปตามเมโลดี้ การร้องต้องชัดเจนอักษรควบกกล้าต้องถูกต้อง ถ้าให้เดือนรุ่นใหม่ๆ เรื่องภาษาคงเตือนกันไม่ได้ เพราะตอนนี้สำเนียงตะวันตกอาจจะเข้ามามีอิทธิพลมาก วัยรุ่นเองเขาก็มีภาษาของเขา ซึ่งอันนั้นก็ไม่ใช่ไรพูดกันเอง แต่ว่าพอพูดอะไรที่เป็นทางการก็ขอให้ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องหน่อย ให้ระลึกไว้เสมอว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่บรรพบุรุษเราสร้างขึ้นมา พ่อขุนรามคำแหงสร้างขึ้นมาเพื่อคนไทย แต่เดี๋ยวนี้เหมือนกับหลายคนคิดที่จะสร้างภาษาขึ้นมาใหม่เพื่อลบล้างกัน คือภาษาไทยนี้แหละดีที่สุดฟังง่ายไพเราะและพูดง่ายที่สุด”

ราชินีหมอลำ บานเย็น รากแก่น ในฐานะศิลปินรุ่นใหม่ ให้ความเห็นถึงเรื่องนี้ว่า “ก็คงเป็นไปตามยุคตามสมัย ซึ่งเด็กรุ่นใหม่ เขาก็คงมีภาษาของเขา บางคนเราเห็นเขาพูดเหมือนปากบิคปากเบี้ยว บางครั้งมีอไม้เกาะเกี่ยวจนเรารู้ว่ามันจะหลุดเมื่อไหร่ เขาพูดแต่ละครั้ง ทำให้เราเหนื่อย รู้สึกขัดๆ บางคนพูดไปก็ลิ้นแข็ง พูดไทยคำอังกฤษคำ อยากจะฝากบอกเด็ก รุ่นใหม่ทุกคนว่า ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะให้พยายามฝึกพูดภาษาไทยให้ชัด ออกเสียงคำร้องที่เป็นคำควบกล้ำให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย เพราะถ้าเราพูดชัด กิริยาท่าทาง รวมถึงการพูด มันก็จะสวยงามไปด้วย รู้สึกเสียดยภาษาของไทย ถ้าหากว่าสิ่งดีๆ แบบนี้มันจะต้องหายไป

นักร้องสาวแหบเสน่ห์ สาย อภาพพร นครสวรรค์ ให้ความเห็นว่า “แน่นอนว่าเราต้องให้ความสำคัญกับภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติ สังเกตได้ว่าสำเนียงเพลงลูกทุ่งจะมีการออกเสียงภาษาไทยได้ชัดเจนมาก เวลาเข้าห้องอัด ถ้าฟังไม่ชัดก็ต้องร้องใหม่ เพราะถ้าทำไม่ดีขึ้น ออกมา เตี่ยคนเขาจะตำหนิว่าเกิดมาเป็นคนไทย พูดภาษาไทยไม่ชัดจะเกิดมาทำไม การที่เรามีภาษาเป็นของเราเอง ถือว่าโชคดีที่สุดแล้ว วัยรุ่นสมัยนี้ มีเฉพะบางคนที่ชอบออกเสียงไม่ค่อยชัด ซาดๆ หัวงๆ ก็รู้สึกหงอย โนเมื่อเราเกิดมาเป็นคนไทย เราควรพูดภาษาไทยให้ชัด ถ้อยชัดคำ เพราะการที่เราพูดภาษาไทยไม่ชัด ดูเป็นเรื่องน่าอายจริงๆ ขนาดฝรั่งยังอยากพูดภาษาไทยชัด พยายามเรียนรู้ แต่เราก็ยังจะไปพูดภาษาไทยสำเนียงฝรั่ง เวลาได้ยินแล้วรู้สึกหมั่นไส้เหลือเกิน เพลงของชายก็มีเนื้อหาภาษาค่อนข้างกำกวม จริงๆ แล้วอยู่ที่คนคิด

สรุปในหัวข้อที่ว่านักร้องลูกทุ่งให้ความสำคัญกับคำควบกล้ำ นักร้องลูกทุ่งที่ประสบความสำเร็จในการร้องเพลงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของการออกเสียง คำควบกล้ำ คำที่มี ร และ ล โดยส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการออกเสียงตามหลักภาษาไทย ต้องถูกต้อง ชัดเจน ส่วนนักร้องรุ่นใหม่ที่ออกเสียงไม่ชัดเจนนั้น ให้ระลึกไว้เสมอว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่บรรพบุรุษเราสร้างขึ้นมา เพื่อคนไทย คือภาษาไทยนี้แหละดีที่สุดฟังง่ายไพเราะและพูดง่ายที่สุด จึงควรออกเสียง คำควบกล้ำให้ถูกต้องและชัดเจนในการออกเสียง

การอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน ใช้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้รับความเพลิดเพลินและถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญของการศึกษา เพื่อช่วยในการแสวงหาความรู้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ประเทิน มหาพันธ์ (2530, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ในการสอนอ่านเบื้องต้นว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดหรือถ้อยคำ โดยอาศัย ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

กรมวิชาการ (2535, หน้า 7) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจ

เรื่องราวที่อ่าน ตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจาก เรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สถิต สัตโยภาส (2538, หน้า 5) กล่าวว่า การอ่านเป็นการเปล่งเสียงให้ชัดเจนและ เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านด้วย แต่ถ้าเป็นนักเรียนในชั้นสูงขึ้นไปก็จะเน้นการอ่านในใจ อย่างรวดเร็ว จับใจความสำคัญได้ วิเคราะห์ได้และถ้าเป็นการอ่านคำประพันธ์ก็สามารถออกเสียง ได้อย่างถูกต้องตามหลักของการอ่าน

บันลือ พดกษะวัน (2543, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้ การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการอ่านออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

ทัศนีย์ สุขเมธี (2544, หน้า 24) กล่าวว่า การอ่านคือ การแปลสัญลักษณ์ที่เขียน หรือพิมพ์ให้มีความหมายออกมา สัญลักษณ์ในภาษาไทย คือ คำ ข้อความจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ในการอ่าน นักเรียนจะต้องเข้าใจความหมายและนำไปใช้ในการพูดและการเขียนได้อย่างถูกต้อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่านคือ ลำดับขั้นที่เกี่ยวข้อง กับการทำความเข้าใจ ความหมาย กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่าน สามารถบอกความหมายได้

สรุปการอ่าน หมายถึง การแปลความหมายจากสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษร โดยการ อ่านออกเสียงหรืออ่านในใจ จากกลุ่มคำ ประโยค ข้อความ โดยการตีความออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ และความหมายของเรื่องที่อ่าน สามารถนำไปใช้ในการอ่านได้อย่างถูกต้อง

2. ความมุ่งหมายของการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ไว้ ดังนี้ เด็กบางคนมักจะสงสัยและตั้งคำถามว่า “ทำไมต้องอ่าน” ผู้ใหญ่ก็ตอบเด็กว่า อ่านเพื่อให้รู้ เรื่องราวหรือเข้าใจข้อความนั้น หากมีคำถามต่อไปว่า “ผู้ใหญ่คาดหวังอะไรจากการที่ให้เด็กฝึก อ่าน” คำตอบที่ได้รับก็คือ “ให้เด็กอ่านออก” ถ้าผู้ใหญ่คาดหวังให้เด็ก “อ่านเป็น” การอ่านออกและการอ่านเป็นมีความหมายแตกต่างกัน อ่านออก หมายถึง การอ่านคำประโยค และข้อความได้แต่ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมาย และไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ส่วนอ่านเป็น หมายถึง อ่านแล้วเข้าใจสามารถนำเหตุการณ์ถ้อยคำ และเรื่องราวที่ได้รับจากการอ่านมาวิเคราะห์ ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของคนได้

ขวัญฤดี อัครวาทชัย (2543, หน้า 48) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านซึ่งพอสรุป ได้ 4 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อเขียน คือหลังจากการอ่านแล้วผู้อ่านสามารถนำข้อมูลแนวความคิดมา เขียนแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. อ่านเพื่อหาคำตอบ ในการอ่านเพื่อจุดมุ่งหมายในข้อนี้หากผู้อ่านรู้แหล่ง ค้นคว้าจากเอกสาร ประเภทต่างๆ ก็จะเป็นผู้รอบรู้และเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง

3. อ่านเพื่อปฏิบัติตามเป็นการอ่านเพื่อทำตามคำแนะนำในข้อความโดยละเอียด
 4. การอ่านเพื่อสะสมความรู้ การอ่านในข้อนี้จำเป็นอย่างมากสำหรับนักศึกษาคือ เมื่ออ่านตำราเรียนเล่มใดเล่มหนึ่ง ควรเก็บรวบรวมประเด็นสำคัญและความน่าสนใจบันทึกในบัตรข้อมูล เพื่อค้นคว้าในโอกาสต่อไป

กองทัพ เคลือบพาณิชย์กุล (2542, หน้า 89) กล่าวถึงความหมายของการอ่านดังนี้

1. อ่านเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนนักศึกษา หรืออ่านเพื่อทบทวนบทเรียนที่เรียนมา

2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือค้นหาคำตอบ

3. อ่านเพื่อพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ

4. อ่านเพื่อความบันเทิงใจ

5. อ่านเพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเป็นการเพิ่มประสบการณ์ต่างๆ ด้าน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2544, หน้า 25) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านในระดับชั้น ประถมศึกษาควรจะเน้นถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มีความสามารถในการอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง รวดเร็ว ในเนื้อความที่อ่าน

2. ให้มีความสามารถในการอ่านในใจ เพื่อเก็บข้อความและเรื่องราวต่างๆ ที่อ่าน นั้นได้อย่างถูกต้อง

3. ให้เข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง และเก็บใจความได้

4. ให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เช่น เด็กทราบดีว่าการอ่านนั้นให้ประโยชน์ทั้งใน ด้านความรู้และความเพลิดเพลิน เด็กเต็มใจอ่านโดยไม่ฝืนใจอ่าน

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน

6. ให้เด็กรู้จักคำต่างๆ ที่ได้พบเห็น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้

7. ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เพราะการอ่านย่อมนำให้เด็กได้รู้เรื่องราวต่างๆ สรุปความมุ่งหมายของการอ่าน หมายถึง ความต้องการที่จะให้เด็กอ่านเป็น คือ เมื่ออ่านแล้วเข้าใจความหมาย ได้ความรู้ เข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องที่อ่าน ประเด็นใจความ สำคัญและความน่าสนใจ สามารถนำเรื่องที่อ่านมาวิเคราะห์ เพื่อจะได้มีความรู้อย่างกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้ตามความประสงค์

3. ความสำคัญในการอ่าน

กรมวิชาการ (2535, หน้า 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านคือ

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องอ่านหนังสือ เพื่อการศึกษาไปพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

2. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้าก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้กับตนเองที่ง่ายที่สุดและได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด
6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งด้านจิตใจและบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
7. การอ่านเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์และสังคม
8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

สรุปความสำคัญของการอ่าน การอ่านมีความสำคัญมากเพราะใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่สำคัญ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนเองและพัฒนางาน การพัฒนาระบบการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก และจะเป็นการสะสมเพิ่มพูนความรู้ ทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ประเภทของการอ่าน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542, หน้า 84) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านในใจ เป็นสิ่งจำเป็นมากในชีวิตประจำวันที่จะทำให้วัตถุประสงค์ทั้งหมดนี้บรรลุ อาทิเช่น การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อตอบคำถาม การอ่าน เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ แม้แต่การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

2. การอ่านออกเสียง มีคุณค่าทางการเรียนมากๆ ช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้น อ่านได้คล่องแคล่ว ถูกต้อง รู้จักความไพเราะของบทเพลงลูกทุ่งต่างๆ

สรุปได้ว่าประเภทของการอ่าน แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง การอ่านในใจเป็นสิ่งจำเป็นมากในชีวิตประจำวัน ส่วนการอ่านออกเสียงช่วยให้เด็กมีทักษะทางการอ่านได้ดี

5. หลักทั่วไปในการอ่าน

สุจรีต เพียรชอบ (2539, หน้า 35) ได้กล่าวถึงหลักวิธีและแนวทางที่ใช้ในการอ่านออกเสียงไว้ดังนี้

1. ความถูกต้อง หมายถึง ผู้อ่านสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี รวมทั้งการอ่านถูกต้องตามความนิยม ผู้อ่านจะต้องเข้าใจหลักการอ่านที่ถูกต้อง สังเกต รวบรวม คำที่อ่านถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ออกเสียงตัว ร ล ว และควบกล้ำได้ถูกต้อง

2. ความชัดเจน หมายถึง ออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำทั้งเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และคำควบกล้ำ ต้องอ่านให้ชัดเจนได้ยินโดยทั่วถึงไม่ค้างหรือค่อยเกินไป โดยเฉพาะ การออกเสียงพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ

3. ความคล่องแคล่ว หมายถึง ความคล่องแคล่วในการอ่านออกเสียงได้ต่อเนื่อง ไม่ติดขัด หรือเสียจังหวะ ความคล่องแคล่วนี้เกิดจากการฝึกฝนบ่อยๆ สม่ำเสมอจนเกิดทักษะ ในการอ่าน

4. การเว้นจังหวะวรรคตอน หมายถึง การที่ผู้อ่านมีลีลาในการอ่านหยุดหายใจ ถูกที่ เว้นจังหวะวรรคตอนถูกต้องไม่เสียความหมายของรูป คำ ข้อความ หรือประโยค

5. น้ำเสียงและระดับเสียงหมายถึงการเปล่งเสียงอ่านดังพอประมาณไม่คลุมเครือ ไม่เพี้ยน หรือเสียงหลงมีลีลาการใช้ระดับเสียงอ่านอย่างเหมาะสมกับข้อความ ที่อ่านไม่น่าเบื่อ

6. การดิชม แก่ไข หมายถึง การให้การเสริมแรง หลังการอ่าน เพื่อให้ทราบข้อดี ข้อบกพร่องในการอ่าน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้การอ่านพัฒนาขึ้น

บันลือ พฤกษ์วัน (2532, หน้า 67-68) ได้กล่าวถึงหลักวิธีและแนวทางที่ใช้ในการ อ่านออกเสียง ไว้ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง ควรเป็นการเน้นย้ำการอ่านให้ถูกต้อง ทั้งวรรคตอนในการอ่าน เพื่อครูจะได้ช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันที

2. การอ่านออกเสียง ควรมุ่งเน้นการวิเคราะห์ ผสมเสียง สะกดตัวผสมคำให้อ่าน ได้ถูกต้องเป็นคำๆ ไม่ควรสอนยาวนานเกิน 10-12 นาที

3. บทอ่านที่เป็นเรื่องราว ควรเน้นการฝึกอ่านเพื่อการอ่านได้

4. การอ่านออกเสียง ควรเน้นการอ่านตามบทสนทนาจากการสมมุติ เพราะโดย ปกติการอ่านออกเสียงของผู้เรียน มักออกเสียงคำที่อ่านผิดเพี้ยนไปจากเสียงที่ใช้พูดจากัน การอ่านตามบทบาทสมมุติจะช่วยให้เด็กผู้เรียนได้ฝึกอ่านให้ชัดเจนเหมือนการพูด เป็นการช่วยให้สำเนียงการอ่านถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

5. การอ่านออกเสียงตามลักษณะบทประพันธ์เพลงลูกทุ่ง ถ้าฝึกอ่านพร้อมเพรียง กันดี จะช่วยให้ได้เสียงอ่านที่ไพเราะยิ่งขึ้น

6. อ่านออกเสียง เพื่อให้ผู้อื่นฟังแล้วรู้เรื่องที่เขียนสื่อความ และเพื่อทบทวน เรื่องราวข้ออ้างอิงต่างๆ ให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้นและการอ่านจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

6.1 ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ รูปร่าง ขนาด ส่วนสูง น้ำหนัก

6.2 ความพร้อมทางด้านสมอง ได้แก่ ความสามารถในการจำ การตีความและการแปลความ การอธิบายงานที่ตนทำ งานที่เพื่อนทำ เล่าเรื่องราวของคนและผู้อื่นได้ดี

6.3 ความพร้อมทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การมีอารมณ์ร่วมสนุกสนาน การรู้จักจักรับอารมณ์ เล่นร่วมกับเพื่อน ช่วยเหลือเพื่อน

6.4 ความพร้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ การมีสมาธิในการฟัง มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก นำกลุ่ม รู้จักลำดับเหตุการณ์

6.5 ความพร้อมทางพื้นฐานประสบการณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาพูด การตอบคำถาม การมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว

สรุปหลักทั่วไปในการอ่านออกเสียงคือควรอ่านให้ ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และคำควบกล้ำ ต้องอ่านให้ชัดเจน การเว้นวรรคตอน มีน้ำเสียง ที่ดังพอประมาณ มีลีลาในการใช้ระดับเสียงการอ่านอย่างเหมาะสม ควรใช้สำเนียงการอ่าน ให้เหมือนการพูด ควรมีสมาธิ มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก ผู้ที่อ่านควรจะต้องมีความพร้อมทางด้านร่างกาย สมอง อารมณ์ สังคม เพื่อการอ่านจะได้ชัดเจนและได้อารมณ์ของการอ่านในแต่ละสถานการณ์ เพื่อการอ่านที่ถูกต้อง

6. หลักวิธีและแนวทางการสอนอ่าน

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531, หน้า 37) กล่าวถึงหลักวิธีและแนวทางที่ใช้ในการสอนอ่านไว้ดังนี้

1. การสอนอ่านต้องมีจุดหมาย เพื่อให้เด็กได้ประโยชน์จากการอ่าน มิใช่เพื่อให้เด็กอ่านออกเท่านั้น แต่ต้องรู้ความหมายด้วย
2. การสอนอ่านต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพราะทุกวิชาต้องมีการอ่าน จึงมีโอกาสนที่จะดำเนินการสอนอ่านในทุกวิชาได้
3. ครูต้องเข้าใจในการพัฒนาการทางสมองในการอ่านของเด็กแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน บางคนอ่านได้ช้า บางคนอ่านได้เร็ว ครูจึงต้องแบ่งเป็นหมู่ๆ และสอนตามกำลังสมองของเด็ก ซึ่งเด็กบางคนต้องช่วยเหลือเป็นพิเศษ
4. ครูควรวางวิธีหลายๆ แบบมีอุปกรณ์มาเสริม เช่น หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น หรือการเล่าเรื่องให้เด็กฟัง เพื่อจะได้กระตือรือร้นที่จะอ่านเรื่องที่เล่า
5. เด็กที่ยังไม่พร้อมจะอ่าน ไม่ควรจะมีบังคับฝืนใจให้เด็กอ่าน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนุกและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน แต่ควรรหาสิ่งเร้ามาจูงใจ และยั่วยุให้เด็กอยากอ่าน เช่น ให้อุปภาพ เล่าเรื่องย่อๆ ให้ฟัง เป็นต้น
6. สร้างความสนใจขั้นแรกให้เด็กรู้สึกอยากอ่าน โดยการสอนอ่านเป็นประโยค เพื่อให้เด็กรู้เรื่องราวในหนังสือก่อน
7. ครูควรสอนอ่านออกเสียงและอ่านในใจพร้อมกันไป โดยสอนเป็นกลุ่มๆ ดีกว่าสอนทีละตัวทั้งชั้น ทั้งนี้จะต้องมีวิธีการควบคุมเด็กให้รู้จักทำงานด้วยตนเอง แม้ว่าจะระยะแรกอาจจะเกิดความวุ่นวายบ้าง

8. ถ้าเป็นเด็กเล็ก ๆ ครูต้องไม่จู้จี้เกินไปแต่จะคอยช่วยเหลือ ให้เด็กรู้วิธีอ่าน ที่ถูกต้องและเหมาะสมตามควรแก่วัย

9. ควรมีการทดสอบความสามารถในการอ่านเป็นระยะ ๆ เด็กที่มีความบกพร่อง ในการอ่านต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

วรรณ โสมประยูร (2539, หน้า 129-130) ได้กล่าวถึงหลักวิธีและแนวทางการสอน อ่านไว้ดังนี้

1. ความพร้อมของเด็ก ผู้สอนจะต้องตรวจและสร้างความพร้อมทางร่างกาย เกี่ยวกับสายตา เช่น การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ความพร้อมเกี่ยวกับการสังเกต เปรียบเทียบ จำแนกแยกแยะสิ่งของ การรู้จักสิ่งของทั้งของจริงและภาพ การออกเสียงเรียกชื่อ สิ่งของต่างๆ และจะต้องทำให้การอ่านง่ายและสนุกสนานด้วย

2. ความต้องการของเด็ก ผู้สอนควรทราบความต้องการในการอ่านของเด็กเป็น รายบุคคล ต้องรู้และเข้าใจธรรมชาติของเด็ก

3. ประสบการณ์ของเด็ก ผู้สอนควรทราบว่าเด็กแต่ละคนมีฐานะทางบ้านทาง เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างไร ถ้าเด็กมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดี จะขาดประสบการณ์ ในการอ่าน ผู้สอนจะต้องสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น นำภาพสถานที่ ภาพพืช ภาพสัตว์ และภาพสิ่งของต่างๆ มาให้เด็กได้เรียนรู้

สรุปหลักวิธีและแนวการสอนอ่านในการสอนอ่านต้องมีจุดหมายปลายทางในการ อ่าน เด็กจะต้องได้ประโยชน์จากการอ่านในแต่ละครั้ง และสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือสร้างความ สนใจให้เด็กอยากอ่านก่อนแล้วจึงสอนอ่าน ครูจะต้องสนใจเด็กที่มีปัญหาการอ่าน โดยศึกษาเด็ก เป็นรายบุคคลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่าน เพราะการอ่านมีความสำคัญและสามารถ นำไปใช้ได้กับทุกวิชาในการเรียน

7. หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสอนอ่าน

ในการสอนอ่านนั้นนอกจากครูผู้สอนจะต้องเตรียมเนื้อหากิจกรรม สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่นๆ แล้วครูยังต้องยึดหลักจิตวิทยาบางประการ เพื่อช่วยให้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ดังนี้

7.1 แรงจูงใจ (motivation)

แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องรู้จักกระตุ้นให้ นักเรียนสนใจตื่นตัวอยู่เสมอ ก่อนที่จะเริ่มสอนเนื้อหาครูจะต้องมีขั้นนำในการสอน หลักการ ทางจิตวิทยาในเรื่องแรงจูงใจนี้จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่เนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียน ได้เรียนตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ แรงจูงใจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation)

1.2 แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motivation)

แรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนเอง นักเรียนมีความกระตือรือร้นใคร่รู้ ใคร่เรียน มีลักษณะช่วยเหลือตนเองได้ เช่น หลังจากครูให้อ่านเรื่องมอม แล้วบรรยายถึงลักษณะของเรื่องสั้น เทคนิคการแต่ง นักเรียนเกิดจินตนาการที่จะแต่งเรื่องสั้นบ้าง สิ่งที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจเป็นแรงจูงใจภายใน ดังนั้นการสอนของครูก็ควรให้นักเรียนได้เรียนในลักษณะค้นคว้าด้วยตัวเอง ผู้สอนจะช่วยแนะแนวทางให้เกิดความคิดใหม่ๆ เช่นจะให้แต่งเรื่องสั้น เรียงความ แต่งกลอน ผู้สอนก็อาจจะนำตัวอย่างมาให้ดูและให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยให้เกิดความนึกคิด ซึ่งครูจะช่วยสร้างแรงจูงใจภายนอกให้นักเรียนเกิดศรัทธาจนทำให้เกิดแรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่ครูสร้างขึ้นโดยเราใจ ด้วยการใช้วิธีการต่างๆ โดยสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่นเป็นกันเอง ครูและนักเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสพร้อมที่จะเกิดกระบวนการเรียนการสอน โดยครูเป็นผู้นำแรงจูงใจภายนอกใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนได้มาก เช่น

1. การซักถามพูดคุยกับนักเรียน
2. การใช้เพลงนำเข้าสู่บทเรียน
3. การใช้คำประพันธ์ที่น่าสนใจ
4. การใช้อุปกรณ์นำเข้าสู่บทเรียน
5. การเล่านิทาน ประสบการณ์ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
6. การใช้การแสดงนำเข้าสู่บทเรียน

7.2 การเสริมแรง ทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ ซึ่งเชื่อว่าแรงเสริม (reinforcer) คือ สิ่งเร้าที่ให้เวลาที่เหมาะสม (กับการตอบสนอง) จะรักษาระดับหรือเพิ่มพลังของการตอบสนอง หรือทำให้การตอบสนองนั้นคงอยู่ต่อไป ในกรณีวางเงื่อนไขแบบแสดงการกระทำ แรงเสริม คือสิ่งที่เกิดขึ้นทันทีหลังจากการตอบสนอง และเป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมหนึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้น เช่น การให้คำชมเมื่อเด็กพูดจาไพเราะก็จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้น

การเสริมแรงทางบวก (positive reinforcement) คือ การได้รับสิ่งซึ่งเพิ่มแนวโน้มในการตอบสนอง เนื่องจากเกิดความพอใจ แรงเสริมทางบวกได้แก่คำพูด สภาพการณ์ หรือสิ่งของ เช่น คำชม ความรักความเอ็นดู อาหาร เงินทอง การให้สิทธิพิเศษ การได้รับตำแหน่ง การปรบมือให้เกียรติ การได้เกรดที่ดี การได้รับความสนใจ การแสดงท่าทางการยอมรับนับถือ เป็นต้น

การเสริมแรงทางลบ (negative reinforcement) หมายถึง การเสริมแรงที่เกิดจากการนำแรงเสริมทางลบ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความไม่พอใจออกไป เป็นการช่วยหนีออกจากสภาพการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา เมื่อกำจัดสิ่งเร้าที่ทำให้ไม่พอใจออกไป ก็จะทำให้การตอบสนองมีพลังมากขึ้น เช่น การให้นักเรียนที่คุยเล่นขณะเรียน ไปนั่งหลังห้อง เมื่อเขา

ตั้งใจเรียน จึงให้กลับมานั่งเรียนที่เดิมตามปกติต่อไป ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนขึ้น การให้นั่งลง จึงเป็นการเสริมแรงทางลบ (สนม ครูชเมือง, 2523, หน้า 67-70)

7.3 กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์

จากการทดลองการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้เสนอ กฎการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 กฎ คือ

7.3.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness)

เป็นกฎที่กล่าวถึงสภาพการณ์ 3 สภาพการณ์ที่เกิดจากความพร้อมของอินทรีย์ (organism) ซึ่งสามารถนำไปอธิบายผลที่เกิดกับผู้เรียนว่ามีแนวโน้มที่จะยอมรับ ปฏิบัติพอใจหรือไม่พอใจดังนี้

การกระทำที่เกิดขึ้นจากความพร้อมของผู้เรียนถ้าได้กระทำย่อมจะก่อให้เกิดความพอใจ

เมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดถ้าไม่ได้กระทำย่อมก่อให้เกิด ความไม่พึงพอใจหรือความรำคาญใจ

เมื่อผู้เรียนไม่พร้อมที่จะกระทำสิ่งใดแล้วถ้าถูกบังคับให้กระทำย่อมจะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจหรือรำคาญใจ

7.3.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise)

การสร้าง ความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองด้วยการฝึกหัด จะทำให้เกิดความแน่นแฟ้นและมั่นคง แต่ถ้าวการฝึกหัดปฏิบัติไม่ต่อเนื่องกัน หรือการไม่ได้ นำไปใช้ จะทำให้เกิดการลืมได้ ความหมายของกฎแห่งการฝึกหัดอาจสรุปได้ดังนี้

การเชื่อมโยงหรือข้อต่อจะกระชับมั่นคงยิ่งขึ้น ถ้ามีการใช้ และจะเสื่อมลงหรืออ่อนลง (weakness of connection) เมื่อไม่ได้ใช้

สิ่งใดมีการกระทำซ้ำๆ หรือมีการฝึกเสมอๆ ผู้ฝึกย่อมกระทำสิ่งนั้นได้ดี สิ่งใดที่ไม่ได้ทำนานๆ ย่อมทำสิ่งนั้นไม่ได้เหมือนเดิม

พฤติกรรมใดๆ ได้มีการกระทำต่อเนื่องกันอยู่ย่อมมีผลให้กระทำนั้น สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าพฤติกรรมใดไม่มีโอกาสได้ใช้หรือเว้นว่างไป หรือไม่ได้กระทำซ้ำๆ บ่อยๆ พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกลืม หรือแม้จะไม่ลืมก็ไม่อาจทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้นได้

7.3.3 กฎแห่งผล หรือกฎแห่งผลตอบสนอง (Law of effect)

กฎนี้กล่าวว่าเมื่อการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองถูก กระทำขึ้นและติดตามด้วยสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (satisfying) แล้ว ความเข้มแข็ง ของการเชื่อมโยงก็จะแน่นแฟ้นขึ้น แต่ถ้าการเชื่อมโยงนี้ถูกติดตามด้วยสภาพการณ์ที่ทำให้เกิด ความรำคาญใจ (annoying) แล้ว การเชื่อมโยงจะคลายความแน่นแฟ้นลง ดังนั้นสภาพที่ทำให้ เกิดความพึงพอใจจึงเป็นสภาพที่มนุษย์หรือสัตว์ไม่พยายามหลีกเลี่ยง จะพยายามรักษา

สถานการณ์นั้นไว้หรือทำให้เกิดขึ้นมาใหม่แต่สภาพใดที่ทำให้เกิดความรำคาญใจเข้าก็จะพยายามหาทางหลีกเลี่ยงไม่ยากได้และต้องการให้สถานการณ์นั้นสิ้นสุดโดยเร็ว

7.4 หลักการศึกษาของกลุ่มของเกสตัลท์ (Gestalt) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นถ้าผู้เรียนได้เรียนอย่างเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งที่สุดจะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายแล้วอย่างชัดเจนและแน่นอนว่าจะทำอะไร ซึ่งการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ควรจะต้องได้ศึกษาปัญหาอย่างรอบคอบก่อน ศึกษาหนทางอย่างถี่ถ้วน (มากกว่าเป็นไปในรูปอัตโนมัติ) ซึ่งความเข้าใจจะเกิดจากการมองเห็นสภาพเป็นส่วนรวมได้ฝึกหัดตามที่เห็นการฝึกหัดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำซ้ำๆ หรือได้ลองปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ และคิดแปลงให้เกิดรูปใหม่และในที่สุดก็รู้วิธีการแก้ปัญหาและสิ่งสำคัญของกาที่จะเข้าใจสิ่งใดนั้นปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกตเห็นอย่างเด่นชัดมิได้ปิดบังซ่อนเร้นอยู่

7.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Gagne) การเรียนรู้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงด้านภาษา(verbal association) การพูดภาษาต่างๆ ของมนุษย์จัดอยู่ในประเภทการเรียนรู้แบบลูกโซ่(chaining) มีความแตกต่างกันตรงที่เป็นลูกโซ่ภาษาหรือเป็นภาษาในการปฏิบัติต่างๆ เท่านั้นโดยปกติคนจะเรียนรู้ภาษาจากการบอกเล่าหรือสอนผู้เรียนจะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (การตอบสนอง) เช่นสังเกตรูปร่าง สี ขนาด เหตุการณ์ เป็นต้น แล้วพูดออกมาตามที่เชื่อมโยงได้

ในการเรียนลูกโซ่ภาษา กรณีที่เรียนแบบท่องจำ (rote learning) คนจะเรียนรู้ได้ประมาณ 7 ตัวเชื่อม (บวกอีก 2 ตัวเชื่อม) ถ้าจะจำลูกโซ่ยาวๆ จะต้องแบ่งลูกโซ่ออกเป็นสั้นๆ หรือเป็นตอนๆ แล้วใช้วิธีท่องแล้วทวนย้อนกลับตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นการย่ำให้จำได้ การจำสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วหรือเคยคุ้นเคยมาก่อนผู้เรียนจะจำได้มากขึ้นเช่น การท่องจำ โคลงกลอน ยาวๆ สูตรยาวๆ การบอกชื่อชิ้นส่วนต่างๆ ของเครื่องมือ เป็นต้น การเรียนลูกโซ่ภาษานั้นหากผู้เรียนเอาหลักหัวใจนักปราชญ์มาช่วยจะทำให้เรียน(จำ) ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การทบทวนก็เป็นวิธีการเรียนลูกโซ่ที่ดีอีกวิธีการหนึ่ง การอ่านอาจจะอ่านเป็นตอนๆ หรืออ่านทั้งหมดก็ได้ การจำพยางค์ไร้ความหมาย (nonsense syllable) ขณะที่ให้ผู้เรียนท่องจำให้ผู้เรียนได้เห็นคำตอบที่ถูกต้องด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องจำใหม่กับสิ่งที่จำได้แล้วจะทำให้สามารถท่องจำได้เร็วขึ้น (เพราพรณ เปลี่ยนภู, 2540, หน้า 118-123)

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านดังกล่าวสรุปได้ว่า การสอนอ่านต้องมีการใช้หลักจิตวิทยา มีการสร้างแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก เพราะแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่เนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ควรมีการเสริมแรงทางบวก ใช้กฎการเรียนรู้สัมพันธ์ เพื่อให้ผลการจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วงและเกิดผลกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

8. วิธีการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ

ศุภันท์ อัญชลินกุล (2546, หน้า 86-88) ได้กล่าวถึงการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำที่มี ก ข ค ต ป ผ พ และพยัญชนะตัวที่ 2 ได้แก่ ร ล ว อักษรควบชนิดนี้เรียกว่า อักษรควบแท้ ได้แก่

1. กร เช่น กราบ กราน กรวย กราก
2. กล เช่น กลัด กลบ เกล็ด เกล็ด
3. กว เช่น กวาด กวาง กว้าง กวาน
4. ขร เช่น ขริว ขรุขระ ขรม
5. ขล เช่น ขลาด ขลิบ โขลง
6. ขว เช่น ขวาน ขวนขวาย
7. คร เช่น คริว ครั้น ครั้ง คราม ครู
8. คล เช่น คลาน คลอนแคลน
9. คว เช่น ควัน ความ กว้าง ควัน แคว้น
10. ตร เช่น ตรง ตรัง ตรอมตรม
11. พร เช่น ปรับ ปราบ ปราม
12. ปล เช่น ปลอม ปลาย ปลอบ แปลง
13. พร เช่น พระ พร้อม พริ้ง พรีเม่ พร่า
14. พล เช่น พลั่ว ปลา พลอง พลอย
15. ผล เช่น ผล็อย ผลุนผลัน ผลุบไผล่

เสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำที่มีใช้อยู่ในภาษาไทยแต่เดิมมีเพียง 15 คู่ข้างต้น ปัจจุบัน มีเสียงพยัญชนะต้นควบเพิ่มขึ้นเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากภาษาอังกฤษ เช่น

อักษรควบ	เสียงสามัญ	เสียงตรี
คร	ครัม	คริงค์
บร	แบรนต์, บราวน์	-
บล	บลอนด์	บล็อก
ฟร	ฟรี	ฟรอนซ์

นอกจากนี้ในภาษาไทยยังมีอักษรควบที่จะออกเสียงเฉพาะพยัญชนะต้นตัวแรกเท่านั้น พยัญชนะต้นตัวที่ 2 แม้จะเป็นพยัญชนะ ร แต่ก็ไม่มีออกเสียงกล้ำกันกับพยัญชนะตัวแรก ยังคงใช้สระเสียงเดียวกัน เป็นพยางค์เดียว อักษรควบกล้ำลักษณะนี้คำราชศัพท์ภาษาไทยเรียกว่า อักษรควบไม่แท้ เช่น

คำที่ใช้ จร- ให้ออกเสียงเป็น จ เช่น จริง อ่านว่า จิง
คำที่ใช้ สร- ให้ออกเสียงเป็น ส เช่น สรง อ่านว่า สง

คำที่ใช้ สร- ให้ออกเสียงเป็น ส เช่น เสรำ อ่านว่า เส้า

คำที่ใช้ สร- ให้ออกเสียงเป็น ส เช่น สร้อย อ่านว่า ส้อย

อย่างไรก็ตามในภาษาไทยยังมีคำอีกประเภทหนึ่งที่มีรูปเป็นพยัญชนะต้นคู่ หรือ พยัญชนะสองตัวเรียงกันแทนเสียงหนึ่ง แต่ออกเสียงเป็นเสียงพยัญชนะตัวอื่น พยัญชนะต้นคู่ ลักษณะนี้จะปรากฏเฉพาะ ทร เท่านั้น และออกเสียงเป็น ช เช่น

คำที่ใช้ ทร- ให้ออกเสียงเป็น ช เช่น ทราย อ่านว่า ชาย

คำที่ใช้ ทร- ให้ออกเสียงเป็น ช เช่น ทราบ อ่านว่า ชาบ

คำที่ใช้ ทร- ให้ออกเสียงเป็น ช เช่น ทรง อ่านว่า ชง

คำที่ใช้ ทร- ให้ออกเสียงเป็น ช เช่น ทรวดทรง อ่านว่า ชวดชง

คำที่ใช้ ทร- ให้ออกเสียงเป็น ช เช่น ทรวดโทรม อ่านว่า ชุดโซม

วารสารณ์ บำรุงกุล (2536, หน้า 22-23) ได้แบ่งอักษรควบกล้ำมี 2 ชนิดคือ

1. อักษรควบแท้ คือ พยัญชนะ 2 ตัว ควบหรือกล้ำอยู่ในสระเดียวกัน มีลักษณะดังนี้

1.1 ออกเสียงพยัญชนะต้นพร้อมๆ กัน เช่น ไกว อ่าน ไกว

1.2 ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดด้วยกัน แม้ว่า ตัว ร จะไม่ออกเสียงอ่านก็จัดเป็น

อักษรควบแท้มีใช้เพียง 5 ตัว เท่านั้น กร ทร ดร ทร ปร

1.3 ทำหน้าที่เป็นตัวการันต์ เช่น พักตร์ อินทร์ อักษรควบที่เป็นตัวการันต์จะ ใช้ ดร ทร เป็นต้น

2. อักษรควบไม่แท้ คือ อักษรควบที่เกิดจากพยัญชนะ 2 ตัว ควบหรือกล้ำอยู่ใน สระเดียวกันโดยมี ร เป็นตัวกล้ำเท่านั้น และมีลักษณะการอ่าน ดังนี้

2.1 เมื่อเป็นพยัญชนะต้น จะออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าเท่านั้น ไม่ออกเสียง ร ด้วย เช่น สระ อ่าน สะ เสริม อ่าน เสิม อักษรควบไม่แท้เสียงเฉพาะตัวหน้านี้ ได้แก่อักษร จ ช ฅ ส

2.2 ออกเสียงพยัญชนะต้น 2 ตัว ตัวแปรเป็นเสียงอื่น ได้แก่ ทร ออกเป็น ช เช่น

ทรวดทรง	ทราบ	ทรม	ทราย	ทรุดโทรม	หมายถึง	อินทร์
มัทรี	อินทรีย์	มี		เทริด	นนทรี	พุทรา
ทรวง	ไทร	ทวิทย์	แทรก	วัด	โทรมนัส	จะเชิงเทรา
ตัว "ทร"	เหล่านี้				เราออกสำเนียงเป็นเสียง "ช"	

2.3 ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดด้วยกัน แต่ตัว ร และ ค จะอยู่ข้างหน้าคำอื่นที่มา ควบด้วย และจะให้พยัญชนะอื่นเป็นตัวหลักในการออกเสียงมาตราตัวสะกด เช่น มารค อ่าน มาก ร ควบ ค เป็นตัวสะกด เป็นต้น

2.4 ทำหน้าที่เป็นตัวการันต์ให้ ร เป็นตัวสะกด แต่ให้พยัญชนะตัวหลังทำหน้าที่เป็นตัวการันต์ เช่น สรรพ์ ھرړษ เป็นต้น

สุจิต เพียรชอบ (2540, หน้า 121-127) ได้เสนอวิธีการฝึกฝนการอ่านออกเสียง คำควบกล้ำที่น่าสนใจ เป็นข้อความคล้องจองกัน ดังนี้

1. สร้างศรัทธา การที่จะพยายามฝึกออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำได้อย่าง ชัดเจน จะต้องมีความศรัทธา มีความภูมิใจในภาษาไทย อันเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษของเรา ทำให้เราเกิดความมั่นใจว่าเราเป็นชาติที่ภาษาเป็นของเราเอง สืบทอดกันต่อมา ชั่วระยะเวลาอันยาวนาน ควรที่ลูกหลานไทยจะได้อนุรักษ์สืบสานให้ดำรงอยู่ต่อไปชั่วนาน ความศรัทธาความภูมิใจ จะเป็นแรงกระตุ้นให้เราเกิดความพิถีพิถันในการออกเสียงและพยายาม ฝึกฝนการออกเสียงให้ถูกต้อง

2. หาตัวอย่าง การหาตัวอย่างบุคคลที่พูดเก่ง เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เราเกิดความต้องการที่จะพูดให้ได้ ดีให้ถูกต้องบ้างเช่น โฆษกทางวิทยุ โทรทัศน์ นักพูด นักการเมือง นักธุรกิจ หรือแม้แต่พนักงานที่ ออกเสียงได้ชัดเจนก็เป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้เกิดความมานะพยายามที่จะออกเสียงให้ชัดเจน

3. สร้างแบบฝึก การสร้างแบบฝึกเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ออกเสียงได้ถูก เช่น การหัดการฝึกลิ้นรัวเป็นประจำและควรที่จะรวบรวมคำ ร ล และคำควบกล้ำไว้ฝึก

4. ระลึกถึงความหมาย ในการออกเสียงนั้นถ้าจะออกให้ชัดเจน ควรจะต้องระลึก ถึงความหมายอยู่เสมอ ถ้าออกเสียงผิดจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

5. ฝึกบรรยายฝึกออกเสียง เป็นการฝึกโดยให้ผู้ที่ได้รับการฝึกได้ฝึกพูดประโยค พิเศษ อาจเป็นข้อความ หรือบทประพันธ์ต่างๆ เป็นต้น

6. ให้ผู้ใกล้เคียงประเมิน เพื่อให้การฝึกฝนการอ่านออกเสียงได้ผลอย่างรวดเร็ว ควรให้เพื่อน พี่น้อง บิดามารดาช่วยประเมินการอ่านการพูดของเราด้วยว่าพูดหรือออกเสียง ตัว ร ล คำควบกล้ำได้ถูกต้องชัดเจนเพียงใด แล้วจัดแจงแก้ไขให้ดีขึ้น

7. เพลิดเพลินใช้เพลงประกอบเพลงทำให้เกิดความสนุกสนานและเบิกบาน อารมณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ชื่นชมภาษาไทย เพลงสามารถร้องได้ทุกโอกาส การใช้เพลงฝึก ตัว ร ล และคำควบกล้ำ จึงเป็นสิ่งที่ควรทำและน่าสนใจอย่างยิ่ง วิธีการก็คือการเลือกเพลงที่มี ตัว ร ล และคำควบกล้ำเป็นเพลงไทยสากลเพลงลูกทุ่งหรือเพลงไทยเดิมก็ได้

8. ทดสอบด้วยการฟังเสียงตนเอง เพื่อให้เกิดผลที่แน่นอนควรพูดอัดลงเทปหรือ ร้องเพลงใส่เทปไว้ เมื่อมีเวลาก็ลองเปิดฟังดูว่าตนเองออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำได้ดีแล้ว หรือไม่ ถ้าดีก็ฝึกต่อไปจนคล่องแคล่ว แต่ถ้ายังไม่ออกเสียงไม่ชัดเจนก็ปรับปรุงการออกเสียงของ ตนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

9. ครีเแรงกับการแสดงละคร หากเป็นนักเรียนอาจฝึกออกเสียงตัว ร ล และคำ ควบกล้ำโดยการแต่งบทละครสั้นๆ ให้นักแสดงประกอบไปด้วยตัว ร ล คำควบกล้ำ แม้แต่ชื่อ ของตัวละครก็เป็นชื่อที่เป็น ร ล และควบกล้ำด้วยใช้อุปกรณ์ประกอบ ห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยในการอ่านออกเสียง ในห้องปฏิบัติการอาจมีแบบฝึก ตัว ร ล

และคำควบกล้ำไว้ให้ฝึกมากๆ นอกจากนั้นหากมีการแสดงละครสั้นๆ อาจบันทึกเทป วิดิทัศน์ไว้ชม เพื่อประเมินการพูดของตนเอง

10. ให้อบคอบต้องฝึกอ่าน การอ่านออกเสียงจะช่วยให้การฝึกออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ บทที่ใช้ฝึกอ่านอาจเป็นบทร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้

สรุปได้ว่า วิธีการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำที่ดี ครูจะต้องเป็นต้นแบบในการอ่านออกเสียงควบกล้ำที่ถูกต้องให้แก่นักเรียนและควรจะให้ฝึกให้นักเรียนฝึกอ่านบ่อยๆ ถ้านักเรียนอ่านผิดครูต้องแก้ไขทันที โดยเริ่มจากฝึกอ่านพยางค์เดียวจนถึงอ่านข้อความ ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเริ่มสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนศรัทธาที่จะฝึกอ่าน โดยใช้สื่อให้เหมาะสมและมีการประเมินผลจากบุคคลรอบข้างรวมทั้งตัวผู้ฝึกอ่านด้วย เพื่อปรับปรุงการอ่านคำควบกล้ำให้พัฒนาขึ้น

9. ปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่าน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2527, หน้า 1026-1027) กล่าวถึง ปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ ในการอ่านของเด็ก พิจารณาตามสาเหตุพอสรุปได้ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวเด็ก เช่น ความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และความบกพร่องในเรื่องทักษะการเรียนรู้ ทักษะคิดต่อการเรียน
2. สาเหตุจากตัวครูเช่นครูไม่เป็นแบบอย่างที่ต้องการขาดเทคนิควิธีการขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดการประเมินเพื่อแก้ไขอย่างต่อเนื่อง
3. สาเหตุจากสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น อิทธิพลของวิทยุ โทรทัศน์ อิทธิพลของภาษาถิ่น พื้นฐานทางครอบครัวและชุมชน ซึ่งทำให้เด็กเอาอย่างที่ไม่ดี

สรุปปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่าน เกิดได้ 3 สาเหตุ คือเกิดจากตัวเด็กคือ ความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญาอารมณ์ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะคิดต่อการเรียน ปัญหาจากตัวครูคือครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดี ขาดเทคนิคในการสอนอ่านขาดสื่อการสอน ขาดการประเมินเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหาจากสิ่งแวดล้อม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ พื้นฐานครอบครัว ทำให้เด็กเอาอย่างที่ไม่ดีนำไปใช้ในการอ่าน

10. ปัญหาในการอ่านออกเสียงควบกล้ำ

ประเมิน เชียงเถียร (2544, หน้า 30) กล่าวถึงปัญหาในการออกเสียงคำที่มี ร ล และ ว ควบกล้ำไว้ดังนี้

1. พวกที่ใช้ ร และ ล ควบกล้ำ ดังนี้

อักษร ร เป็นพยัญชนะลิ้นรวิ์ ร เป็นพยัญชนะข้างลิ้นลักษณะปลายลิ้นจรดโคนลิ้น ลิ้นงอและม้วนให้ลมออกจากข้างลิ้น ได้แก่ กร กล ขร ชล คร คล พร พล พร ผล คำเหล่านี้ส่วนใหญ่ผู้ที่ออกเสียง ร ล ไม่ชัดเจน จะมีปัญหา คือ ออกเสียงคำที่มีอักษร ร ล ควบกล้ำไม่ชัดเจนไปด้วยจะออกเสียงสับสน เช่น ปลาบปลื้ม เป็น ปราบปรึ่ม พรวดพราด เป็น พลวดพลาด

เป็นต้น หรือไม่ออกเสียง ร ล ที่ควบกล้ำอยู่เลย เช่น ครง เป็น ดง เพราะจะออกเสียงง่ายกว่า และไม่ได้รับการฝึกฝนออกเสียงได้ถูกต้อง เมื่อเคยชินเข้าก็พอใจที่จะออกเสียงตามสบาย ไม่ต้อง ระวังหรือห่อลิ้น เราจึงมักได้ยินคำเหล่านี้อยู่เสมอ

2. การออกเสียงอักษรควบกล้ำ ว

อักษร ว ควบกล้ำเป็นพยัญชนะกึ่งสระออกเสียงที่ริมฝีปากคล้ายกับออกเสียงสระ อู ได้แก่ กว ขว และ คว การออกเสียงบางคนมีการสลับเสียงกันมาก คือ ขว หรือ คว ออกเสียง เป็น กว เช่น ควัน เป็น กวัน ควาย เป็น กวาย เป็นต้น ส่วนพวกที่ออกเสียงคำที่มีอักษร ว ควบกล้ำกับเสียงเดี่ยวที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น

การออกเสียง กว คว เป็น ฟ ดังตัวอย่าง ท้องฟ้ากว้างและทะเลก็เคว้งคว้างจึงเป็น ท้องฟ้าฟ้างและทะเลก็เฟิงฟ้างจึง

การออกเสียง ขว เป็น ฝ ดังตัวอย่าง

หันหน้าไปทางขวาแล้วเขววนเสื่อไว้ เป็น หันหน้าไปทางฝาแล้วแผนเสื่อไว้

เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะเสียง กว ขว คว และ ฟ ฝ นี้มีวิธีออกเสียงที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเมื่อออกเสียงผิดแล้วจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิดไปโดยสิ้นเชิง เพราะเป็นคนละหน่วยเสียง

ประสงค์ ราชณสุข (2532, หน้า 84-91) กล่าวถึงปัญหาการอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล นั้น คนไทยจำนวนไม่น้อยทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ออกเสียงกันไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน หรือออกเสียงผิดในลักษณะออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง หรือใช้เสียงอื่นแทนเสียงที่ถูกต้อง เช่น ปราว เป็น ปลาว กรอบ เป็น กลอบ และในลักษณะไม่ออกเสียง เช่น ปลา เป็น ปา ครู เป็น คู เป็นต้น จึงสมควร แก่ไขปรับปรุงการออกเสียงผิดๆ ดังกล่าวให้ถูกต้อง ขั้นตอนการฝึก แบ่งออก เป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนฝึกฟังเสียงควบกล้ำ

ให้ฟังเสียงควบกล้ำ ร ล ที่ถูกต้องจากข้อความต่อไปนี้

คำที่มีเสียงพยัญชนะ ร ควบกล้ำ

- แม่พร้อมเดินบนถนนอันขรุขระ
- เด็กหญิงกรอชอบแปรงฟันบ่อยๆ
- หมอกำลังตรวจคนไข้
- ครูแพรวพรรณเขียนหนังสือสวย

คำที่มีเสียงพยัญชนะ ล ควบกล้ำ

- ปลาว่ายน้ำในคลอง
- เขาผลอดัวผลักน้องอย่างแรง
- เด็กชายกล้ากำลังตีกลอง
- นางสาวพลับพลึงปลื้มใจที่ได้รางวัล

2. ให้นักเรียนสามารถแยกความแตกต่างของคำที่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร กับคำที่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ล และคำที่ไม่มีเสียงพยัญชนะ ร ล ควบกล้ำ ได้ เช่น ออกเสียงคำต่อไปนี้ทีละครั้ง แล้วให้ผู้ถูกฝึกตอบว่าคำใดมีพยัญชนะ ร โดยบอกเฉพาะตัวเลข

ชุดที่	ผู้ฝึก	ผู้ถูกฝึก
1	ครู ค ลู กู	1
2	ข ล้ง ข ร้ง ข้ง	2
3	ป ลาบ ปา บ ปราบ	3

พยุง ญาณโกมุท (2520, หน้า 624-631) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับปัญหาการออกเสียงควบกล้ำ มีสาเหตุดังนี้คือ

1. เกิดจากการเอาอย่างที่ผิด โดยธรรมชาติแล้วเด็กๆ มักจะมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสังคมวิธีการปรับตัวของเด็ก วิธีหนึ่งที่เด็กชอบกระทำ คือ การเอาอย่าง เด็กมักจะเอาอย่างจากคนที่อยู่เหนือตน หรือบุคคลที่ตนยกย่องชมเชย บุคคลเหล่านี้จะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก การเอาอย่างนี้แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1 เด็กเอาอย่างผู้ใหญ่ เช่น ลูกคนจีนเอาอย่างจากการพูดของบิดามารดาของตน ที่พูดภาษาไทยไม่ชัด ส่วนมากจะพูดคำควบกล้ำและ ร ล ไม่ชัดเจน ซึ่งเราได้ยินเขาพูดปลา ออกเสียงเป็น ปา “ปล่อย” ออกเสียงเป็น “ป่อย” “ครู” ออกเสียงเป็น “คู”

1.2 เด็กเอาอย่างเพื่อนเท่าที่สังเกตพบว่า ลูกคนไทยบางแห่งชอบเอาอย่างเพื่อนๆ ที่เป็นลูกคนจีนที่พูดไม่ชัด

2. อวัยวะในการออกเสียงบกพร่อง อวัยวะในการออกเสียงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจะให้เสียงที่ออกมานั้นชัดหรือไม่ชัด ถ้าอวัยวะเหล่านี้บกพร่องไป อาจจะออกเสียงไม่ได้หรือถ้าออกเสียงได้ก็ไม่ชัดเจน อวัยวะออกเสียงที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงควบกล้ำมีดังนี้

2.1 ริมฝีปาก ถ้าริมฝีปากแหง หรือไม่สามารถห่อหรือจับได้ตามต้องการแล้ว เด็กจะไม่สามารถออกเสียงตัวพยัญชนะเป็นต้นว่า ป พ ว ได้ถูกต้อง อันจะทำให้การออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัด

2.2 ลิ้น นับเป็นสิ่งสำคัญในการออกเสียงอักษรควบกล้ำมาก หากลิ้นแข็งหรือมีขนาดใหญ่ไป หรือลิ้นสั้นกว่าปกติ ย่อมทำให้ไม่สามารถออกเสียง ก ข ค ร ฯลฯ ได้ถนัด

2.3 ฟัน ในที่นี้หมายถึงฟันหน้า ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการช่วยกักลมในการออกเสียง ถ้าฟันเสีย เช่น ฟันผุ ฟันเหยิน หรือฟันห่าง ก็จะทำให้การออกเสียงไม่ดี

3. เกิดจากครูในชั้นประถมต้นโดยเฉพาะครูในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วางรากฐานไว้ไม่ดี ออกเสียงไม่ชัดเจน ไม่เอาใจใส่แก้ไขฝึกหัดเด็ก เด็กจึงจดจำผิดๆ ตั้งแต่แรกจนเกิดความเคยชินเป็นนิสัย การออกเสียงจึงไม่ชัดเจนหรือออกเสียงผิดพลาดไป

สรุปปัญหาการออกเสียงคำควบกล้ำคือการอ่านเสียงคำที่มี ร ล ว ควบกล้ำไม่ชัด เพราะไม่เคยชิน เมื่อไม่เคยฝึกให้เคยชินก็จะออกเสียงตามสบาย ไม่ต้องฝึกซ้ำหรือห่อลิ้น

บางครั้งก็ออกเสียงพยัญชนะผิดเช่น กว คว เป็น ฟ และ ขว เป็น ฝ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คืออวัยวะการออกเสียงบกพร่อง เช่น ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน และสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ เกิดจากครู ที่สอนชั้นประถมต้นวางรากฐานไว้ไม่ดี เด็กจึงเคยชินกับการออกเสียงที่ผิด

การเขียน

1. ความหมายของการเขียน

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 203) กล่าวเกี่ยวกับ การเขียน ได้แก่ การขีดให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข ขีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่างๆ วาด แต่งหนังสือ

วรรณ โสมประยูร (2539, หน้า 119) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า “การเขียน” หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์ตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกของภาษาศิลป์

สนิท ฉิมเล็ก (2543, หน้า 180) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญอีกทักษะหนึ่ง การเขียนเป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม การเขียนเป็นหลักฐานที่ช่วยให้คนรุ่นหลังได้ทราบประวัติความเป็นมาของบรรพชนในอดีตกาล เช่น หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ก็เป็นความสำคัญของการเขียน ถ้าปราศจากหลักศิลาจารึกของพระองค์ท่านแล้ว โฉนดเลขพวกเราจะได้ทราบประวัติความเป็นมาของการประดิษฐ์อักษรไทย ตลอดจนได้ทราบถึงจารีตประเพณีของคนไทยตั้งแต่ครั้งโบราณกาล

สมหมาย ปะบุตร์ (2546, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์

สรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ และเป็น การสื่อความให้เข้าใจความรู้สึก การเขียนควรเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษา การเขียนที่ถูกต้องจึงทำให้เกิดความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2. ความมุ่งหมายของการเขียน

กรมวิชาการ (2535, หน้า 10) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาไว้ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง สวยงาม สื่อความหมายได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียนและนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงาม และสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบ สวยงาม และสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

วรรณิ โสมประยูร (2544, หน้า 141) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อคัดลายมือ หรือเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบ ชัดเจนและอ่านเข้าใจได้ง่าย
2. เพื่อเป็นการฝึกในทักษะการเขียนให้พัฒนาองกงามขึ้นตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้อง และเขียนได้รวดเร็ว
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด แล้วจัดบันทึก สรุป และย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
6. เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความรู้สึกลึกซึ้ง เป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้ง
7. เพื่อให้สามารถสังเกต จดจำ และเลือกเฟ้นถ้อยคำหรือสำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษาและสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ
8. เพื่อให้มีทักษะการเขียนประเภทต่างๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
9. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจและมี ความถนัด
10. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่ออาชีพ การศึกษาหาความรู้และอื่นๆ

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการเขียน เพื่อให้มีทักษะในการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้องและเขียนได้รวดเร็วเป็นระเบียบ สวยงาม และสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน เห็นคุณค่าของการเขียน และนำหลักการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

3. ความสำคัญของการเขียน

การเขียนมีความสำคัญกับการเรียนไม่น้อยไปกว่าการอ่าน การเขียนก็เป็นสื่อความหมายอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

วรรณ โสภประยูร (2537, หน้า 140-141) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ซึ่งคนเคยมี ประสบการณ์ที่ผ่านมา
3. ระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องและผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจใน ประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น การถ่ายทอดจากสมัยหนึ่ง ไปสู่อีกสมัยหนึ่ง จากชาติหนึ่งไปอีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่าง ต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคน ปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราวทำให้รักทำให้โกรธและสร้างหรือทำลายความสามัคคี ของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ถึงความสามารถของ ผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่นๆ
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติและเพิ่มฐานะของเศรษฐกิจ ให้สูงขึ้นได้
9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคล ให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแสดงความรู้สึกและแนวคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้ง ต่อตนเองและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 1) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่าเป็น การถ่ายทอดความรู้ย่อมาตย์ทักษะการเขียน เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายการเขียน สะกดคำให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนเขียนสะกดผิด จะทำให้ การสื่อความหมายผิดไปด้วยและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตาม ประสงค์

สรุปความสำคัญของการเขียนได้ว่าเป็นเครื่องมือสื่อความหมาย เพื่อพัฒนา สติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับ บันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน การเขียนให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้อง จึงจะสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้านักเรียน เขียนสะกดผิด จะทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วยและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

4. จุดประสงค์ของการเขียน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2544, หน้า 34) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการเขียนที่ถูกต้อง รู้จักการใช้ภาษาเขียนที่ดี และถูกต้อง ตามอักขรวิธีและตามลำดับสากลนิยม
 2. เพื่อฝึกให้รู้จักลำดับความคิดและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเข้าใจได้
 3. ให้รู้จักสังเกตและเลือกเฟ้นถ้อยคำสำนวนโวหารมาใช้ให้ถูกต้องตามหลักภาษาและค่านิยมกัน
 4. เพื่อให้เห็นความสำคัญของภาษาเขียนในการติดต่อสื่อความหมายและเข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนและภาษาพูด
 5. ส่งเสริมการเขียนหนังสือได้เร็ว อ่านง่ายชัดเจนและสะอาดเรียบร้อย
 6. ส่งเสริมให้มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้อย่างแจ่มแจ้ง
 7. ฝึกการเขียน คัดลายมือให้อ่านง่าย ชัดเจน สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย
- สรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการเขียนคือ เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการเขียนได้ถูกต้อง ใช้ภาษาเขียนที่ดีตามสากลนิยม และให้เห็นความสำคัญของภาษาเขียนในการติดต่อสื่อความหมาย และเข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนและภาษาพูด ส่งเสริมการเขียนได้เร็วสะอาดเรียบร้อย ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นเรื่องราวได้ถูกต้อง

5. ประเภทการเขียน

วราณี โสมประยูร (2544, หน้า 139) ได้จัดประเภทของการเขียนที่แบ่งตามลักษณะจุดมุ่งหมายมีดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าประสบการณ์
2. การเขียนเพื่อบรรยายสิ่งที่พบเห็น
3. การเขียนเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร
4. การเขียนเพื่อบันทึกสิ่งที่ต้องจดจำ
5. การเขียนเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและอื่นๆ
6. การเขียนเพื่อประกาศเชิญชวนและโฆษณา
7. การเขียนบัตรเชิญและบัตรอวยพร
8. การเขียนแผนผังและแผนที่
9. การเขียนความรู้สึกอย่างมีวิจารณ์ญาณ

สรุปได้ว่าประเภทการเขียน หมายถึง รูปแบบต่างๆ ในการเขียนเช่นเขียนเพื่อเล่าประสบการณ์ เขียนบรรยาย เขียนเพื่อบันทึก จิตตสื่อสาร เขียนรายงาน เขียนบัตรอวยพร

แผนที่แผนผัง เขียนบรรยายความรู้สึก การเขียนก็ต้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการเขียนแต่ละประเภท

6. การสอนเขียน

การเขียนเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ของนักเรียนในการฝึกหัดเขียนจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน นักการศึกษาได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนเขียนไว้ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ, และสายใจ อินทรมพรรย (2522, หน้า 168 - 171) ได้เสนอแนะกิจกรรมการเขียนสะกดคำ สรุปได้ดังนี้

1. ครูนำบทความหรือหนังสือแจกให้นักเรียนอ่านในเวลาที่กำหนดแล้วให้นักเรียนลอกข้อความที่นักเรียนเห็นว่ามีความน่าสนใจและข้อคิดที่ดีมาส่งครู โดยที่ครูเน้นความถูกต้อง ไม่ตกหล่น รวมทั้งความประณีตบรรจง

2. ให้นักเรียนเขียนข้อความสั้น ๆ โดยกำหนดให้นักเรียนใช้ข้อความที่ได้จากการอ่านมาประกอบการเขียนของตน โดยครูเน้นเรื่องที่มาของข้อความนั้น ๆ

3. ครูทำบัญชีคำยาก แจกให้นักเรียน แต่ละสัปดาห์ครูนำคำเหล่านั้นมาให้นักเรียนเขียนเป็นคำ ให้นักเรียนตรวจคำตอบเอง หรือแลกเปลี่ยนตรวจ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการสะกดคำยากของตนไว้เพื่อพัฒนาการของตนเอง

4. ครูแต่งประโยคซึ่งประกอบไปด้วยคำ ที่มักเขียนผิดหรือมอหมายให้นักเรียนไปแต่งประโยค

5. แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ ๆ หรือเป็นแถวแข่งกันเขียนคำ หรือข้อความยาก ๆ

6. ให้นักเรียนรวบรวมคำยากต่าง ๆ ที่เคยเรียนมาแล้ว ทำเป็นบัญชีคำเรียงตามลำดับตามอักษร

วรรณิ โสมประยูร (2542, หน้า 173) ได้เสนอแนะกิจกรรมเขียนคำไว้ดังนี้

1. เขียนคำจากการประสมพยัญชนะ เช่น นก กบ

2. เขียนคำจากการประสมอักษร เช่น กลาง จาน

3. เขียนคำจากการประสมคำ เช่น ไก่ขัน

4. เขียนคำจากการต่อคำ เช่น ชันน้ำ น้ำปลา ปลาอย่าง

5. เขียนคำจากตารางบิงโก

6. เขียนคำต่อพยัญชนะตัวท้ายของคำ

7. เติมคำที่หายไป เช่น ใส่....

8. หาคำตรงกันข้าม

9. เขียนคำจากของจริงหรือภาพ

10. เขียนคำจากสิ่งที่คล้ำหรือคม

11. เขียนคำจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

12. เขียนคำคล้องจอง

สรุปได้ว่าการสอนการเขียนไว้ว่าการสอนเขียนนั้นมีหลายวิธีที่จะนำมาพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียน เช่น เขียนคำ เขียนประโยค เขียนข้อความสั้นๆ เขียนจากภาพเดิม คำที่หายไป ทั้งนี้อยู่ที่ผู้สอนจะเลือกไปใช้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยหรือระดับของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนของตนได้เต็มศักยภาพ

7. ขั้นตอนการสอนเขียน

ประเทิน มหาพันธ์ (2530, หน้า 65) ได้เสนอขั้นตอนของการสอนการเขียนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความหมายของการออกเสียง ในขั้นนี้ครูจะต้องให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำ มองเห็นคำ พร้อมทั้งออกเสียงคำนั้นและสามารถที่จะพูดเป็นประโยคได้ โดยใช้คำเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 2 การมองเห็นรูปคำในขั้นนี้ครูจะต้องให้นักเรียนได้มองเห็นรูปคำและส่วนประกอบต่างๆ ของคำ แยกคำเป็นพยางค์ ออกเสียงนั้นเป็นพยางค์ แล้วสะกดเป็นคำอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การระลึกคำ คือ ให้มองดูคำนั้นแล้วให้สะกดโดยไม่ต้องดู

ขั้นที่ 4 การเขียนคำนั้นให้ถูกต้องจากความจำ ใส่วรรณยุกต์ สระ ให้ถูกต้อง แล้วตรวจดูว่าคำเหล่านั้นได้ถูกต้องชัดเจน ดีหรือไม่

ขั้นที่ 5 การทบทวนให้นักเรียนเขียนคำโดยไม่ต้องดูแบบ ถ้าเขียนถูกต้องถึง 3 ครั้ง แสดงว่านักเรียนรู้จักคำนั้นดีแล้วและถ้าให้นักเรียนจดจำได้ดียิ่งขึ้นควรให้นักเรียนนำคำนั้นไปเขียนเป็นประโยคทันที อาจเขียนเป็นเรียงความหรือจดหมายก็ได้

กรมวิชาการ (2535, หน้า 16-17) ได้เสนอแนะการเขียนตามคำบอก ควรสอนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ครูอ่านเรื่องทั้งหมดตามที่ต้องการให้นักเรียนฟังก่อนหนึ่งเที่ยว เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ เรื่องราวและเป็นการสร้างความสนใจให้นักเรียนอยากเรียน

2. ครูอ่านคำประโยคหรือวรรคให้นักเรียนฟัง 2 ครั้ง ครั้งแรกให้นักเรียนฟังอย่างมีสมาธิ ตั้งใจฟังและติดตาม เพื่อความเข้าใจความหมายและจำคำที่เขียนได้

3. อ่านคำหรือประโยคให้นักเรียนฟังครั้งที่สองแล้วให้นักเรียนลงมือเขียนในการเขียนตามคำบอกควรปฏิบัติ ดังนี้

3.1 ครูอ่านคำหรือประโยคให้ถูกต้องชัดเจน

3.2 ถ้ามีเสียงรบกวนให้หยุดก่อนในช่วงนั้น

3.3 ถ้านักเรียนฟังคำไม่ชัดให้อ่านซ้ำคำนั้นอีก

3.4 สังเกตและแนะนำวิธีฟังอย่างมีสมาธิแก่นักเรียน

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสอนเขียนหมายถึงการสอนเขียนโดยเป็นไปตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ ให้นักเรียนรู้ความหมายของคำที่จะเขียน เห็นรูปคำที่จะเขียน การระลึกคำโดยให้นักเรียนสะกดคำโดยไม่ต้องดู ให้เขียนคำที่เขียนโดยไม่ต้องดู เมื่อนักเรียนเขียนถูกต้องแล้วควรให้

นักเรียนนำคำที่เขียนถูกไปแต่งประโยคหรือเขียนเรียงความทันที เด็กจะจำคำได้ดีและเขียนได้ถูกต้อง

8. การเขียนคำควบกล้ำ

กรมวิชาการ (2535, หน้า 49-50) ได้เสนอแนะกระบวนการเขียนไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนเห็นคำควบกล้ำก่อนแล้วจึงให้เขียน
2. ให้นักเรียนได้ยินการออกเสียงคำที่ชัดเจนและถูกต้อง
3. ให้นักเรียนฝึกออกเสียงที่จะเขียนให้ถูกต้องและชัดเจน
4. ให้นักเรียนรู้ความหมายและการใช้คำ

บันลือ พุทชะวัน (2522, หน้า 170) ได้จำแนกการสอนการเขียนคำควบกล้ำไว้ 5 แบบ คือ

1. การสอนเขียนแบบใช้เสียงพาไป การสอนเขียนแบบนี้ใช้ความเด่นของภาษาไทยที่มีเสียงคงที่ และความสัมพันธ์ของการฝึกอ่านแบบสะกดตัวกับการเขียนมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
2. การสอนเขียนให้เห็นรูปคำก่อน การสอนเขียนแบบนี้มุ่งให้นักเรียนฝึกเขียนคำใหม่ในบทเรียนให้แม่นยำขึ้น และให้เข้าใจความหมายของคำในรูปแบบประโยค
3. การฝึกสะกดคำในขณะที่ครูเขียนหรือนักเรียนเขียนข้อความบนกระดานคำหรือทำแผนภูมิประสบการณ์ โดยครูเขียนข้อความลงบนกระดานหรือแผนภูมิ นักเรียนสะกดไปที่ละคำ ครูเขียนไปตามที่นักเรียนสะกดเสร็จแล้วให้นักเรียนอ่านและคัดลอกลงในสมุด
4. การเขียนโดยใช้บันทึกแบบอย่าง วิธีสอนโดยครูทำแถบประโยคที่เลื่อนได้ โดยให้นักเรียนอ่านประโยคแล้วค่อยๆ เลื่อนปิดประโยคจนมืด นักเรียนจึงเขียนประโยคนั้นลงไป การสอนเขียนแบบนี้เป็นการฝึกทักษะการอ่านเร็วที่สัมพันธ์กับการกวาดสายตา
5. การเขียนตามคำบอก เป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้กันมากและยังใช้ได้ดีจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องฝึกเสมอๆ

สรุปได้ว่าการเขียนคำควบกล้ำสามารถ แบ่งได้ เป็น 5 รูปแบบ คือ 1) การสอนแบบใช้เสียงพาไป 2) การสอนแบบให้เห็นรูปคำก่อน 3) การฝึกสะกดคำ 4) การเขียนโดยใช้บันทึกแบบอย่าง 5) การเขียนตามคำบอก โดยเฉพาะการเขียนตามคำบอกเป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้กันมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการเรียนการสอน การที่จะให้นักเรียนสามารถที่จะบรรลุจุดหมายของการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบโดยหลายๆ รูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือ เพื่อให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้หรือเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2523, หน้า 209) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า หมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่ามีความสามารถชนิดใดซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริง ให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525, หน้า 200) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรมหรือสอน

วรรณิ โสมประยูร (2537, หน้า 262) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าหมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งพัฒนาขึ้นหลังจากการอบรมสั่งสอนและฝึกฝนโดยตรง

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2537, หน้า 71) ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ภพ เลหาทไพบูลย์ (2542, หน้า 367-368) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้จากที่ไม่เคยกระทำได้ หรือกระทำได้น้อย ก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

อายเซนค์ (Eysenck, 1972, p. 16) ได้กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยความสามารถเฉพาะบุคคล โดยตัวบ่งชี้วัดผลสัมฤทธิ์

กู๊ด (Good, 1973, p. 7) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของการสะสมความรู้ และความสามารถในการเรียนทุกด้านเข้าไว้ด้วยกัน ของคะแนนของนักเรียนที่ได้รับจากการออกแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถ การอ่านและการเขียนเรื่อง คำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

2. จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภัทรา นิคมมานนท์ (2543, หน้า 67-75) ได้จำแนก จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสติปัญญา หรือเรียกว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ความสามารถออกเป็น 6 ระดับ จากความสามารถขั้นต่ำไปสูง ได้แก่

2.1 ความจำ คือ การระลึกได้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จะโดยวิธีใดก็ตาม เช่น จากการเรียนรู้ในห้องเรียน ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เป็นต้น พฤติกรรมด้านความรู้ยังจำแนกได้อีก 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ความรู้เฉพาะเรื่อง ความรู้ในการดำเนินการ และความรู้รวบยอด

2.2 ความเข้าใจ คือ ความสามารถตั้งแต่ขั้นนี้ถึงขั้นประเมิณผล ถือว่าเป็นความสามารถขั้นสติปัญญา ซึ่งเป็นผลเอาความรู้จากประสบการณ์ในขั้นความรู้ความจำมาผสานจนกลายเป็นความรู้ชนิดใหม่ โดยมี 3 ลักษณะ คือ การแปลความ การตีความ และการขยายความ

2.3 การนำไปใช้ คือ ความสามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้ว ไปแก้ปัญหาก็แปลกใหม่ หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน

2.4 การวิเคราะห์ คือความสามารถแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์กันได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ซ่อนแฝงในเรื่องนั้น ๆ ได้ การวิเคราะห์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์ปัญหา

2.5 การสังเคราะห์ คือ ความสามารถนำองค์ประกอบย่อย ๆ ต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไปมารวมเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เห็นโครงสร้างที่ชัดเจน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่แปลกใหม่ มีคุณค่า การสังเคราะห์มี 3 ประเภท คือ การสังเคราะห์ข้อความ การสังเคราะห์แผนงาน และการสังเคราะห์ความสัมพันธ์

2.6 การประเมินค่า คือ ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหา และวิธีการต่าง ๆ โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าเหมาะสม มีคุณค่า ดี เลว การประเมินค่าต้องอาศัยเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ มี 2 ลักษณะ คือ การตัดสินใจโดยอาศัยข้อเท็จจริง และการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก เป็นเกณฑ์ที่ไม่ได้ปรากฏตามเนื้อเรื่องนั้น ๆ

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงความรู้ ความสามารถทั้งด้านสติปัญญา และพฤติกรรมด้านความรู้ ความสามารถ

6 ระดับ คือ ระดับความจำ ระดับความเข้าใจ ระดับการนำไปใช้ ระดับการวิเคราะห์ ระดับการสังเคราะห์ และระดับการประเมินค่า

3. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ (achievement) เป็นการวัดความสามารถทางการเรียนหลังจากได้เรียนเนื้อหา (content) ของวิชาใดวิชาหนึ่ง ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้น้อยเพียงใดนั้น คือการวัดผลสัมฤทธิ์ ยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก การสอบวัดความรู้หลังจากเรียนเนื้อหาที่กำหนดไว้ในภาคเรียนหรือในชั้นหนึ่งๆ นั้นเป็นการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ส่วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2541, หน้า 8)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (achievement test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ความเข้าใจตามพุทธิพิสัย (cognitive domain) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (teacher – made test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยทั่วไป เมื่อต้องการใช้ก็สร้างขึ้นใช้แล้วก็เลิกกัน ถ้าจะนำไปใช้ใหม่ก็ต้องตัดแปลงปรับปรุงแก้ไข เพราะเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นใช้เฉพาะครั้ง อาจยังไม่มีมีการวิเคราะห์หาคุณภาพ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (standardized test) เป็นแบบทดสอบที่ได้มีการพัฒนาด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติมาแล้วหลายครั้งหลายหนจนมีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งด้านความตรง ความเที่ยง ความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ความเป็นปรนัย และมีเกณฑ์ปกติ ใช้เปรียบเทียบด้วย รวมความแล้วต้องมีมาตรฐานทั้งด้านการดำเนินการทดสอบและการแปลผลคะแนนที่ได้ (บุญธรรม กิจปริดาบวิสุทธิ, 2542, หน้า 73)

บุญธรรม กิจปริดาบวิสุทธิ (2542, หน้า 75) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการ
2. เลือกชนิดและแบบของแบบทดสอบ
3. เขียน (ร่าง) ข้อคำถาม
4. จัดเรียงและทำรูปเล่ม
5. ตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไข
6. ตรวจสอบคุณภาพ

ในส่วนพฤติกรรมความรู้ที่ต้องการวัดนั้น ต้องจำแนกย่อยตามทฤษฎีโดเมนทฤษฎีหนึ่ง ถ้าเป็นการวัดความรู้พุทธิพิสัย ตามทฤษฎีของ บลูม (Bloom, 1976, p. 21) จำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ความรู้ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงการจำได้หรือระลึกได้
2. ความเข้าใจ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่าสามารถอธิบายคำพูดของตนเอง

3. การนำไปใช้ ได้แก่ พฤติกรรมที่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้ว ไปแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน

4. การวิเคราะห์ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่สามารถแยกสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้อย่างมีความหมาย และเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อยๆ เหล่านั้นได้ด้วย

5. การสังเคราะห์ได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึง ความสามารถในการรวบรวมความรู้ และข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ เพื่อให้ได้แนวทางใหม่ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้

6. การประเมินค่า ได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือทางเลือกได้อย่างถูกต้อง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, หน้า 21) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นการวัดองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ให้เห็นผลงานที่ปรากฏออกมา ทำการสังเกตและการวัด การวัดแบบนี้ต้องวัดโดยใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชารวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการวัดได้ 2 ลักษณะ คือ สอบปากเปล่า และการสอบแบบให้เขียนตอบ

บำรุง ไตรรัตน์ (2536, หน้า 175) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดขอบเขตของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีต่อจุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้ เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียนในรายวิชาที่สอนหลังเสร็จสิ้นการเรียน

สรุปได้ว่าการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางการเรียนครอบคลุมพฤติกรรมในการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิเคราะห์ แล้วจึงจัดทำแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้จริง

4. ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ, และ อังคนา สายยศ (2539, หน้า 149-150) ได้แบ่งเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอนเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน (paper and pencil test) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (subjective or essay test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาได้ แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ (objective test or short answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือแบบทดสอบ ถูก ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่วๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์ และปรับปรุงเป็นอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชนิดของแบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบปรนัย แบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบทดสอบแบบถูก ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ที่ผู้สร้างสร้างขึ้น หรือแบบทดสอบมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม การสร้างแบบทดสอบชนิดต่างๆ นั้น ผู้สร้างจะต้องสร้างให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้สอบด้วย

สรุปได้ว่าประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐาน ได้แก่แบบทดสอบอัตนัยและแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ แบบเติมคำ แบบจับคู่ ฯลฯ ในการสร้างแบบทดสอบชนิดต่างๆ นั้น ผู้สร้างจะต้องสร้างให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้ทดสอบ

5. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544, หน้า 99 -101) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบ และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง

โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณา และตัดสินใจเลือกใช้ชนิดข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือก

ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความเข้าใจในหลักการและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ

ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้ว

5. ตรวจสอบข้อสอบ

เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้ มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจง หรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองและวิเคราะห์ข้อสอบ

การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดลองสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบ และนำไปใช้ครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพ หรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้ง หรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาวิธีการสร้าง เขียนข้อสอบ จัดทำแบบทดสอบฉบับทดลอง วิเคราะห์ข้อสอบและการจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ

เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

1. ความหมายเจตคติ

เจตคติเป็นคำที่มีความหมายที่กว้างและมีชื่อเรียกต่างๆ กันออกไป เช่นคำว่าเจตคติทัศนคติ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Attitude และมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ไทแอนดิส (Triandis, 1971, p. 480) ให้แนวคิดที่ว่าเจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือสถาบันต่างๆ เจตคติที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถสรุปพาดพิง (inferred) จากพฤติกรรมภายนอก ทั้งที่ต้องใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา

กู๊ด (Good, 1973, p. 94) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติ หมายถึงความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจจะเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคลหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักหรือเกลียด กลัวหรือกล้า พอใจหรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น

เทอร์สโตน (Thurstone, 1982, p. 531) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นผลรวมทั้งหมดเกี่ยวกับความรู้สึกอคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การวัดสามารถทำได้โดยการวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เพราะเจตคติเป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวก และลบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ฟิชบายและแอ็ชเชน (Fishbein & Ajzen, 1985 p.125) กล่าวว่าเจตคติเป็นอารมณ์ความรู้สึกอันเกิดจากการได้สัมผัสรับรู้ต่อสิ่งนั้น โดยแสดงความโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งในรูปของการประเมินว่าชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539, หน้า 207) ได้กล่าวถึงเจตคติไว้ดังนี้

1. เกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมในสังคม
2. การสร้างความรู้สึกเกิดจากประสบการณ์ของตนเอง
3. ประสบการณ์ที่ได้รับมาจากเดิมที่ส่งผลถึงเจตคติต่อสิ่งใหม่ที่กำลังคล้อยคลึงกัน

สวางค์ ไคว้ตระกูล (2543, หน้า 366) สรุปว่า เจตคติเป็นอักษณาสัย หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด บุคคลใดมีเจตคติบวกต่อสิ่งใดก็จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยงสิ่งนั้น เจตคติจึงเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นสิ่งที่แสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

ล้วน สายยศ, และ อังคณา สายยศ (2543, หน้า 54) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังไม่เป็นพฤติกรรม แต่เป็นตัวการที่ทำให้เกิดพฤติกรรม

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2546, หน้า 55) กล่าวไว้ว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นรูปธรรม หรือนามธรรม

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือตัวบุคคล ทั้งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม อัน

เนื่องมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางหนึ่งหรืออาจจะเป็นทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

2. ลักษณะของเจตคติ

ลักษณะที่สำคัญของเจตคติ อาจะเกิดจากการเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยเจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนจากเจตคติที่ยอมรับ (positive attitude) เป็นเจตคติที่ไม่ยอมรับ (negative attitude) หรืออาจไม่ยอมรับไปสู่ยอมรับได้ (กฤษณา ตักศิศรี, 2530, หน้า 185-186)

จิรวรรณ ชำนาญช่าง (2544, หน้า 2) ได้รวบรวมลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เป็นผลหรือขึ้นอยู่กับบุคคลประเมินผลสิ่งเร้าแล้วเปลี่ยนสิ่งเร้ามาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติแปรค่าได้ทั้งความเข้มแข็งและทิศทาง

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือสิ่งเร้าและแบบอย่างทางสังคม

5. เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันอาจสัมพันธ์กัน

6. เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมภายในจิตใจในการตอบสนองสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งเรานั้นๆ

7. สภาวะความพร้อมจะตอบสนองในรูปลักษณะซับซ้อนที่บุคคลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ และจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์

8. เจตคติไม่ใช่พฤติกรรมแต่เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

9. เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่จะแสดงออกมา เพื่อเป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายเจตคติได้

10. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์บุคคลจะมีเจตคติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ ทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลา และเซาว์ปัญญา

11. เจตคติมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อประสบกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่แตกต่างไปจากเดิม

สรุปลักษณะของเจตคติ ได้ว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เป็นเรื่องของสภาพจิตใจซึ่งแต่ละคนจะมีเจตคติไม่เหมือนกัน

3. องค์ประกอบของเจตคติ

กรวีร์ เมฆหมอก (2542, หน้า 27) ได้รวบรวมองค์ประกอบของเจตคติไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (cognitive component) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นด้วย

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้ อาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะชอบสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใดก็จะไม่ชอบสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ยอมปฏิบัติหรือไม่ยอมปฏิบัติ

สงวน สิทธิลิขสิทธิ์ (2543, หน้า 80) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) การที่บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร เช่น ชอบหรือไม่ชอบอะไรก็ตาม จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือความรู้สึก เพราะความรู้สึกจะบ่งชี้ว่าชอบหรือไม่ชอบ เช่น ความรู้สึกชอบเป็นครู หรือไม่ชอบเป็นครู เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้ (cognitive component) บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร จะต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ที่เคยรู้จักหรือเคยรับรู้มาก่อน มิฉะนั้นบุคคลไม่อาจจะกำหนดความรู้สึก หรือทำที่ว่าชอบหรือไม่ชอบได้ เช่น บุคคลที่จะบอกว่าชอบเป็นครูหรือไม่ชอบเป็นครู นั้น จะต้องทราบเสียก่อนว่า ครูมีบทบาทอย่างไร มีรายได้เท่าไร และจะก้าวหน้าเพียงใด มิฉะนั้นไม่อาจบอกเจตคติของตนได้

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavior component) บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร ให้สังเกตจากการกระทำหรือพฤติกรรม ถึงแม้ว่าพฤติกรรมจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของเจตคติแต่ยังมีความสำคัญน้อยกว่าความรู้สึก เพราะบางครั้งบุคคลกระทำไปโดยขัดกับความรู้สึก เช่น ยกมือไหว้และกล่าวคำว่าสวัสดี แต่ในความรู้สึกจริงๆนั้น อาจมิได้เลื่อมใสศรัทธาเลยก็ได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเจตคติ ประกอบด้วย องค์ประกอบทางด้านความรู้ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมและการกระทำ องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ถ้ามนุษย์มีเจตคติทางบวกจะแสดงพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในทางตรงกันข้ามถ้ามนุษย์มีเจตคติทางลบอาจจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและทำลายได้

4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

จากการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีนั้น เมื่อผู้เรียนได้เรียนอย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งจะมีทั้งทักษะกระบวนการและเจตคติ รวมอยู่ด้วย (กรมวิชาการ, 2544 หน้า 20-28) ผู้วิจัยได้แยกเจตคติออกมาให้เห็นชัดเจน ดังนี้คือ

1. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ได้อ่าน ได้ฟัง ได้ดู
 2. รู้จักลักษณะคำประพันธ์และอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วร้อยกรองได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
 3. อ่านออกเสียงและอ่านในใจบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้รวดเร็ว ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์
 4. เลือกอ่านหนังสือนิทานและหนังสือที่มีประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิง
 5. ท่องจำบทเพลงลูกทุ่งที่ชอบได้
 6. มีมารยาทและนิสัยรักการอ่าน
 7. เขียนเรื่องราวแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกได้
 8. เขียนแสดงความต้องการง่ายๆ ได้
 9. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน
 10. ใช้ทักษะการเขียน เขียนประสบการณ์และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน
 11. ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงและกิริยาท่าทางในการพูด
 12. แสดงความคิดเห็น การเล่าเรื่องถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์
 13. ใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเรื่องอย่างสร้างสรรค์
 14. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด
 15. ใช้ภาษาในการสื่อสารและเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
 16. อ่านออกเสียงคำและเข้าใจความหมายของคำภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นได้ชัด
 17. นำคำคล้องจองมาแต่งเป็นบทเพลงลูกทุ่งที่มีความหมายได้
 18. นำปริศนาคำทายและบทร้องเล่นในห้องถิ่นมาเล่าและเขียนได้มากขึ้น
 19. เขียนปริศนาคำทายเป็นรายบุคคลและกลุ่มได้มากขึ้น
 20. วาดภาพปริศนาคำทายเป็นรายบุคคลและกลุ่มได้มากขึ้น
 21. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 22. ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์การสื่อสาร
 23. ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในการพัฒนาการอ่านและการเขียน
 24. เห็นคุณค่าตัวเลขไทย
- สรุปได้ว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย หมายถึง คุณลักษณะทางด้านความคิดเห็น ความรู้สึกของนักเรียนที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ทั้งทางด้านบวกหรือด้านลบอย่างใดอย่างหนึ่งต่อการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย

5. เจตคติที่ดีต่อการอ่าน

บันลือ พฤษะวัน (2532, หน้า 8-10) กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ย่อมมีนิสัยรักการอ่าน และยังช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์นอกเหนือจากการเรียนและการสอน การเสริมสร้างเจตคติทำได้ ดังนี้

1. การสอนอ่านต้องระลึกละเอียดว่า จะต้องให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้โดยง่าย เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะอ่าน อาจใช้ภาพและเทคนิคการสอนของครูเข้ามาช่วย

2. ส่งเสริมให้นำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนเล็งเห็นประโยชน์คุณค่าของการอ่าน จากคำที่อ่านได้ไปเรียนรู้เรื่องราวใหม่ได้หรือร้องเพลงได้ การเล็งเห็นประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่อ่านนอกจากจะช่วยฝึกทักษะได้ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

3. การเรียนอ่านจะต้องส่งเสริมผู้เรียนให้ได้เรียนอย่างสนุกสนาน และเพลิดเพลิน ครูควรพิจารณาในสิ่งต่อไปนี้

3.1 ต้องพิจารณาว่า สิ่งที่เรียนควรตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ลักษณะการเรียนอ่านเป็นความต้องการ เป็นสิ่งท้าทาย ยั่วให้ผู้เรียนต้องการที่จะอ่านมากกว่าการบังคับ

3.2 ในการสอนอ่านหรือจัดกิจกรรมการอ่านครูต้องสร้างบรรยากาศในการสอนให้อบอุ่น สนุกสนานมีความเป็นกันเอง ทั้งรักทั้งเมตตาเด็ก คอยให้กำลังใจหาทางช่วยเหลือ

การสร้างเจตคติที่ดีให้นักเรียน ถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนควรทำแนวทางในการทำ มีหลายวิธีที่สำคัญ ๆ (กฤษณา ตักศิรี, 2530, หน้า 194 – 198) ดังนี้

1. ชื่นชมและอภิปรายให้ประสบการณ์ ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครูจึงควรพยายามแนะนำ ชื่นชม อบรมสั่งสอน พูดคุยกัน ให้เห็นคุณหรือโทษ เด็กก็จะเกิดความคิด ความรู้สึกแล้วที่สุดก็เปลี่ยนเป็นเจตคติได้

2. การอ่านหนังสือดี ๆ ช่วยให้เด็กเปลี่ยนเจตคติได้ ยิ่งครูช่วยชื่นชมและอภิปรายให้มองเห็นจุดสำคัญ การอ่านมีอิทธิพลต่อการเร้าอารมณ์มาก จนสามารถเปลี่ยนเจตคติได้ โดยเฉพาะการอ่านเรื่องความเสียสละ ความกล้าหาญของบรรพบุรุษ

3. การปลูกฝังความคิดรวบยอดอันถูกต้อง ครูจะต้องอบรมสั่งสอนให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้อง โดยให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องด้วยการอธิบาย หรือการจัดประสบการณ์

4. การชักจูง ชักชวน เกี้ยยกล่อม มีผลต่อเจตคติมาก การสื่อความคิดด้วยกันทั้ง 2 ด้าน ให้ประสบผลสำเร็จในการชักจูงมากกว่าการสื่อความคิดด้านเดียว

5. การเสนอกิจกรรมเร้าอารมณ์

6. การจัดกิจกรรม เป็นการให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน ซึ่งเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลง และเสริมเจตคติให้แก่เด็ก Jacobs กล่าวว่า การเรียนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น จะมีผลทำให้เจตคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด

7. เครื่องล่อ สิ่งเร้าใจ สามารถจูงใจให้เด็กหันมายุ่งถึงสิ่งใหม่ได้ เช่น ให้รางวัล ดิชม ให้คะแนน
8. จัดสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศ และสถานการณ์ให้เห็นแบบอย่างที่ดี เพื่อการ ถ่ายทอดเลียนแบบจัดประสบการณ์ใหม่ให้
9. เหตุการณ์ที่ประทับใจ ทำให้เกิดรอยพิมพ์ใจ พยายามให้เด็กเกิดความรู้สึก ประทับใจ เช่น มาโรงเรียนวันแรกเห็นโรงเรียนสะอาด ครูใจดี
10. ใช้กฎเกณฑ์เป็นเครื่องช่วย ระเบียบ วินัย กฎหมาย ข้อบังคับเป็นเครื่องระวัง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ภายหลังเจตคติก็เปลี่ยนไปด้วย
11. อารมณ์ มีส่วนช่วยพัฒนาเจตคติ เช่น ให้ดูโครงกระดูก เพื่อให้เกิดความกลัว แล้วต่อต้านยาเสพติด
12. การย้ายกลุ่มสังคม หรือคณะ มักจะกลืนให้สมาชิกมีเจตคติคล้ายตามกลุ่ม อิทธิพลให้คนในกลุ่มคล้ายตามได้
13. การล้างสมอง เป็นการขจัดตัดความเชื่อเก่า ๆ ออกไปให้เกิดความเชื่อใหม่เข้า มาแทน เช่น วิธีที่คอมมิวนิสต์ใช้
14. บังคับให้ทำ แม้ว่าจะไม่เต็มใจ เช่น บังคับให้ตรงเวลา ขยัน นานเข้าก็จะเป็น นิสัยเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น
15. แบบอย่างมีอิทธิพล คนมักจะเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง บุคคลสำคัญอื่น ๆ
16. แรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลจากการยอมรับหมู่คณะจะทำให้เขาเปลี่ยนเจตคติ คนอื่น ๆ จำนวนมากเชื่ออย่างนั้น คิดอย่างนั้น ถ้าคนอื่นเห็นด้วยก็จะเชื่อว่าเป็นพวกเดียวกัน ย่อมเชื่อถือและยอมรับเจตคติง่ายขึ้น
17. การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมีความเลื่อมใส ในพุทธศาสนา ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้เห็น ได้ปฏิบัติด้านพุทธศาสนาทุกวัน
18. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดย่อมมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสุนัข มากกว่าคนที่ไม่เคยถูกสุนัขกัด
19. การรับเอาเจตคติเดิมของผู้วิจัยอื่นที่มีอยู่แล้วมาเป็นเจตคติของเรา เช่น เมื่อ เด็กเข้าไปเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ก็มักจะรับเอาเจตคติต่าง ๆ จากนักศึกษารุ่นพี่ หรือ จากอาจารย์ด้วย
20. จากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เช่น คนบางคนมองโลกในแง่ร้าย ก็มี แนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ
21. จากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ก่อให้เกิดทั้งความ เข้าใจ และอารมณ์

22. ความต้องการที่จะสมปรารถนา ทำให้เราเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น เช่น คนไข้จะมีเจตคติต่อหมอ เพราะรู้ว่าหมอเป็นผู้รักษาโรคให้หายได้ และก็จะมีความเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ เพราะจะทำให้ไม่สมปรารถนา

23. การโฆษณาชวนเชื่อ และการสื่อสารที่มีลักษณะชักชวน

สรุปได้ว่าการสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่านของผู้เรียนนั้น ครูจะต้องเป็นผู้ชี้แจงให้เห็นข้อเท็จจริง ให้ทราบถึงประโยชน์ของการอ่าน ให้กำลังใจ หาเทคนิควิธีการที่จะเสริมสร้างความประทับใจภาคภูมิใจ และการยอมรับของกลุ่มหรือสังคม เมื่อผู้เรียนเป็นที่ยอมรับก็จะเกิดเจตคติที่ดีต่อไป

6. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเจตคติและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

เพราะพรหม เปลี่ยนภู (2542, หน้า 100) กล่าวถึงสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลเกิดหรือสร้างเจตคติ ดังนี้

1. การให้การเรียนรู้ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในสังคมการศึกษา การฝึกอบรมสามารถสร้างเจตคติให้เกิดขึ้นได้ ในบางกรณีการยอมรับที่สถาน หรือระเบียบแบบแผนของสังคมทำให้เราสามารถสร้างเจตคติต่อบางสิ่งได้ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยได้เห็นหรือสัมผัสมาก่อน
2. ประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคลการปฏิบัติของครอบครัวแรงเสริมที่ได้รับด้วยตนเอง จะทำให้เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นอย่างถูกต้อง
3. อิทธิพลของสิ่งที่พบประสบการณ์ที่ร้ายแรงต่อตนเองทำให้เกิดความตื่นตระหนกเกิดความหวาดกลัวในชีวิต และมีอิทธิพลที่จะสร้างเจตคติของตนเองได้ แม้ว่าประสบการณ์นั้นเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวก็ตาม
4. การรับเอาเจตคติของผู้อื่นมาเป็นของตน เด็กมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ เช่นเดียวกับบิดามารดา ครูโรงเรียน เพื่อน ฯลฯ ซึ่งจะมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนเจตคติของเด็ก เจตคติอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่เด็กได้รับในแต่ละช่วงชีวิต
5. เกิดจากความต้องการเป็นการสร้างเจตคติที่สนองความต้องการของตนเองหรือเกิดจากความต้องการความปลอดภัย
6. จัดตัวอย่างที่ดีให้เป็นแบบอย่าง เด็กเป็นผู้ที่พร้อมจะเลียนแบบโดยเฉพาะครู ดังนั้นครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539, หน้า 225 – 227) กล่าวถึงการพัฒนาเจตคติ โดยอาศัยทฤษฎีการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติมาใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การให้การเสริมแรงกับนักเรียน เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแล้วครูต้องให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ให้คำชม จะทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเพิ่มมากขึ้น
2. การให้การเลียนแบบเจตคติ โดยดูจากบุคคลสำคัญที่นักเรียนรัก และชื่นชอบเป็นตัวอย่าง เพื่อจะได้รับเอาเจตคตินั้นมาเป็นของตน

3. การพิจารณาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ เช่น การได้รับข่าวสาร การสื่อความหมาย ครูจะต้องระมัดระวังและควบคุมองค์ประกอบเหล่านี้ให้ดี จึงจะบังเกิดผลในการสร้างหรือปรับเปลี่ยนเจตคติของนักเรียน

4. ครูอาจต้องให้ข่าวสาร และสร้างสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดความสอดคล้อง และขัดแย้ง เมื่อต้องการจะเสริมเจตคติให้เข้มข้น หรือเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ไม่ต้องการจนกว่า นักเรียนจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความรู้สึกร่วมด้วย มีเจตคติที่ถูกต้องตามความต้องการของครู

5. การเปลี่ยนเจตคติของกลุ่มจะง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงที่ละคน เพราะบุคคลชอบเลียนแบบเขาอย่าง และต้องการการเข้ากลุ่ม ด้วยเหตุนี้สิ่งแวดล้อมที่ดีก็จะมีผลต่อการเปลี่ยนเจตคติ

6. หลักการและวิธีการในการเปลี่ยน ต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพราะอาจใช้ไม่ได้กับสถานการณ์หนึ่ง แต่อาจใช้ไม่ได้กับอีกสถานการณ์หนึ่งก็ได้

7. หาวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเปลี่ยนเจตคติโดย ให้เขามีส่วนในการตัดสินใจเปลี่ยนเจตคติ หรือเต็มใจที่จะเปลี่ยนเจตคติด้วยตัวของเขาเอง

8. เจตคติที่ดีต่อตนเอง โดยการที่มีความรู้ความเข้าใจในความสามารถของคนมีความพึงพอใจในบุคลิกภาพของตนเองและการรู้ การแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน เพราะคนเรามักแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติต่อตนเอง

กัญญา ทองสิงห์ (2540, หน้า 39) กล่าวถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเป็นทางการว่า เป็นวิธีการที่อาศัยพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ และเชื่อว่ามนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผล สามารถคิด สามารถถูกกระตุ้น เพื่อให้เกิดภาวะรับการชักจูงให้สนใจข่าวสารต่าง ๆ สามารถเรียนรู้เนื้อหาของข่าวสาร และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติได้ ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเป็นแบบวิธีการที่เป็นทางการ มีการสื่อความหมายที่เป็นทางการ และมีรูปแบบ มีการวางแผนอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ กัญญา ทองสิงห์ ยังได้รวบรวมทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (The Social Judgment Theory of Attitude Change) เจ้าของทฤษฎี คือ มูซาเฟอร์ เชอริฟ และคาร์ล ไฮเฟลแลนต์ (Muazfer Sheif and Carl I. Hoveland) หลักการของทฤษฎีนี้มีว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่บุคคลได้เลือกตัดสินใจที่จะปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพราะโดยปกติบุคคลจะใช้สติปัญญาในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเสมอ บางครั้งบุคคลจะปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม และบางครั้งจะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเอง ในกรณีที่จะต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยเจตคติของบุคคลนั้นยังไม่สอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม หรือสังคม บุคคลนั้นจะต้องเปลี่ยนเจตคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมเสมอ

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Active Participation Theory) เจ้าของทฤษฎี คือ เคอร์ท เลวิน (Kurt Lewin) หลักการของทฤษฎีนี้มีว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลให้เป็นในรูปใด จะต้องให้เขามีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีความสอดคล้องทางความคิด (Cognitive consonance Theory) เจ้าของทฤษฎี คือ ฟริทซ์ ไฮเดอร์ (Fritz Heider) หลักการของทฤษฎีนี้มีว่า ถ้าสมาชิกในสังคมหรือกลุ่มใด ๆ ก็ตาม มีความรู้สึกหรือทำที่เป็นไปในแนวที่สอดคล้องกัน ก็จะอยู่ด้วยกันได้ แต่ถ้ามีความคิดหรือความรู้สึกแตกต่างไปจากสังคม หรือกลุ่มก็จะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติให้เหมือนกันหรือสอดคล้องกันต่อไป

4. ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด (Cognitive Dissonance Theory) เจ้าของทฤษฎี คือ ลีออน เฟสทิงเจอร์ (Leon Festinger) หลักการของทฤษฎีนี้มีว่า เมื่อบุคคลเกิดความขัดแย้งขึ้นเป็นสองทาง แต่ละทางไม่ลงรอยกัน ก็จะพยายามขจัดความขัดแย้งให้หมดไปไม่ว่าจะขัดแย้งกับบุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ วิธีขจัดความขัดแย้งโดยปรับความรู้สึก จากชอบหรือไม่ชอบ ให้เป็นไปในทางตรงกันข้าม จะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้

การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่ง วิกาวิ แป้นเรือง (2546, หน้า 39) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ดังนี้

บิดา มารดา การที่บิดามารดามีเจตคติต่อสิ่งใดในลักษณะหนึ่งลักษณะใด ย่อมมีอิทธิพลต่อบุตรให้มีเจตคติในทางเดียวกับบิดามารดา

วัฒนธรรมภายในสังคม คนที่มีอาชีพต่างกัน หรืออยู่ในชั้นของสังคมต่างกัน หรือคนที่นับถือศาสนาต่างกัน ย่อมมีเจตคติต่างกัน

บุคลิกภาพของแต่ละคนย่อมมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วย เช่น คนที่มีบุคลิกภาพไม่เหมือนคนอื่น อาจรู้สึกมีปมด้อย มองโลกในแง่ร้าย เป็นต้น

การศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าสถาบันอื่น ๆ ในสังคม ฉะนั้น หากโรงเรียนมีครูดี มีตำราเรียนที่ดี และมีการปกครองที่ดี สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเจตคติของเด็กไปในทางที่ดีที่ควร

การพักผ่อนหย่อนใจ การแสวงหาความบันเทิง มีหลายด้านด้วยกัน ซึ่งแต่ละด้านล้วนมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของบุคคล

สรุปได้ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเจตคติและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่บุคคลได้เลือกตัดสินใจที่จะปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพราะโดยปกติบุคคลจะใช้สติปัญญาในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเสมอและบางครั้งจะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเอง

7. ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 5-6) ได้สรุปประโยชน์ของเจตคติไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการจัดรูปสิ่งของต่าง ๆ

2. ช่วยให้มีคนเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี หรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเขา

3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน หรือมีปฏิกิริยาตอบโต้หรือการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไปนั้นส่วนมากทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้ หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

4. ช่วยให้ผู้บุคคลแสดงออกถึงค่านิยมของตนเองซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 54) ได้สรุปประโยชน์ของการศึกษาเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นคำย่อของการอธิบายความรู้สึกยาวๆ กลุ่มพฤติกรรมต่างๆ ได้มาก
2. เจตคติใช้พิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งอื่นหรือมีต่อเป้า เจตคติของคนคนนั้น ได้นั้นคือรู้เจตคติของคนสามารถส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่เขาจะแสดงออกได้
3. เจตคติสามารถมองสังคมได้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งคงเส้นคงวาพฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงจากเจตคติจึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้
4. เจตคติมีความดีงามในตัวเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าเจตคติรอบๆ ตัวเราเองสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของคนๆ นั้นมีคุณค่าในการศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิต
5. จากที่รู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีงามตามสังคม จึงต้องศึกษาสัญชาตญาณและปรับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเจตคติของคนตามที่ต้องการ
6. ในสาขาวิชาสังคมศึกษานักสังคมวิทยาหลายคนให้ความเห็นว่าเจตคติเป็นศูนย์กลางความคิดและเป็นฐานของพฤติกรรมสังคมการจะปรับระบบกลไกของสังคมจึงควรเปลี่ยนแปลงเจตคติของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่าการเสริมสร้างเจตคติให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านการเรียนการสอนและการอ่านจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งครูต้องทำหน้าที่ในการเสริมสร้างเจตคติด้านการอ่าน และการเขียน ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตอบสนองตามความต้องการของผู้เรียน สร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียนการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนกิจกรรมของโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าสถาบันอื่น ๆ ในสังคม ฉะนั้นหากโรงเรียนมีครูดีมีตำราเรียนที่ดีและมีการปกครองที่ดีสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเจตคติของเด็กไปในทางที่ดี

8. การวัดเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุครโรจน์ (2539, หน้า 214-215) กล่าวว่าในการวัดเจตคตินั้นควรมีข้อตกลงดังนี้

1. การศึกษาเจตคติเป็นการศึกษาความคิดเห็นความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่

3. การศึกษาเจตคติของบุคคลมิใช่แต่เป็นการศึกษาทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาระดับความมากน้อย หรือความเข้มแข็งของเจตคตินั้นด้วย

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545, หน้า 150) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดเจตคติว่า การวัดเจตคติสามารถวัดได้จากพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม วิธีวัดเจตคติแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. วิธีวัดทางตรง (directive technique) ได้แก่

1.1 วิธีสัมภาษณ์ (interview) เป็นการวัดเจตคติโดยตรง โดยการสอบถามผู้ที่เราจะวัดเจตคติ ซึ่งเป็นวิธีที่จะต้องใช้เวลามาก เพราะต้องใช้วัดทีละคน

1.2 วิธีใช้แบบสอบถาม (questionnaires) ซึ่งใช้มาตราวัด วัดเจตคติได้ครั้งละหลายๆคน สิ้นเปลืองเวลาน้อย แบบสอบถามที่ใช้วัดเจตคติจะใช้มาตราวัดได้หลายแบบ คือ

1) มาตราประมาณค่าของเทอร์สโตน (Thurstone scale) เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยประโยคต่างๆ หลายประโยค แล้วแต่จะวัดเรื่องอะไรที่หน้าประโยคแต่ละประโยคจะมีค่าของสเกล (scale value) ของแต่ละประโยคอยู่ด้วย ซึ่งมีค่าอยู่ตั้งแต่ 1-11 พร้อมทั้งจุดศุขนิยามและจะติดไปกับประโยคนั้น

2) มาตราประมาณค่าของลิเคอร์ท สเกล (Likert scale) เป็นแบบทดสอบเจตคติที่ลิเคอร์ท (Likert) ได้สร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามที่เป็นประโยคและมีหัวข้อให้เลือก คือ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก เจตคติทางลบจะได้คะแนนน้อย ถ้านำแต่ละข้อมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยจะรู้ว่ามีเจตคติอย่างไร

3) มาตราการจำแนกความหมาย (semantic differential scale) เป็นมาตรฐานการวัดเจตคติของ ออสกู๊ด (Osgood) ซึ่งเป็นมาตราส่วนที่ใช้หลักความแตกต่างทางด้านความหมายเช่น คำว่า สวย รวย เป็นต้น ซึ่งเป็นคุณศัพท์ที่มีความหมายโดยตรง (denotative meaning) จะใช้คำคุณศัพท์ที่มีความหมายแฝง (connotative meaning) เช่น คำว่า เร็ว-ช้า ร้อน-เย็น ฯลฯ คือใช้สำหรับวัดสิ่งก้ำกัต่างๆ โดยทั่วไป

2. วิธีวัดทางอ้อม (indirective technique) ได้แก่

2.1 ให้อ่านแล้วต่อความหมาย (sentence completion) เป็นวิธีวัดเจตคติทางอ้อมแบบหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกวัดในเรื่องใดๆ จะไม่รู้ตัวว่าถูกวัดอะไร ตัวอย่างการวัดเจตคติต่อครอบครัว

2.2 วิธีวัดเจตคติโดยหาคำมาสัมพันธ์ (word association) เป็นวิธีวัดเจตคติทางอ้อมแบบหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกวัดเจตคติต่อคำต่างๆ เมื่อเห็นคำเหล่านั้นแล้วนึกถึงอะไรแล้วให้เขียนลงไปคู่กับคำๆ นั้นตัวอย่างเช่น แม่.....พ่อ.....น้อง.....พี่.....

2.3 วิธีวัดเจตคติโดยการเล่าเรื่องจากภาพ (story telling) เป็นวิธีวัดเจตคติทางอ้อมอีกแบบหนึ่งโดยให้ผู้ที่เราต้องการวัดคุณภาพที่ละภาพ ผู้ที่ถูกวัดจะเอาประสบการณ์ต่างๆ ของคนมาผูกโยงกับภาพเหล่านั้น ทำให้เราทราบเจตคติของเขาได้ วิธีนี้ได้แก่ ทีเอที (TAT) และวิธีหยดหมึกของ รอร์ชาร์ท

3. ศึกษาจากสิ่งอื่นโดยที่เราไม่ต้องติดต่อกับบุคคลที่เราต้องการจะวัด (unobtrusive technique) เป็นวิธีวัดเจตคติที่ต่างออกไปจากทั้งวิธีวัดทางตรงและทางอ้อม เพราะวิธีวัดแบบนี้เราไม่ต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้ที่เราจะวัดเลย เช่น

3.1 การวัดความรู้สึกร่อน

3.2 การวัดสิ่งที่สะสมซึ่งถูกทิ้งไว้เบื้องหลัง เช่น รอยเท้า ขวด รอยมือ ก้นบุหรี

3.3 ดูจากหลักฐานต่างๆ ที่เป็นเอกสารหรือข้อเขียนต่างๆ

สรุปเจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่ การศึกษาเจตคติของบุคคลมิใช่แต่เป็นการศึกษาทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาระดับความมากน้อย หรือความเข้มแข็งของเจตคตินั้นด้วย การวัดเจตคติทำได้หลายวิธี ทั้งใช้แบบสอบถามและใช้แบบสัมภาษณ์

9. เครื่องมือวัดเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539, หน้า 215-220) กล่าวว่ากระบวนการสร้างแบบวัดทางเจตคติ มีดังนี้ คือ

1. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของเทอร์สตัน (Thurstonne's scale) มีหลักการว่า ข้อความที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดแต่ละข้อความจะแทนความมากน้อยของเจตคติในเรื่องนั้นๆ และช่วงระหว่างข้อความที่มีระยะห่างๆ กัน ตามแบบวัดโดยทฤษฎีนี้ ถ้าคนๆ หนึ่งยอมเห็นด้วยกับข้อความบางข้อแล้วสามารถบอกได้ว่าเจตคติของเขาอยู่ ณ ที่ใดในแบบวัดเจตคตินั้น

2. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของ ลิกเคอร์ท (Likert's scale) มีหลักการสร้างว่า การจัดให้มีข้อความที่แสดงเจตคติต่อที่หมายในทิศทางใดทางหนึ่งแล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นค่าตอบของแต่ละข้อความจะมีให้เลือก 5 ช่วงตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง

3. การสร้างแบบวัดเจตคติ ของออสกู๊ด (Osgood's scale) เขามีแนวความคิดว่าความคิดรวบยอดต่างๆ มีความหมาย ความหมายของความคิดรวบยอดประกอบด้วยลักษณะสำคัญที่จะบรรยายความคิดรวบยอดนั้นๆ หลายลักษณะด้วยกัน ความคิดรวบยอดมีหลายมิติ เขาจึงสร้างแบบวัดขึ้น โดยใช้ความหมายทางภาษาที่เป็นคำคุณศัพท์ต่างๆ อธิบายความหมายของสิ่งเร้าที่มีส่วนสัมพันธ์กับบุคคล

สรุปเครื่องมือวัดเจตคติจะต้องเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดเจตคติของเรื่องนั้นๆ ได้ ว่าจะมีความหมายและมีความคิดรวบยอดอย่างไรเป็นที่ยอมรับหรือไม่ จากการให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกของตนเอง ความคิดเห็นความพึงพอใจ และสามารถวัดโดยใช้แบบวัดเจตคติ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเจตคติ โดยยึดตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's scale)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน จิตอารีย์ (2546, หน้า 40 - 41) ได้ศึกษาการใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า

1. เพลงที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อเพลงที่เน้นคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ จำนวน 5 เพลง ใช้ในการสอนได้ดี

2. นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

3. นักเรียนมีคะแนนการอ่านออกเสียงเฉลี่ยร้อยละ 67.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการใช้เพลง เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำอยู่ในระดับปานกลาง

พรวิมล รุ่งสว่าง (2547, หน้า 43) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนชายเขาเผ่ากระเหรี่ยงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เพลงลูกทุ่งพบว่าผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชายเขาเผ่ากระเหรี่ยงพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 16.84 คิดเป็นร้อยละ 56.09 หลังเรียนคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.27 คิดเป็นร้อยละ 87.58 ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยลูกทุ่งมีความก้าวหน้าในการพัฒนา ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และเขียนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ในวิชาภาษาไทยของโรงเรียนบ้านห้วยดัม

ลาวัลย์ ยิงมี (2547, หน้า 32) ได้ศึกษาการใช้เพลงประกอบการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเวลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เพลงประกอบการเรียน เรื่องเวลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 แผน มีเพลง 10 เพลง รวมเวลาสอน 7 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสามารถพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องเวลา 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้เพลงประกอบการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 60 โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70

อุไค พลแก้ว (2547, หน้า 52) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาจากเพลงในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาจากเพลงในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน คือ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาจากเพลงในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.18/83.33 ซึ่งสูงเท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 หมายถึงนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ 3) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.67 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67

สุธีรา ท้าวเวชสุวรรณ (2548, หน้า 98) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่จัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาและเพลงกับการจัดประสบการณ์แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า 1) เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่จัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาและเพลงกับการจัดประสบการณ์แบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่จัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาและเพลงมีความพร้อมทางคณิตศาสตร์สูงกว่า เด็กปฐมวัยที่จัดประสบการณ์แบบปกติ โดยความพร้อมเรื่องการจับคู่หนึ่งต่อหนึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูง 2) ความคิดเห็นของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาและเพลง กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ โดยสอบถาม 3 ด้าน คือบรรยากาศ กิจกรรมในการจัดประสบการณ์และประโยชน์ที่ได้รับพบว่า กลุ่มทดลองที่จัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาและเพลง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับพอใจมากทั้ง 3 ด้าน และกลุ่มควบคุมที่จัดประสบการณ์แบบปกติ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับพอใจมากเช่นเดียวกัน คือเด็กปฐมวัยชอบกิจกรรมการเล่นเกมและร้องเพลง

ทิพวัลย์ พันธุ์เจริญ (2548, หน้า 103-104) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนเพลงเพื่อการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศึกษาพิทยาคม จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการสอนเพลงภาษาอังกฤษมีค่าเท่ากับ 86.12/81/18 ถือว่าประสิทธิภาพดีมาก 2) ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอนเพลงภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการใช้ชุดการสอนเพลงภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนเพลงอยู่ในระดับดีทุกบทเรียน

ฐานิยา อมรพลัง (2548, หน้า 165-167) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษา เรื่อง ไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะ เกม และเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะ เกม และเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.08/79.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนกลุ่ม เก่ง ปานกลาง และอ่อน ที่เรียน

ด้วยแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนกลุ่ม เก่ง ปานกลางและอ่อนมีเจตคติ ต่อการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนกลุ่มเก่งมีเจตคติสูงกว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม

ชววิช จันทรสีลา (2548, หน้า 69-70) ได้ทำการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เพลงลูกทุ่งหมอลำที่ประพันธ์จากเนื้อหาที่เรียนในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เพลงลูกทุ่งหมอลำที่ประพันธ์จากเนื้อเรื่องที่สอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.50/82.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) คัดขึ้นประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ เพลง ลูกทุ่งหมอลำที่ประพันธ์จากเนื้อหาที่เรียนในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 0.75 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการ เรียนสูงขึ้นร้อยละ 75 3) นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ เพลง ลูกทุ่งหมอลำ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ทิววิฐิ ขลิคคำ (2549, หน้า 86) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียน สะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เกมและเพลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการ จัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้เกมและเพลงหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้ เพลงและเกมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

วันเพ็ญ เจริญอินทร์ (2549, หน้า 70) ศึกษาผลการใช้เพลงและบทร้อยกรอง ประกอบการสอน เรื่อง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองสูงขึ้นภายหลังจากที่ได้รับการสอนโดยการใช้เพลง และบทร้อยกรองประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุมสูงขึ้นภายหลังจากที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการ สอนโดยใช้เพลงและบทร้อยกรองประกอบการสอนและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอน ตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและบทร้อยกรองประกอบการสอนและกลุ่ม ควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ฉวีรินทร์ พิภูลงาม (2549, หน้า 55-56) ได้ศึกษาการใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่าน ออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย

พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมามี จำนวน 14 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
 2) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบการอ่านออกเสียงคำที่มี
 พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
 ทาง การเรียน ร้อยละ 80 ขึ้นไปทุกคนและทุกแผน 3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน
 ออกเสียงของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบการอ่าน
 ออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการ
 จัดการเรียนรู้นสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึง
 พอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบการอ่านออก
 เสียงคำที่มีพยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

พิกุล ทองทิพย์ (2550, หน้า 75) ได้ศึกษาผลการใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน
 เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยเพลงลูกทุ่งประกอบ
 การเรียน เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.20/84.00 2) นักเรียน
 ที่เรียนจากการใช้แผนเพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อน
 เรียนอย่างมีความสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 3) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ เท่ากับ
 0.7272 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.72

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์ (Harn, 1973, p. 3480-A) ได้นำเพลงไปใช้ในการสอนภาษาและพบว่าดนตรี
 เป็นสื่อที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทำให้นักเรียนสามารถจดจำคำศัพท์ภาษาเยอรมันได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ

จอลลี่ (Jolly, 1975, pp. 1-2) ได้ศึกษาและทดลองพบว่า เพลงมีอิทธิพลอย่าง
 จริงจัง ในการสอนออกเสียง (Pronunciation) ศัพท์สำนวนและโครงสร้างทางไวยากรณ์รวมทั้ง
 ความเข้าใจในความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมและภาษาที่ใช้ในเพลงด้วย และจากการสำรวจ
 ความเห็นของนักเรียน ร้อยละ 90 มีความเห็นพ้องต้องกันว่า เพลงมีประโยชน์สามารถสนอง
 ความต้องการทางด้านจิตวิทยาและทางการศึกษา ส่วนทางด้านอารมณ์ เพลงทำให้เกิดการผ่อนคลาย
 และสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานรื่นรมย์ ลดความเบื่อหน่ายในห้องเรียน ซึ่งผลทำให้เกิด
 ความอยากเรียนมากขึ้น

ริดเดล (Riddell, 1990, p.1543-A) ได้ศึกษาเกมการร้องเพลงดั้งเดิมของเด็กใน
 โรงเรียนประถมศึกษาในนครลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย เพื่อพัฒนาวิธีการสอนใหม่ ผู้วิจัย
 ตั้งใจจะเปรียบเทียบลักษณะของเกมดนตรีระหว่างเด็กในนครลอสแอนเจลิส กับดนตรีสำหรับเด็ก
 เด็กในชนบท ซึ่งนักดนตรีวิทยาด้านชาติพันธุ์จำเพาะ ในต่างประเทศได้ศึกษาไว้ ผลการศึกษาที่
 เสนอครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์แบบประสพการณ์ที่อาศัยแหล่งความรู้เกี่ยวกับเกมร้องเพลงที่เลือก
 มาศึกษา ผลการศึกษาพบว่าลักษณะของเกมการร้องเพลงมีความสำคัญและทำให้เกิดผลสำเร็จ
 ในด้านการเรียนรู้ของเด็กอย่างกว้างขวาง

เรย์ (Ray, 1998, p. 2571-A) ทำการศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในรูปแบบที่เป็นตัวหนังสือและเพื่อทดสอบนาร่องหลักสูตรดนตรีประกอบภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ แผนการสอนทัศนูปกรณ์และเทปเสียง ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรนี้มานานกว่า 24 ปี ในฐานะครูดนตรีประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนก่อนอนุบาล

สันตะลา (Santala, 2003, p. 365) ได้ศึกษาเชิงตีความเกี่ยวกับลักษณะของครูดนตรีเพศชาย ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 คน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับครู ตัวอย่างที่พบในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม ตัวอย่างนี้เห็นว่า ครูดนตรีต้องเตรียมความพร้อมทำงาน นอกเหนือจากสัญญาจ้างที่ทำไว้หลายชั่วโมง จึงนำมาใช้เป็นตัวอย่างได้ ซึ่งผูกมัดเกี่ยวกับเวลา ทำให้ครูทุ่มเทให้การสอนดนตรีมากยิ่งขึ้น ประการต่อมากลุ่มตัวอย่างก็ต้องทุ่มเทกับการสอนดนตรีมากขึ้น และมีความผูกพันกับนักเรียน รวมทั้งต้องเสียสละในด้านสัมพันธภาพ ประการสุดท้ายคือความมั่นคงด้านการเงิน ความรักดนตรี และพบว่า มีสหสัมพันธ์ในระดับข้อค้นพบเหล่านี้กับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเอาเพลงลูกทุ่งมาใช้ประกอบในการสอนกับนักเรียนระดับประถมศึกษา สรุปว่าเพลงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่องที่เรียน และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียนซึ่งส่งผลดีต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ฝึกความเชื่อมั่น ฝึกความขยัน การร้องเพลงช่วยพัฒนาสมองในด้านความจำ ทำให้ความจำดีขึ้น สมองได้รับการกระตุ้นอยู่เสมอ ฝึกการแสดงออกทางความคิด กล้าแสดงออก โดยการสื่อความของเพลง และมีการพัฒนาจิตใจที่ดึงมาไปพร้อมกับพัฒนาความรู้ การสอนโดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการสอน ไม่ว่าจะป็นวิธีสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ จะพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย เนื่องจากความไพเราะของบทเพลง ท่วงทำนองอ่อนหวานหรือสนุกสนาน ที่มีเนื้อหาประทับใจ สัมผัสร้อยรัด เพลงยังมีเนื้อหาสาระทางจริยธรรมแทรกอยู่ในเนื้อเพลงด้วย มีคำในเนื้อเพลงที่สามารถนำมาเป็นสื่อในการสอนได้อย่างดี เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งบางเพลงสามารถนำมาเป็นสื่อในการเรียนวิชาภาษาไทยได้ เช่น สอนเรื่องการอ่าน คำควบกล้ำ ก็สามารถนำเพลงลูกทุ่งมาประยุกต์ใช้ประกอบการสอนได้ เป็นสื่อการสอนที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบเป็นอย่างมากทำให้ผู้เรียนมีความอยากเรียนรู้เพิ่มขึ้นและควรฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ เพลงลูกทุ่งที่ประกอบการเรียน ทั้งบทเพลงลูกทุ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและมีความสุข